

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับนี้ กองบรรณาธิการได้คัดเลือกบทความที่มีสาระประโยชน์ทางวิชาการ อันได้แก่ บทความวิชาการเรื่อง “เศรษฐศาสตร์การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย” และบทความวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์กระบวนการจัดทำบัญชีครัวเรือน” และมีบทความที่น่าสนใจที่มุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน เรื่อง “การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง” ส่วนเรื่อง “ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา” กล่าวถึงสังคมไทยที่ได้ให้ความสำคัญทางด้านการศึกษารูปแบบใหม่ซึ่งตื่นตัวกันเป็นอย่างมาก บทความต่อมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต เรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา”

นอกจากนั้น ยังมีบทความวิจัยที่มีความน่าสนใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การร้องขอกันส่วนเรื่อง “การร้องขอกันส่วนของบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ไม่สุจริตโดยอ้างสัญญาประนีประนอมยอมความตามคำพิพากษา” ด้วย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาจะเป็นวารสารวิชาการอีกเล่มหนึ่งที่จะอำนวยความสะดวกทางวิชาการแก่ท่านผู้อ่าน ซึ่งทางกองบรรณาธิการจะยังคงมุ่งมั่นที่จะคัดสรรบทความคุณภาพมานำเสนอแก่ท่านอีกในฉบับต่อ ๆ ไป

รองศาสตราจารย์เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์
บรรณาธิการ

บทปริทัศน์ (Review Article)**เศรษฐศาสตร์การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย****The Economics of Education on the Development of Quality Education Thailand**รักษิต สุทธิพงษ์¹Ruksit Suttipong¹**บทคัดย่อ**

การศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ถ้าคนมีการศึกษาจะมีโอกาสสร้างรายได้ และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตาม ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องทำอย่างเป็นระบบ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับอย่างจำกัด จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาคือกระบวนการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐศาสตร์การศึกษา คือ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษากับการลงทุนของทุนมนุษย์ในการเชื่อมโยงกับการศึกษาและตลาดแรงงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ “สร้างคนไทยรุ่นใหม่ ให้เป็นคนดี มีคุณภาพ” มีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและมีความภาคภูมิใจของความเป็นชาติไทย ดังนั้น แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยในมุมมองเศรษฐศาสตร์การศึกษา จึงเป็นการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ ตามกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษา เริ่มตั้งแต่มีการกำหนดเป้าหมายการศึกษา กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาที่เน้นการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาวิชาชีพ ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณทางการศึกษา ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนไทย ตลอดจนมีการประเมินผลและปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อนำพาประเทศไปสู่ความเจริญ อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: เศรษฐศาสตร์การศึกษา, การพัฒนาการศึกษา, คุณภาพการศึกษา

Abstract

The education is associated with the development of economy. If people are educated, they will have more opportunities to increase their income and succeed in their careers. However, the problems regarding educational management cause income inequality. Therefore, the education reform needs to be done systematically, and this needs to be done under the educational budget constraints. It can be said that education can improve human capital, which is the crucial factor in the economic development of the country. The current educational management draws mainly on the economics of education, which is the study of the factors affecting education regarding the investment of human capital in association with education and labor markets. It aims to “create new generation of Thai people to become good and quality people”. In addition,

¹ สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ Department of Education, School of Education, University of Phayao, Phayao Province 56000

Corresponding author, E-mail: ruksit_s@hotmail.com

these people have potentials to compete in economy and be proud of themselves to be Thai. Therefore, the trend of educational development, based on the economics of education, is focusing on education reform and learning in the educational perspective. It begins with setting goals of education, followed by setting policies of educational development by focusing on innovation and professional development, putting an emphasis on teacher development, aiming for all educational stakeholders to participate in supporting the budget for education, encouraging all educational institutes to follow Sufficiency Economy in order to create good quality of life of Thai people, and having the effective evaluation and the improvement of the legal regulations regarding education which leads the country to sustainable prosperity.

Keywords: Economics of Education, Development Education, Quality of Education

บทนำ

เศรษฐศาสตร์การศึกษา (Economics of Education) มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ในด้านการวิเคราะห์คุณค่าของการศึกษา ในเชิงเศรษฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์การศึกษายังเป็น การศึกษาความต้องการกำลังคนของประเทศ ด้าน ผลผลิต ผลกระทบ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากระบบ การศึกษา ตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ในการจัดการศึกษาให้คุ้มค่ากับการลงทุน ปัจจุบันได้มีการนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา เข้ามาใช้อย่างแพร่หลายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะทำให้คนมีคุณภาพ มีรายได้ มีความสุขในการทำงานและการใช้ชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ถือเป็น ประโยชน์สูงสุดในการบรรลุเป้าหมายของการศึกษา

เป้าหมายของการศึกษา และสถานศึกษา (Goal of Education) จะแตกต่างจากเป้าหมายของ ธุรกิจ เป้าหมายทางการศึกษา มุ่งให้คนเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิต ผู้บริหารการศึกษา จึงมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพ และมีมาตรฐาน (Accountability in Education) และบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ดังนั้น ในการจัด การศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาและด้าน เศรษฐศาสตร์การศึกษา การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพ การคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต และการตัดสินใจในการลงทุนด้านการศึกษา

ตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสมและ เป็นธรรม เพื่อสร้างระบบคุณภาพในการจัดการศึกษา และผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาที่มีคุณภาพ คือ คนมี คุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ สะท้อน กระบวนการผลิตคนที่มีคุณภาพ

คุณภาพการศึกษา และความเป็นมาตรฐาน คือ การดำเนินงานให้ได้ผลผลิตทางการศึกษา อย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่สังคมยอมรับ โดยใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร สามารถ วัตถุประสงค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ในแนวคิดนี้ได้นำ ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์การศึกษามา ประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา จะทำให้ผู้บริหาร การศึกษา ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคใน การบริหารงบประมาณ และการลงทุนทางการศึกษา [1] เพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ และวางแผนพัฒนา กำลังคนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเน้นการ พัฒนาคนเป็นสำคัญ ในการพัฒนาคนต้องอาศัย กระบวนการทางการศึกษา เพื่อสร้างคนคุณภาพ สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ [2] ได้กล่าวถึง “คนคุณภาพ” มี 6 ประการ ดังนี้ 1) มีทักษะในการเรียนรู้ เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ 2) มีทักษะในการทำงานสูง สามารถผลิตและสร้างสรรค์ นวัตกรรม 3) มีทักษะในการสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยี 4) มีอัตลักษณ์ของความเป็นชาติตน รักษา วัฒนธรรม และรักชาติ 5) มีทักษะในการแข่งขันและ รู้เท่าทันอิทธิพลของต่างประเทศ มีความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และ 6) มีคุณธรรม จริยธรรมประจำชาติ ดังนั้น หากการศึกษาไทยต้องการได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มี คุณภาพ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกระดับ

ประเทศชาติจะมีความเจริญก้าวหน้าได้
 มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในประเทศ
 หากรัฐบาลมีการจัดการศึกษาที่ดี และเป็นไปอย่างทั่วถึง
 ย่อมทำให้คนมีคุณภาพดีได้ ในทางตรงกันข้ามหากการจัด
 การศึกษาขาดมาตรฐาน ย่อมส่งผลต่อการพัฒนา
 คุณภาพของคน ด้วยเช่นกัน การศึกษาเป็นเครื่องมือ
 สำคัญในการพัฒนากำลังคนของประเทศ ผู้บริหาร
 การศึกษา จึงต้องมีการวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับ
 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มุ่งสู่การพัฒนาคนไทย
 ให้มีคุณภาพ ทั้งนี้คนที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ จะมี
 โอกาสสร้างรายได้ และมีความมั่งคั่งในการพัฒนา
 เศรษฐกิจของประเทศ สอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลรัตน์
 และคณะ [2] ที่กล่าวว่า ปัจจัยทางการศึกษา เป็น
 ผลกระทบต่อปัจจัยอื่น ๆ ตามที่นักเศรษฐศาสตร์ ได้

การศึกษาทำให้คนมีรายได้ จากการคิดค้นนวัตกรรม เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และทำให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎหมายและรักษาสິงแวดล้อม การนำความรู้ทางวิชาการมาใช้ในการประกอบอาชีพ จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น ทำให้ประเทศเข้มแข็ง ซึ่งในอนาคตจะมีการเคลื่อนย้ายแหล่งเศรษฐกิจ มีการผลิต และการบริการที่เน้นความเชี่ยวชาญตามความถนัด ความชำนาญเฉพาะในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ แรงงานจะต้องมีความรู้ (Knowledge worker) เรียนรู้จากการทำงาน และให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญา สอดคล้องกับ กฎณพวงศ์ กิริติกร [3] ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง (Knowledge Management : KM) เป็นการใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ให้มากกว่าความรู้ชัดแจ้ง

(Explicit Knowledge) ที่อยู่ตามเอกสารต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการมีอาชีพเพื่อสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจใช้พลังประชารัฐในการขับเคลื่อน ความร่วมมือของภาคเอกชน สนับสนุนทางการเงินให้บุคลากรสถาบันการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนประชารัฐ) ยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยในบริบทการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน [4]

แนวคิดเศรษฐศาสตร์การศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย

เศรษฐศาสตร์การศึกษา เป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ในวงการศึกษานักเศรษฐศาสตร์การศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในบทความนี้ ผู้เขียนขอนำเสนอความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษา ตามแนวคิดของนักวิชาการ ด้านการศึกษา และเศรษฐศาสตร์การศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ความหมายของเศรษฐศาสตร์การศึกษา

Blaug [5, 6] ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการศึกษาที่มีต่อโครงสร้างการประกอบอาชีพของแรงงาน กระบวนการจัดหางาน และการเลื่อนตำแหน่งของนายจ้าง การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างภูมิภาค ภายในและระหว่างประเทศ ขนาด และการกระจายรายได้ของแรงงาน ความไม่เสมอภาคในการออม และโอกาสในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

Pascharopoulos [7, 8, 9] ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการในการสะสมทุนมนุษย์ผ่านการศึกษา และการฝึกอบรม การสร้างการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา คุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการศึกษา ความสูญเสียทางการศึกษา ผลตอบแทนและผลประโยชน์จากการศึกษา ผลกระทบของการศึกษาต่อการจ้างงาน ผลลัพธ์ของการศึกษา การวางแผนทางด้านการศึกษา ต้นทุนของการศึกษา และการจัดหาเงินทุนเพื่อการศึกษา

Cohn and Geske [10] ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หมายถึง การศึกษาถึงมนุษย์

และสังคมที่จะเลือกใช้ทรัพยากรที่มีค่า และหามาได้ยากไปใช้ในการผลิต การฝึกอบรม นำไปพัฒนาความรู้จิตใจ และบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษามีการกระจาย และถ่ายทอดความรู้ สิ่งที่ดีงามไปยังบุคคลและกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบัน และอนาคต

ธารง อุดมไพจิตรกุล [11] ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หมายถึง การนำความรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษา

Brewer and McEwan [12] ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หมายถึง การใช้ทรัพยากรอันจำกัดเพื่อผลิตความรู้ และทักษะผ่านการเข้าศึกษาอย่างเป็นทางการ และพิจารณาความรู้ และทักษะเหล่านี้ได้ถูกกระจายไปยังกลุ่มคนในสังคม

ธร สุนทรายุทธ [1] ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หมายถึง การศึกษาถึงมนุษย์ และสังคมว่าจะใช้ทรัพยากรที่มีค่า ไม่ว่าจะเป็นเงิน ที่ดิน อาคาร สถานที่ วัสดุต่าง ๆ แม้กระทั่งเวลาให้มีค่าได้อย่างไรในการฝึกอบรม และการให้การศึกษาแก่มนุษย์ และเยาวชนในสังคมให้มีความรู้ ความสามารถ ให้เป็นคนดี เป็นคนที่สมบูรณ์แบบ (Educated Person) ดังนั้นจึงต้องมีการใช้ทรัพยากรในการฝึกอบรม และให้การศึกษาในการสร้างคนดี มีคุณภาพแก่สังคม

ชัยพัฒน์ สหสกุล และคณะ [13] ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หรือเศรษฐกิจการศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษาของบุคคลและสังคม โดยพิจารณาทั้งในเรื่องต้นทุนหรือทรัพยากรที่สูญเสียไป และผลตอบแทนทางการศึกษานอกจากนี้ ยังมุ่งอธิบายสิ่งที่เป็นตัวกำหนดการศึกษาที่ระบุนโยบายทางการศึกษา ผลลัพธ์ และผลกระทบของการศึกษา

สรุปได้ว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา หมายถึง การศึกษาผลกระทบ และผลลัพธ์ทางการศึกษาในด้านการลงทุนทางการศึกษา การพิจารณาต้นทุน และการจัดหาทุน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการจัดการศึกษาเพื่อให้คนใช้ในการผลิตความรู้และมีทักษะในการทำงานเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดรายได้ มีการจ้างงาน ซึ่งเป็นผลมาจากคุณภาพ

การศึกษา และที่สำคัญยังเป็นการสะสมทุนมนุษย์ผ่านระบบการศึกษาอีกด้วย

ความสำคัญของการศึกษาตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์การศึกษา

การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกัน การจัดการศึกษาเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ในกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ถ้าคนมีความรู้ มีทักษะในการทำงาน และเป็นพลเมืองที่ดี คนจะสามารถแก้ไขปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจของประเทศให้มีความสำเร็จได้

เศรษฐศาสตร์การศึกษาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา ในด้านการลงทุนให้เกิดคุ่มค่ากับงบประมาณที่สูงเสียไป ผู้บริหารการศึกษา ควรตระหนักในการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ World Bank [14] ได้กล่าวว่า “นักเศรษฐศาสตร์การศึกษาจะวิเคราะห์สิ่งที่กำหนด หรือสร้างการศึกษา และสิ่งที่เป็นผลกระทบของการศึกษาต่อบุคคลสังคม และเศรษฐกิจที่คนอาศัยอยู่ โดยมุ่งอธิบายการกำหนดผลลัพธ์ของการลงทุนทางการศึกษา และการสร้างทุนมนุษย์ ความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา และตลาดแรงงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม และคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง เพื่อยกระดับประสิทธิผลของการปฏิรูปการศึกษา”

ระบบการศึกษาที่ดีย่อมขึ้นอยู่กับผู้นำทางการศึกษาของประเทศ ตลอดจนผู้บริหารการศึกษาจะต้องเข้าใจเป้าหมายของการศึกษาก่อนการกำหนดนโยบายการศึกษา จึงจะทำให้ระบบการศึกษามีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าการศึกษาไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ซึ่งรัฐบาลได้ใช้งบประมาณจำนวนมากในการลงทุนทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ อีกทั้งยังได้มีการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ แต่ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้งบประมาณทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการตัดสินใจที่ดีในการบริหารจัดการ ขาดการติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงาน เน้นการผลิตผลงานในระยะสั้น ทำให้ไม่เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายทางการศึกษา เห็นได้

ชัดจากงบประมาณที่ได้จัดสรรลงในระบบการศึกษา แต่ผลผลิตที่ได้กลับไม่สัมพันธ์กับงบประมาณ ผลลัพธ์ที่ได้ คือคนที่ขาดคุณภาพ ซึ่งในความเป็นจริงระบบการศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์ หรือเรียกอีกอย่างว่า “คนคุณภาพ”

ประเทศไทยได้มีการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษามาแล้วอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง และพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพพร้อมรับกับเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้บริหารการศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้นำทางการศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษา และยกระดับการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเท่าเทียม และทั่วถึง ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทุกภาคส่วน ในการสนับสนุนทรัพยากรให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ [15]

จากที่กล่าวมาข้างต้น เศรษฐศาสตร์การศึกษา เป็นการศึกษาผลกระทบของการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดในการผลิตความรู้ และทักษะของแรงงานในการประกอบอาชีพ เน้นการเพิ่มรายได้ของแรงงานเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ล้วนเป็นปัจจัยในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลมากต่อการพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำทางการศึกษาของประเทศ ให้มีความสำคัญในการผลักดันและสนับสนุน ให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ World Bank [14] ได้กล่าวถึงแนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์การศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจของตัวแทรกแซงทางการศึกษา (Economic Analysis of Education Interventions) 2) การเงิน และค่าใช้จ่ายในการศึกษา (Finance and Expenditures in Education) 3) ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในภาคการศึกษา (Public-Private Partnerships) 4) การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) 5) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) และ 6) คุณภาพการศึกษา (Quality of Education) เป็น

หลักคิดให้ผู้บริหารการศึกษาได้ตระหนักถึงการใช้
งบประมาณด้านการศึกษา ให้สอดคล้องกับหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างคนไทยให้
เข้มแข็ง และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ
อย่างยั่งยืน

รัฐบาลมีหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณที่มี
อยู่อย่างจำกัดในการพัฒนาทุนมนุษย์ และสร้างความ
เสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ประชาชน นโยบาย
การศึกษาจึงมีความสำคัญในการวางแผนพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนา
ที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในยุคปัจจุบัน โดย
ไม่สร้างความกระทบกระเทือนต่อความสามารถของ
คนในยุคต่อไปในอนาคต การพัฒนาประเทศ จะต้อง
เปลี่ยนแปลงกลไกในการพัฒนาคน โดยการสร้างองค์
ความรู้ให้เกิดขึ้นในตัวคน มุ่งพัฒนาความคิดวิเคราะห์
อย่างมีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ มี
ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ดังนั้นทุกองค์กรต้องช่วยกัน
พัฒนาแบบมีส่วนร่วมในแต่ละพื้นที่ เป็นการทำงาน
แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งความสำคัญของผลผลิต
ตลอดจนมีการใช้งบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เน้น
ผลผลิต นำไปสู่การกำหนดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการจัด
การศึกษา ทั้งนี้จะต้องอาศัยการประสานแผน
ประสานงาน ประสานเงิน ประสานคนของแต่ละ
หน่วยงานในแต่ละระดับพื้นที่ ร่วมกันจัดทำแผนกล
ยุทธ์นำไปสู่การปฏิบัติในลักษณะเครือข่าย [15]
การศึกษาของประเทศถึงจะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ปัญหาของคุณภาพการศึกษาไทย ในด้าน เศรษฐศาสตร์การศึกษา

การจัดการศึกษามีปัญหาตั้งแต่ระดับ
นโยบายไปจนถึงการปฏิบัติของบุคลากรทางการศึกษา
ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา
อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ
คน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา
ที่ขาดคุณภาพ ขาดความพร้อมในการปฏิบัติงาน
รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ทำ
ให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา และเกิดความ
เหลื่อมล้ำทางรายได้ของคนในสังคม [17] ถึงแม้ว่าการ
ปฏิรูปการศึกษาจะทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
มีคุณภาพและรายได้เพิ่มขึ้น แต่การดำเนินงานที่ผ่าน

มา ยังไม่สามารถทำให้เกิดคุณภาพการศึกษาได้
จากผลการทดสอบความรู้ด้านวิชาการระดับนานาชาติ
PISA และ TIMSS ปี 2003 พบว่า นักเรียนไทยใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีผลคะแนนอยู่ในระดับที่
ค่อนข้างต่ำ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
สอดคล้องกับรายงานของ World Economic Forum
ปี 2014 ได้นำเสนอว่า คุณภาพการศึกษาไทยอยู่ใน
อันดับที่ 86 ของโลก และอันดับที่ 7 ของอาเซียน [15]

ระบบการศึกษาไทยยังขาดคุณภาพและ
มาตรฐาน ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต
ที่มีแต่ปริมาณ ตัวอย่างเช่น ผลผลิตที่ได้จากระบบ
การศึกษา คือ จำนวนนักเรียน แต่ไม่ได้บ่งบอกถึง
คุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้นในการลงทุนทาง
การศึกษา ผู้นำทางการศึกษาจะต้องพิจารณาให้
รอบคอบ มีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ปัจจัยนำเข้า
และกระบวนการผลิตจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัด
การศึกษา ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร
และบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ

รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อการศึกษา
ในปี พ.ศ. 2558 สูงกว่า 5 แสนล้านบาท คิดเป็น 4 %
ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) นับเป็น
การลงทุนด้านการศึกษาที่ค่อนข้างสูง ถึงแม้ว่ารัฐบาล
จะให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณอย่างเต็มที่
การศึกษาไทยยังคงมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา
ซึ่งเป็นผลมาจากระบบการศึกษาที่ขาดทิศทางและ
ความต่อเนื่อง ขาดประสิทธิภาพในการจัดการ
ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการ
วัดผลประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดทางการ
ศึกษาในศตวรรษที่ 21 [18] ประกอบกับงานวิจัยของ
อัมมาร สยามวาลา และคณะ [19] ได้สรุปว่า “ใจกลาง
ของปัญหาการศึกษาไทยจึงไม่ใช่การขาดทรัพยากร
แต่เป็นการขาด “ประสิทธิภาพ” ในการใช้ทรัพยากร
อันเนื่องมาจากการขาด “ความรับผิดชอบ” ของระบบ
การศึกษา การปฏิรูปคุณภาพการศึกษา จึงต้องมุ่งไปที่
การสร้างควมรับผิดชอบของผู้จัดการศึกษาทั้งรัฐและ
เอกชน”

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้ดีมีคุณภาพ
เกิดขึ้นจากการที่ผู้บริหารการศึกษามีธรรมาภิบาล

สถานศึกษาจะต้องได้รับการตรวจสอบภายในองค์กร มุ่งสอบทานการปฏิบัติงาน ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ในการจัดการศึกษา โดยใช้ระบบการตรวจสอบภายใน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) โดยพิจารณาผลการดำเนินงานว่าบรรลุเป้าหมาย หรือผลลัพธ์ของ สถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์หรือไม่
- 2) ประสิทธิภาพ (Efficiency) โดยพิจารณาผลงานที่เกิดจากการใช้งบประมาณของสถานศึกษาว่าสามารถ ดำเนินงานได้มากน้อยเพียงใด และมีคุณภาพหรือไม่
- 3) ความประหยัด (Economy) โดยพิจารณาจากการใช้ ทรัพยากร และงบประมาณในการดำเนินงานว่า สามารถใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดผลงานตามเป้าหมาย ทางการศึกษาหรือไม่ [1]

การพัฒนาคุณภาพการศึกษากับการลงทุน ด้านการศึกษา เป็นสิ่งที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้อง ทบทวนแผนการศึกษาเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย พัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ สร้างความเสมอภาคทาง การศึกษาให้คนไทยได้มีโอกาสเรียนรู้ มีทักษะ ความสามารถในการประกอบอาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำ ทางรายได้ เห็นได้ชัดว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์เป็นปัจจัยหลักทางเศรษฐศาสตร์การศึกษาใน การผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ ดังพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ซึ่งได้พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย ในปี พ.ศ. 2524 ที่ว่า “การศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประชากร และ ประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อม ทำได้สะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็ว” [2]

การศึกษา เป็นกลไกหลัก และเป็นโครงสร้าง พื้นฐานของสังคม การพัฒนาประชากรส่งผลต่อการ พัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นการลงทุนที่ดีที่สุดในการ

สร้างความเป็นอยู่ที่ดีมีคุณภาพให้กับคนในประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนไทยในปัจจุบัน คือ คนขาด คุณภาพ ตัวอย่างเช่น ในการแก้ปัญหาใด ๆ ก็ตาม มักมีความพยายามในการใช้ความรุนแรงในการ แก้ปัญหาอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งไม่ใช่ทางออกของปัญหา อีกทั้งในด้านฝีมือแรงงาน ประเทศไทยยังไม่สามารถผลิต สินค้าที่มีคุณภาพไปแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ส่งผลทำให้คนไทยไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนของตนเอง ได้ และรอคอยความช่วยเหลือจากรัฐเพียงอย่างเดียว หากคนไทยยังมีความคิดและทัศนคติแบบเดิมย่อมเป็น อุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็น สิ่งสำคัญในการเพิ่มคุณภาพคน [21] ในมุมมองด้าน การศึกษา ตัวอย่างเช่น ถ้าครูมีรายได้น้อย ไม่พอกับ รายจ่ายในชีวิตประจำวัน และมีปัญหาหนี้สินจำนวนมาก ส่งผลให้ครูไม่มีจิตใจที่จะสอนหนังสือ เกิดเป็น ความเครียดสะสม อาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนตกต่ำ การเพิ่มรายได้ครูเพียงอย่างเดียว ยังไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องและดีที่สุดเพราะ ไม่ได้แก้ที่ต้นเหตุของปัญหา ดังนั้นครูจึงต้องลด รายจ่ายที่ไม่จำเป็นในการใช้ชีวิตลงด้วย เรียนรู้วิธีการ สร้างวินัยทางการเงิน และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง จึงจะ สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตนเองและประเทศได้ ส่งผลทำให้ครูมีเวลาเตรียมสอน และมีความสุขในการ สอนมากขึ้น ไม่ต้องกังวลกับปัญหาหนี้สิน ทำให้มีการ ทำงานที่ดีขึ้น มีคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้การเรียนของ นักเรียนดีขึ้น และเกิดการยอมรับในสถานศึกษาใน ฐานะที่เป็น “ครูคุณภาพ”

การลงทุนทางการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ การใช้อัตราส่วนของการเข้าศึกษาต่อ เป็นวิธีที่ เหมาะสมกับการวางแผนการศึกษา และเป็นข้อมูลใน การจัดเตรียมบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ อาคารสถานที่ ตลอดจนการบริหารจัดการ สอดคล้อง กับ ฐร สุนทรายุทธ [1] ได้กล่าวถึง ข้อดีของการลงทุน ทางการศึกษา คือ 1) อัตราผลตอบแทนในการลงทุน ทางการศึกษา จะสูงกว่าอัตราผลตอบแทนในการ ลงทุนด้านวัตถุ 2) ประเทศที่มีระดับการพัฒนา เศรษฐกิจต่ำ อัตราผลตอบแทนทางการศึกษา จะสูง กว่าประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสูง

3) การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอัตราผลตอบแทนในการลงทุนทางการศึกษา ในทุกระดับการศึกษา เป็นการตอบแทนทางสังคมที่มีประโยชน์สูง 4) การศึกษาอุดมศึกษา มีอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคล สูงกว่าผลตอบแทนทางสังคม

การพัฒนาการศึกษา ต้องสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองและจุดเน้นของประเทศว่า จะพัฒนาในด้านใดก่อน สำหรับในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์เห็นว่า จะต้องพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเจริญก้าวหน้าก่อน ทำให้คนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีระดับรายได้หรือผลผลิตมากขึ้น ลดปัญหาของการกระจายรายได้ให้เกิดความเท่าเทียมกัน ส่วนนักการศึกษาที่มีจุดเน้นที่ประนีประนอมเพื่อลงสู่การปฏิบัติในการปฏิรูปประเทศ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยการเพิ่มรายได้หรือผลผลิต (GDP) ที่สามารถวัดได้จากผลผลิต รายได้และรายจ่าย องค์ประกอบด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต และปัจจัยการผลิต การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงองค์กร ทศนคติ และอุดมคติของคนในประเทศอื่น เนื่องมาจากระบบการศึกษามีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ [1] แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาคนให้มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ถือเป็นความรับผิดชอบของระบบการศึกษา

การพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ในมุมมองการพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และการพัฒนาคนในเชิงเศรษฐศาสตร์ เป็นการสะสมทุนมนุษย์ (Human Capital) เป็นบทบาทของระบบการศึกษา ดังนั้นระบบการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ผู้ที่มีความรู้มีการศึกษา มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศต้องการผู้นำที่มีความรู้มีการศึกษาและสามารถสร้างความเจริญต่อชุมชนได้ ถ้าคนมีการศึกษา และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการแก้ปัญหาเอาชนะอุปสรรคในการทำงาน มีคุณลักษณะที่ดีด้านการมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ จะทำให้คนมีคุณภาพ และคุณภาพคนเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างแท้จริง [1]

การประยุกต์ใช้ความรู้เศรษฐศาสตร์การศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย

นโยบายหลักในการพัฒนาการศึกษา คือ มุ่งที่การพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการแข่งขันได้ในระดับโลก มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สอดคล้องกับความต้องการของประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจที่อาศัยแรงงานที่มีความรู้ และทักษะในการทำงานสูง เป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคนของประเทศให้มีความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยี มีทักษะทางวิชาชีพ มีทักษะการสื่อสารที่เป็นสากล มีความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตนวัตกรรม และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาติ มีคุณธรรมจริยธรรม [2] เพื่อสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ

เศรษฐศาสตร์กับการศึกษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนั้น การใช้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา จะช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาในทุกระดับ มีข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์การศึกษามีความจำเป็นต่อผู้บริหารการศึกษา เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ช่วยให้การบริหารจัดการสัมฤทธิ์ผล เป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับยุทธศาสตร์รายยุทธ [1] ได้กล่าวว่า การประยุกต์ใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการศึกษาระดับจุลภาค จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยมีหลักคิด ดังนี้ 1) ควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้เท่าที่จำเป็น และนำวัสดุบางสิ่งที่ยังไม่หมดประโยชน์ กลับมาใช้ใหม่ 2) ควรพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม ทดแทนบางสิ่ง เพื่อเป็นการประหยัด 3) ควรใช้หลักการบริหารจัดการพัสดุ ครุภัณฑ์ หรือสินทรัพย์ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) ควรใช้หลักการบริหารความเสี่ยงที่อาจมีให้เกิดประโยชน์สูงสุด 5) ควรใช้บริการอย่างรวดเร็ว ตรวจสอบข้อจำกัดแล้วแก้ไขให้สายงานคล่องตัว

ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์การศึกษาและการลงทุน มีผลต่อประสิทธิภาพของการผลิตของแรงงาน และสัดส่วนของแรงงานที่มีงานทำ และได้งานทำอย่างมีประสิทธิภาพ การลงทุนในการศึกษาเป็น

ปัจจัยสำคัญ ในการอธิบายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุน ในการพัฒนาการศึกษา ประเทศที่มีความเจริญแล้ว จะมีการลงทุนด้านการศึกษาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้คนมีความรู้ มีคุณภาพ กลับมาพัฒนาประเทศ การลงทุนด้านการศึกษา เป็นรายจ่ายเพื่อการศึกษาของรัฐและเอกชน ถือเป็นการลงทุนในมนุษย์ การศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านแรงงานและประสิทธิภาพในการผลิต การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ทำให้คนเข้าใจตนเอง และผู้อื่นมากขึ้น สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมและความเจริญของเทคโนโลยี การลงทุนในการศึกษา เป็นการเพิ่มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์ในตัวมนุษย์ (Human Capital) เป็นการเพิ่มในการหารายได้ เพิ่มผลผลิตในตัวมนุษย์ สอดคล้องกับ [22] ได้สรุปการลงทุนในมนุษย์ไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1) การบริการที่เพิ่มพูนสุขภาพ เพิ่มความยืนยาวของชีวิต 2) การฝึกอบรมหรือการเรียนรู้ในขณะทำงาน 3) การจัดการศึกษาในระบบ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา 4) โครงการสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่ได้จัดขึ้นโดยหน่วยงานธุรกิจ และเกษตรกรรม 5) การอพยพย้ายถิ่นของบุคคล และครอบครัว เพื่อสร้างโอกาสในการทำงาน

การพัฒนาการศึกษา จะต้องเตรียมคนเข้าสู่ระบบ และพัฒนาคนในระบบในรูปแบบการฝึกอบรมประเภทต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการทำงาน มุ่งเน้นผลผลิตส่วนเพิ่ม (Marginal Product) ในคุณค่าของมนุษย์ การลงทุนทุกประเภท จะต้องเสียค่าใช้จ่าย และเสียเวลา ดังนั้น ในการลงทุนทางการศึกษาจะต้องให้คนได้รับการศึกษา และฝึกฝนจนเกิดทักษะในการทำงานและการใช้ชีวิต ซึ่งเป็นเป้าหมายในการลงทุนทางการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพคนให้มีประสิทธิภาพ การลงทุนทางการศึกษา โดยความรับผิดชอบของรัฐบาล (Government Sector) และเอกชน (Private Sector) ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการลงทุนทางการศึกษา คือ สังคม (Social Benefit) และผลประโยชน์จากการลงทุนทางกายภาพเกิดขึ้นกับเอกชน (Private Benefit) เงินที่ใช้ในการลงทุนเพื่อ

พัฒนาคุณภาพคน เป็นเงินที่ได้จากการเก็บออม (Saving) จากแหล่งที่ต่างกัน เป้าหมายการลงทุนในมนุษย์ เป้าหมายหลัก คือต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ในการหางานทำ (Employment) และเพิ่มผลผลิตส่วนเพิ่ม (Marginal Product) ของผู้ลงทุนและจะได้รับเงินเดือนและค่าจ้างที่สูงขึ้นด้วย อาจกล่าวได้ว่า การลงทุนในการศึกษาและฝึกอบรม เป็นการต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและกำลังในการหารายได้ คนที่ได้รับการศึกษาก็จะได้รับการยอมรับจากสังคม ทำให้คนมีความสุข (Utility) จากการลงทุนด้วย ดังนั้น การลงทุนทางการศึกษามีส่วนสร้างรายได้จัดเป็นการลงทุน และบริโภค [1]

การพัฒนาคนในองค์กร ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารจะมีการอบรมแบบทั่วไปกับการอบรมแบบเฉพาะ สิ่งที่มาคือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการอบรม และแนวทางการอบรม เป็นเรื่องสำหรับผู้บริหารต้องตัดสินใจ โดยยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาคนต้องใช้เกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา การวางแผนกำลังคน และการศึกษา (Manpower and Educational Planning) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีคุณภาพ ดังพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ว่า “ควรสนับสนุนให้คนดี คนเก่ง เข้ามาปกครองประเทศ และกันคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ” [1]

การดำเนินงานทางการศึกษา ผู้บริหารจะต้องเผชิญกับปัญหามากมาย การแก้ปัญหาจึงเป็นทางออกให้กับผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาจึงต้องเข้าใจธรรมชาติของปัญหา และวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข ซึ่งต้องการใช้การตัดสินใจ มี 2 แนวทางได้แก่ การตัดสินใจแบบดั้งเดิม (Classical Decision Making Approach) อาศัยเหตุ และผลตามวัตถุประสงค์หาทางเลือกที่ดีที่สุด 2) การตัดสินใจเชิงพฤติกรรม (Behavioral Decision Making Approach) อาศัยตัวแบบต่าง ๆ ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ นอกจาก 2 แนวทาง ข้างต้น ยังอาศัยรูปแบบเฉพาะของการบริหารการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการทำงานเกี่ยวกับคน ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเชิงคุณภาพ ที่ต้องอาศัยการตัดสินใจ ทั้งการใช้หลักคุณธรรมจริยธรรม

และเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้ผลการตัดสินใจ ออกมาเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ (Educated Persons) รูปแบบที่นำมาใช้เป็นประจำ ได้แก่ 1) รูปแบบการตัดสินใจแบบเพิ่มขึ้น (The Incremental Model) การตัดสินใจเฉพาะเงื่อนไขที่มี อยู่ก่อน แล้ววิเคราะห์ส่วนที่เพิ่มเข้ามาเท่านั้น โดยทำ ให้การตัดสินใจง่ายเพราะเคยทำมาก่อนเป็นฐาน 2) รูปแบบการตัดสินใจแบบขยะ (The Garbage Can Model) การตัดสินใจไปก่อนแบบไม่มีเหตุผลคล้ายกับ ถึงขยะ โดยทำไปก่อนแล้วก็เกิดวิธีแก้ไข ถ้าแก้ไขได้ก็ เกิดประสบการณ์ใหม่เกิดขึ้น [1]

การแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจของ ผู้บริหารการศึกษา จะต้องอาศัยประสบการณ์ และความชำนาญในบางครั้ง ก็ไม่สัมฤทธิ์ผล มีการใช้ ทรัพยากรที่ค่อนข้างมาก ไม่เป็นเหตุเป็นผล มักถูกมอง จากคนภายนอกว่า ระบบการศึกษาไม่สร้างสรรค์ หากผู้นำทางการศึกษา ได้นำหลักเศรษฐศาสตร์มาใช้ ในการบริหารงบประมาณของการศึกษา จะก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด หลักเกณฑ์ตัดสินใจในการลงทุน 1) พิจารณาการลงทุนตามแนวคิดมูลค่าปัจจุบัน (Present Value) 2) พิจารณาการลงทุนตามแนวคิด อัตราผลตอบแทนภายใน (Inter Rate of Return) สามารถแปลงเป็นมูลค่าในอนาคตได้ หากมูลค่าสูง ก็เลือกวิธีการนั้น ๆ เป็นแนวทางการตัดสินใจ ของผู้บริหารที่รับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น การซ่อมรถ ของทางราชการที่ชำรุด ค่าซ่อมในแต่ละครั้งหากรวม ภายใน 1 ปี อาจสามารถซื้อรถคันใหม่ได้ หรือการซ่อมแซม อาคารสถานที่ หรือการก่อสร้างอาคารใหม่ซึ่งงบประมาณ จำนวนมาก หากการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ขาดการประสานงานกันอย่างไม่มีประสิทธิภาพ โครงการของรัฐจะมีการลงทุนสูง แต่คนได้รับประโยชน์ จากการลงทุนน้อยมาก หากผู้บริหารศึกษานึกถึง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ทำให้ไม่เสียเวลา เสียโอกาส ส่งผลให้สถานศึกษาก็จะมีความเจริญก้าวหน้า [1] ในด้านผลผลิต หรือผลลัพธ์หลักของสถานศึกษาที่เป็น รูปธรรม ต้องเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ตลอดจนชุมชน และสิ่งแวดล้อม การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญ ของการพัฒนาที่ยั่งยืน สานพลังความเข้มแข็งของชุมชน และให้ท้องถิ่นช่วยกันดูแลปัญหาในชุมชนของตนเอง

สอดคล้องกับ ชนิตา รัชพลเมือง [23] ที่กล่าวว่า เป้าหมายของการศึกษา คือ การทำให้ประชาชนเป็น ผู้ฉลาดรอบรู้ มีความรู้มาก มีข้อมูลข่าวสารที่ดี มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ สามารถคิดวิเคราะห์ และเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาจะต้องตอบสนอง ต่อสังคม สะท้อนให้เห็นการวิพากษ์วิจารณ์ สร้างเสริม จิตสำนึก และความตระหนักในเรื่องความล้มเหลว และความไม่ยุติธรรม พร้อมกับแสดงวิสัยทัศน์ และแนวคิดใหม่ สร้างสรรค์เทคนิควิธี เผยแพร่ความรู้ และพัฒนาทักษะ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม และวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล

การปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมอง ด้าน เศรษฐศาสตร์ หรือในด้านเศรษฐกิจการศึกษาของ ประเทศไทย เป็นการแก้ปัญหาเด็กด้อยโอกาส ทำให้ ครุวัณมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ให้องค์กรตั้งแต่วิทยาลั ยถึงระดับชาติ มาช่วยสร้างรายได้ จัดสรร ทรัพยากร เงินทุน สิ่งของสนับสนุนการศึกษา ให้งบ ทุนด้านการศึกษา จัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้เพิ่ม ขึ้นเพื่อการศึกษา เป็นการทำให้มีการอบรมระหว่าง การทำงาน On-the-Job Training ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานให้ มี ความสามารถ และทักษะเพิ่มขึ้น [24] การศึกษาเป็น ส่วนหนึ่งในการสนับสนุนค่านิยม การศึกษาที่ดีจะต้อง สอนให้ผู้เรียนได้เป็นตัวของตัวเอง ได้วิเคราะห์วิจารณ์ และได้คิดอย่างลึกซึ้ง ระบบการศึกษาที่เป็นแบบ บริโภคนิยมต้องลดลง ผู้เรียนสามารถเลือกและ ตัดสินใจเรียนในสาขาวิชาที่สนใจ และจำเป็นต้องการ ประกอบอาชีพได้ หลักสูตรการศึกษาควรส่งเสริมให้ ผู้เรียนสร้างประดิษฐ์ และพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ ให้กับตัวเอง และสังคม สร้างสรรค์ความรู้ที่เป็น รูปธรรม สอนให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ เน้นพัฒนา นวัตกรรม [25] สอดคล้องกับ Limskul [26] ได้เสนอ แนวทางปฏิรูปการศึกษาไทย ตามเสาหลัก 4 ประการ ของเศรษฐกิจและสังคม ที่มีความรู้เป็นฐาน ดังนี้ 1) มี การพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อสร้างทุน มนุษย์ให้ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ และการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ของ ประเทศไทย 2) มีการพัฒนาระบบนวัตกรรมและ กระบวนการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน การปรับปรุงระบบ กฎหมาย การแทรกแซงของภาครัฐ ให้ประชาชนและ

ธุรกิจมีการสร้างความร่วมมือในการลงทุนด้านนวัตกรรม 3) มีการสร้างเครือข่ายความรู้ระหว่างสถานศึกษา ภาคธุรกิจ ชุมชน และประชาชน เพื่อสร้างชุมชน และสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) มีการปรับปรุงและปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมนโยบาย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมที่มีความรู้เป็นฐาน

สรุปผล

การพัฒนาการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจช้ากว่าในหลายประเทศ อาจเป็นเพราะผู้นำทางการศึกษา ขาดความเข้าใจในการลงทุนด้านการศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรของประเทศ [27] การพัฒนาการศึกษา จะทำให้ปัญหาความยากจนในประเทศลดลง ประชาชนได้รับการศึกษามากขึ้น ทำให้มีโอกาสสร้างรายได้ และเกิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับ Witte [28] ได้กล่าวว่าทิศทางการพัฒนาการศึกษาไทย มีเป้าหมายรักษาสสมดุลระหว่างการสร้างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ที่เน้นการใช้ทักษะเพื่อสร้างความสามารถในแข่งขันให้แก่ประเทศไทย ในยุคโลกาภิวัตน์ การรักษาเอกลักษณ์ ความเป็นไทย ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาไทย จึงเป็นกระบวนการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรม และสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาการศึกษาไทยให้ยั่งยืน ควรมีลักษณะเป็นการพัฒนาที่บูรณาการกัน มีการดำเนินงานที่เป็นสหวิทยาการ เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม มีความสมดุลในการพัฒนา [16]

ประเทศจะเจริญก้าวหน้าขึ้นอยู่กับคุณภาพของคน กล่าวคือ หากมีการจัดการศึกษาที่ดียอมทำให้คนมีคุณภาพได้ ดังนั้น การวางแผนการศึกษาในการพัฒนาคน จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนครอบครัว ประชากร สาธารณสุข และการวางแผนการศึกษา สำหรับประเทศไทย ได้มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ปัจจุบันเน้นการพัฒนากำลังคน มุ่งเสริมศักยภาพ

กำลังคน พัฒนาสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสะสมทุนมนุษย์ เป็นหน้าที่ของระบบการศึกษาในการพัฒนาคน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ [1]

แนวคิดการพัฒนาคุณภาพศึกษาของประเทศไทยยุคใหม่จะต้องสร้างคุณค่าที่แท้ของความเป็นมนุษย์ ให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และมีความคิดสร้างสรรค์ จะทำให้ประเทศไทยก้าวหน้าและยั่งยืน การศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกพื้นที่ของชีวิต ให้ทุกคนเป็นบุคคลเรียนรู้ ทั้งงานชีวิตและการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เอาฐานชีวิตจริงมาเป็นฐานของการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปการศึกษาที่ดีที่สุด รัฐต้องกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาการศึกษา อย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอน ส่งเสริมให้แต่ละภูมิภาคได้ดำเนินงานเองตามความพร้อม ตามความสามารถในการจัดการศึกษา กำหนดคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงาน

แนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หากจะให้ได้ผลต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ทำให้เกิดผลผลิต คือ ผู้เรียน ที่มีคุณภาพนั่นเอง สิ่งที่สำคัญ คือ หลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีเป้าหมายสำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยให้มีมาตรฐานสูง มีคุณภาพในระดับสากล และมีชีวิตอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข [29] การศึกษาไทยต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันของประเทศ พัฒนาฝีมือแรงงาน “สร้างคนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพ” ให้แรงงานได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายรัฐ และความต้องการของตลาดแรงงาน เน้นการเพิ่มคุณภาพ มากกว่าปริมาณ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพแรงงานไทยให้สู้กับแรงงานต่างชาติได้ การศึกษาไทยควรเน้นทักษะการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน การพัฒนาตนเองตลอดชีวิต สร้างแรงงานให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด

สร้างสรรค์ให้ตรงตามความต้องการของนายจ้างและตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ [2] ได้กล่าวถึงจุดเน้นในการพัฒนาการศึกษาไทย ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) คุณภาพ 2) ระบบคุณภาพ 3) การจัดการคุณภาพ 4) นโยบายคุณภาพ 5) วัฒนธรรมคุณภาพ

รัฐบาลควรกำหนดเป้าหมายและทิศทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ กระจายอำนาจการบริหารจัดการให้แต่ละภูมิภาคได้มีทางเลือกในการกำหนดคุณภาพ ระดมทรัพยากรและบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน พัฒนาการศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง ผู้ประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่น สร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา จัดหาทุนการศึกษาให้ผู้ด้อยโอกาส จัดหาทุนพัฒนาครู จัดหาทุนพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีอาชีพ เพื่อให้คนไทยมีทักษะในศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาสในการแข่งขัน มีทักษะเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น

ในบทความนี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์เนื้อหาจากการเรียบเรียงเอกสารและสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยในมุมมองเศรษฐศาสตร์การศึกษา เพื่อการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ให้เป็นไปตามกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา ประกอบด้วย 9 ประการ ดังนี้ 1) ควรกำหนดเป้าหมายพัฒนาการศึกษาให้ทัดเทียมประเทศอาเซียน มีเป้าหมาย มีกลยุทธ์ และวิธีการ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทดสอบทางวิชาการในระดับนานาชาติ โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาวิชาชีพ 2) ควรกำหนดนโยบายการศึกษา ส่งเสริมให้คนไทยได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง สร้างอัตลักษณ์คนรุ่นใหม่ รักและภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย 3) ควรเพิ่มงบประมาณทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษา พัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดคุณภาพ โดยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา 4) ควรให้สถานศึกษาบริหารงบประมาณโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างกลไกการติดตามประเมินผลการบริหารการศึกษาและการ

บริหารงบประมาณเพื่อการศึกษา ประเมินความคุ้มค่าระหว่างงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรกับคุณภาพการศึกษา 5) ควรสร้างนวัตกรรมในการบริหารการศึกษา โดยการจัดการความรู้และการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ให้ประชาชนมีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะในการทำงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน 6) ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา การฝึกอบรมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ 7) ควรวิเคราะห์ต้นทุน การใช้จ่ายเงิน ทำแผนการเงิน แผนการหาเงิน วางแผนการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นสร้างพลเมืองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นการสะสมทุนมนุษย์ในประเทศไทย 8) ควรส่งเสริมให้ทุกครอบครัวมีงานทำ มีอาชีพ และให้นักเรียน นักศึกษามีรายได้ระหว่างเรียน มีแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เรียนรู้จากการทำงานจริงในสถานที่จริง 9) ควรส่งเสริมบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางการศึกษา และการบริหารการศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การปรับปรุงระบบการเรียนการสอน การเพิ่มงบประมาณในการลงทุนเพื่อการศึกษาและการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอแนะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงานบนเส้นทางการศึกษา โดยเน้นทางสายกลางในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้คนไทยมีความสุข และเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และขอฝากความหวังไว้ในการพัฒนาการศึกษาไทยไว้กับผู้นำทางการศึกษาทุกท่านเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ให้คนไทยเป็นคนที่มีความรู้ ตามหลักคิดที่ว่า “การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพัฒนาประเทศ ประเทศพัฒนาการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไกล มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

1. ฐร สุทธรายุทธ. เศรษฐศาสตร์การจัดการทางการศึกษา: หลักการ แนวคิดและการประยุกต์พัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด; 2553.
2. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยสู่สากล: เปรียบเทียบประเทศจีน เวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมนี ฟินแลนด์และประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2553.
3. กฤษณพงศ์ กีรติกร. วิฤติ กระบวนทัศน์ มโนทัศน์ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา; 2552.
4. วีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. [อินเทอร์เน็ต]. 2559; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2559. ได้จาก
<http://www.moe.go.th/websm/2016/aug/354.html>
<http://www.moe.go.th/websm/2016/aug/354.html>
5. Blaug, M. Economics of Education: A Selected Annotated Bibliography. London: Pergamon Press; 1966.
6. Blaug, M. An Introduction to Economics of Education. London: The Penguin Press; 1970.
7. Psacharopoulos, G. Economics of Education: Research and Studies. New York: Pergamon Press; 1987.
8. Psacharopoulos, G. Economics of Education: A Research Agenda. Economics of Education Review 1996; 15(4): 339–344.
9. Psacharopoulos, G. Economics of Education: From Theory to Practice. Brussels Economic Review 2004; 47(3/4): 341–357.
10. Cohn, E & Geske, T. G. Economics of Education 3rd ed. New York: Pergamon Press; 1990.
11. ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. เศรษฐศาสตร์การศึกษา กับหลักสูตรการศึกษา.วารสารบริหารการศึกษามศว. 2545; 1(2): 7-9.
12. Brewer, DJ. and McEwan, PJ. Economics of Education. New York: Elsevier; 2010.
13. ชัยวัฒน์ สหสกุล และคณะ. ปริทัศน์สถานภาพความรู้ด้านเศรษฐกิจการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; 2558.
14. World Bank. [Internet]. Accessed 2014 June 1 from: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/O,contentMDK:20264769~menuPK:613701~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:282386,00.html>
15. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การวิจัยพัฒนาเพื่อส่งเสริมสถาบันผลิตครูสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ : กรอบการจัดกลุ่มคุณภาพสถาบันผลิตครูสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมินิเคชั่น; 2556.
16. ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์. ภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2552.
17. Tangchuang, P. Access to Quality Education and Poverty Reduction In: Thailand. Paper Presented at the 3rd Annual Conference of the Academic Network for Development in Asia; 2011 March 5–7; Nagoya, Japan; 2011. n.d..
18. คณะอนุกรรมการปฏิรูปกลไก กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ยุทธศาสตร์และกลไกการปฏิรูปการศึกษา. ใน: เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: 2558. ม.ป.ป..

19. อัมมาร สยามวาลา และคณะ. การปฏิรูปการศึกษาฉบับใหม่:สู่การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ใน: เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “อภิวินัยการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย” ประจำปี 2554 มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ. 2555. ม.ป.ป..
20. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของ การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย; 2543.
21. ดิเรก พรสีมา. มาตรฐานวิชาชีพครูอาเซียน. ใน: เอกสารประกอบการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 28 Inna Grand Bali Beach Hotel; Sanur, Bali: Indonesia; 2555. n.d..
22. Schultz, TW. Investment in Human Capital. American Economic Review. March 1961.
23. ชนิตา รัชกุลพลเมือง. กระบวนทัศน์พัฒนศึกษา. กรุงเทพฯ: วิญญูชน; 2557.
24. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, สุวิมล เสงพัฒนา และพุดตาน พันธุเณร. เศรษฐศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; 2556.
25. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. CCPR กรอบคิดใหม่ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
26. Limskul, K. A Path to Practical Knowledge-Based Economy and Society in Thailand in Related to Education Reform. Paper Presented at The Second Thailand-Malaysia Joint Educational Research Conference 2009, Bangkok, November 15–18, 2009.
27. Douangngeune, B. Hayami, Y. and Godo, Y. Education and Natural Resources in Economic Development. Journal of Asian Economics 2005; 16: 179–204.
28. Witte, J. Education in Thailand after the crisis: a balancing act between globalization and national self-contemplation. International Journal of Educational Development 2000; 20: 223–245.
29. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การศึกษาด้อยสร้างคุณธรรมก่อวิกฤตสังคมทราบ. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.; 2547.

บทความวิจัย (Research Article)

การวิเคราะห์กระบวนการจัดทำบัญชีครัวเรือน

The Analysis of Household Accounting Process

สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์¹

Suntaree Tungsiwong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่าในการดำเนินโครงการด้านการทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ผู้ร่วมโครงการขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ ด้านการติดตามสนับสนุนและด้านการนำข้อมูลไปใช้อยู่ในระดับน้อย และพบว่าในแต่ละหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลจากการเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมของเจ้าหน้าที่รัฐและการสัมภาษณ์เชิงลึกสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม โดยพบปัญหาในเรื่องของการขาดการติดตามโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่าโครงการขาดการการวัดผลและประเมินผลโครงการ

ในด้านการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีครัวเรือน ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ข้อมูลนำเข้า กระบวนการ และผลงาน ควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ การติดตามและประเมินผลโครงการ และควรมีการปรับปรุงแบบของแบบบันทึกเพื่อให้สะดวกต่อครัวเรือนในการบันทึกให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง มีการนำเอาข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาของครัวเรือน และมีการส่งข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกันต่อไป

คำสำคัญ: บัญชีครัวเรือน

Abstract

The objectives of this study were to find the problems and to develop the household accounting system. The results from survey shows that the understanding of project implementation was at the moderate level indicating that project members were uncertain with the objectives of project. This could be that the participants did not have sufficient supporting system and had the unused accounting data collected from household, so these made the participants unclear of what they did in the project. Besides, the villagers' opinions were not different. The results from depth interview and the observation on government meeting are consistent with the results from the survey. The lack of monitoring and evaluating were found.

To develop the household accounting system, the government should focus on three factors; input, process, and output of the project. Moreover, the project evaluation should be added. The result also shows

¹ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

¹ Accounting, School of Management and Information Sciences, University of Phayao, Phayao Province 56000

Corresponding author, E-mail : suntareekeng@gmail.com

that the households need more simply process of recording. Moreover, the accounting information should be analyzed and sent it back to the community so that they can use the information to solve their problems together with the government for the sustainable development.

Keywords: Household Accounting

บทนำ

กระทรวงมหาดไทยได้ใช้การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเข้าถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ภายใต้โครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุขได้กำหนดให้ครัวเรือนเป็นผู้นำที่กรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนเอง ข้อมูลที่ได้บันทึกจะถูกเก็บรวบรวมและนำไปบันทึกลงในโปรแกรม

ประมวลผลข้อมูลที่ อบต.หรือเทศบาล หลังจากนั้นจะมีการประมวลผลข้อมูลและจัดเวทีเรียนรู้ร่วมกันในระดับหมู่บ้านและตำบลเพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อนำไปสู่กระบวนการในการแก้ปัญหาอย่างตรงจุดและตรงตามความต้องการ ควบคู่ไปกับการการพัฒนาหมู่บ้านชุมชนด้วยสมาชิกในชุมชนเองดังที่แสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : (ที่มา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย [4])

ภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าหากจุดเริ่มของกระบวนการนั้นคือการจัดทำบัญชีครัวเรือนไม่เกิดการนำไปปฏิบัติ หรือไม่สัมฤทธิ์ผลตามที่คาดหวัง จะไม่นำไปสู่เป้าหมายเชิงคุณภาพสุดท้าย อย่างที่ภาครัฐต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุข นั่นคือ การรู้จักแก้ปัญหาและการพึ่งพาตนเองของครัวเรือน รวมถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐที่ตรงจุด

แม้ว่าการจัดทำบัญชีครัวเรือน จะทำให้เกิดการจัดการการเงินภายในครัวเรือนเหมือนมีกระจกส่องตัวเอง แต่จนถึงปัจจุบันการจัดทำบัญชีครัวเรือนก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นจากฝ่ายผู้ดำเนินโครงการ หรือจากตัวครัวเรือนเองที่ยังไม่มีความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและยังมองไม่เห็นถึงประโยชน์ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจึงไม่ทำการจดบันทึก [1, 2, 3] ไม่สามารถสร้างการเรียนรู้ หรือไม่สามารถนำข้อมูล

บัญชีครัวเรือนที่จัดบันทึกไว้มาวิเคราะห์เพื่อแก้ไข ปัญหาครัวเรือนหรือใช้ในการวางแผนการดำเนินชีวิตต่อไปอย่างที่ได้ตั้งเป้าประสงค์ของโครงการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงปัญหาและพัฒนาระบบการจัดทำบัญชี ครัวเรือน ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปปรับใช้ เพื่อเพิ่มโอกาสในการดำเนินโครงการจัดทำบัญชี ครัวเรือนให้ประสบผลสำเร็จได้ต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ใน การศึกษาคือ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ขอบเขตด้านประชากร และ กลุ่มตัวอย่างเป็นครัวเรือน จาก 48 หมู่บ้าน จำนวน 127 ครัวเรือน (สุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง) มีวิธีการและใช้เครื่องมือในการดำเนิน โครงการวิจัยโดยการเข้าร่วมสังเกตการประชุมเพื่อ เตรียมโครงการระดับจังหวัด การสัมภาษณ์เชิงลึก พัฒนาการระดับอำเภอ ใช้แบบสอบถามสำหรับ ผู้เข้าร่วมโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือน และใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ T-test ในการเปรียบเทียบระดับ ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ

ผลการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งการศึกษออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การศึกษาปัญหาของ กระบวนการดำเนินโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือน และ ส่วนที่ 2 การพัฒนากระบวนการดำเนินโครงการผล การศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการดำเนินโครงการจัดทำบัญชี ครัวเรือน

จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมของ ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับจังหวัด อำเภอ พบว่าใน ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ การทำความเข้าใจ ในการดำเนินโครงการร่วมกันของทุกฝ่ายยังไม่ชัดเจน

ผู้มีส่วนร่วมในโครงการมีความเข้าใจในการดำเนิน โครงการไม่ตรงกัน การดำเนินโครงการไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถที่จะรวบรวมข้อมูลบัญชีครัวเรือน กลับมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการที่ แท้จริงของประชาชน จึงไม่สามารถที่จะนำไปสู่ กระบวนการในการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดและตรง ความต้องการ อย่างที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ได้

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพัฒนาการอำเภอได้ แสดงความคิดเห็นว่า “การดำเนินโครงการเป็น นโยบายมาจากระดับบน ต้องดำเนินโครงการตาม นโยบาย” โดยการแสดงความคิดเห็นในลักษณะเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการดำเนินตามนโยบาย ของรัฐบาล แต่เนื่องจากการวางแผนร่วมกันในการ ดำเนินโครงการไม่สามารถทำให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ที่แท้จริง รวมทั้งกระบวนการดำเนินโครงการ และยัง ขาดการสร้างกระบวนการติดตามโครงการ ดังที่ได้ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า “พัฒนาการมีเพียงคน เดียว ต้องอาศัยคนในพื้นที่ แต่ก็ยังไม่สามารถกระตุ้น ให้เกิดการติดตามอย่างต่อเนื่องได้”

ผลจากการสอบถามความคิดเห็นของ ครัวเรือนผู้เข้าร่วมโครงการพบว่า ภาพรวมของระดับ ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการอยู่ในระดับน้อยโดยมี ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านเท่ากับ 2.96 เมื่อศึกษาในแต่ละด้านพบว่าในการดำเนินโครงการ ด้านการทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความ คิดเห็นเท่ากับ 3.25 ด้านการติดตามสนับสนุนและด้าน การนำข้อมูลไปใช้อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.84 และ 2.79 ตามลำดับ โดยไม่มีระดับความคิดเห็นในด้านใดที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก หรือมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของแต่ละหมู่บ้านในแต่ละด้าน

หมู่บ้าน	ด้านที่ 1 การทำความเข้าใจใน โครงการ	ด้านที่ 2 การติดตามสนับสนุน	ด้านที่ 3 การนำข้อมูลไปใช้	เฉลี่ย
1	3.01	2.78	2.83	2.87
2	3.04	3.04	3.26	3.11
3	3.40	2.98	3.22	3.20
4	2.89	2.41	2.03	2.44
5	3.35	2.54	2.43	2.77
6	3.11	2.70	2.61	2.81
7	3.66	2.73	2.67	3.02
8	3.57	3.52	3.30	3.46
เฉลี่ย	3.25	2.84	2.79	2.96

การทดสอบความแตกต่างในระดับความคิดเห็นของแต่ละหมู่บ้านเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำบัญชีครัวเรือนในด้านการทำความเข้าใจโครงการและการติดตามสนับสนุน พบว่าส่วนใหญ่มีระดับความ

คิดเห็นไม่ต่างกัน แต่พบว่าในด้านการนำข้อมูลไปใช้ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังที่แสดงในตารางที่ 2 ถึง ตารางที่ 4

ตารางที่ 2 ความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำความเข้าใจในการดำเนินโครงการของแต่ละหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2	0.820							
3	0.0624	0.0525						
4	0.7136	0.6249	0.1949					
5	0.0420*	0.0600	0.8585	0.1577				
6	0.7102	0.7507	0.3702	0.5523	0.1425			
7	0.0062**	0.0069**	0.2150	0.0509	0.2236	0.0991		
8	0.0002**	0.0000**	0.2838	0.0588	0.2452	0.0856	0.5929	

** ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 2 แสดงความแตกต่างในระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำความเข้าใจในการดำเนินโครงการของแต่ละหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นของครัวเรือนที่มีต่อการทำความเข้าใจในโครงการของเจ้าหน้าที่ประจำโครงการในแต่ละหมู่บ้านส่วนมากไม่แตกต่างกัน โดยหมู่บ้านที่ 7 และ 8 มีค่าระดับความคิดเห็นสูงที่สุดอยู่ที่ 3.66 และ 3.57 (จากตารางที่ 1) จึงทำให้มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากหมู่บ้านอื่นอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าหมู่บ้านที่ 7 และ 8

จะมีค่าระดับความคิดเห็นสูงกว่าหมู่บ้านอื่นๆ แต่ระดับความคิดเห็นก็ยังอยู่เพียงแค่ระดับปานกลาง ซึ่งอาจยังสรุปไม่ได้ว่ามีความเข้าใจในการดำเนินโครงการ ผลการศึกษาจากตารางที่ 1 และ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ร่วมโครงการมีความคิดเห็นไปทางเดียว โดยเห็นว่ากระบวนการในการดำเนินโครงการของภาครัฐยังมีความไม่ชัดเจน ไม่สามารถสร้างความเข้าใจในการดำเนินโครงการให้กับผู้เข้าร่วมโครงการได้

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือ

หมู่บ้าน	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2	0.2137							
3	0.2347	0.3552						
4	0.2757	0.1657	0.1712					
5	0.0656	0.0148*	0.0220*	0.7061				
6	0.6243	0.0890	0.0782	0.4831	0.3702			
7	0.8567	0.4790	0.5355	0.3068	0.5645	0.9405		
8	0.0160*	0.2189	0.1536	0.0492*	0.0083**	0.0378*	0.0779	

** ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.01, * ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 3 แสดงความแตกต่างในระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบติดตามโครงการในแต่ละหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นของแต่ละหมู่บ้านส่วนมากไม่แตกต่างกัน โดยหมู่บ้านที่ 8 มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุดอยู่ 3.52 (จากตารางที่ 1)

จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างจากหมู่บ้านอื่น ผลการศึกษาจากตารางที่ 1 และ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ร่วมโครงการมีความคิดเห็นไปทางเดียว โดยเห็นว่าการดำเนินโครงการยังขาดกระบวนการติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบติดตามในแต่ละหมู่บ้านอย่างใกล้ชิด

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำข้อมูลกลับไปใช้

หมู่บ้าน	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2	0.0008**							
3	0.0170*	0.6127						
4	0.0003**	0.0000**	0.0000**					
5	0.0205*	0.0014**	0.0047**	0.0362*				
6	0.1646	0.0005**	0.0006**	0.0049**	0.4102			
7	0.5839	0.1046	0.1488	0.0715	0.3965	0.8485		
8	0.0041**	0.8027	0.6588	0.0000**	0.0001**	0.0032**	0.0342*	

** แสดงถึงระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.01, * แสดงถึงระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำข้อมูลกลับไปใช้ ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นของแต่ละหมู่บ้านมีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามระดับความคิดเห็นในด้านนี้มีระดับเฉลี่ยรวมทุกหมู่บ้านค่อนข้างต่ำ โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ที่ 2.79 (จากตารางที่ 1) ผลการศึกษาจากตารางที่ 1 และ 4 แสดงให้เห็นว่า โครงการยังขาดกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลกลับไปวิเคราะห์ จึงทำให้โครงการไม่

ประสบความสำเร็จในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

นอกจากนี้ผลการศึกษาสอดคล้องกับที่ผู้ร่วมโครงการได้ระบุถึงปัญหาเพิ่มเติมไว้ โดยแยกเป็น 1) ปัญหาจากการดำเนินโครงการของภาครัฐ 2) ปัญหาจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน) และ 3) ปัญหาจากตัวผู้เข้าร่วมโครงการเอง โดยปัญหาจากการดำเนินโครงการของภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือผู้นำ

ชุมชนไม่ได้เข้ามาติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ การดำเนินโครงการไม่ต่อเนื่อง ทำแล้วหยุดแล้วมาเริ่มทำใหม่ หรือทำเพียงแค่สมุดบันทึกหมดภาครัฐก็หยุดดำเนินโครงการ การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีกระบวนการที่ชัดเจน ให้ผู้นำชุมชน หรือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้เลือก คราวเรือนไม่เห็นผลลัพธ์ของโครงการการจัดทำบัญชีครัวเรือนในครั้งนี้ เนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้เพื่อแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชน รวมทั้งประเด็นปัญหาในเรื่องความซับซ้อนในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากต้องทำบัญชีครัวเรือนถึง 2 เล่มพร้อมกัน ทั้งเล่มของโครงการจากภาครัฐ และเล่มที่ทำส่ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

ปัญหาจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบบันทึกบัญชีครัวเรือน) ได้แก่ แบบบันทึกมีความยุ่งยาก ประเด็นสุดท้ายในเรื่องของปัญหาที่สืบเนื่องมาจากตัวผู้จัดบันทึกเอง ได้แก่ การลืมจด ไม่มีเวลาจด และครัวเรือนรู้สึกเครียดเมื่อบันทึกรายรับรายจ่าย จึงไม่อยากจัดทำบัญชีครัวเรือนอีกต่อไป

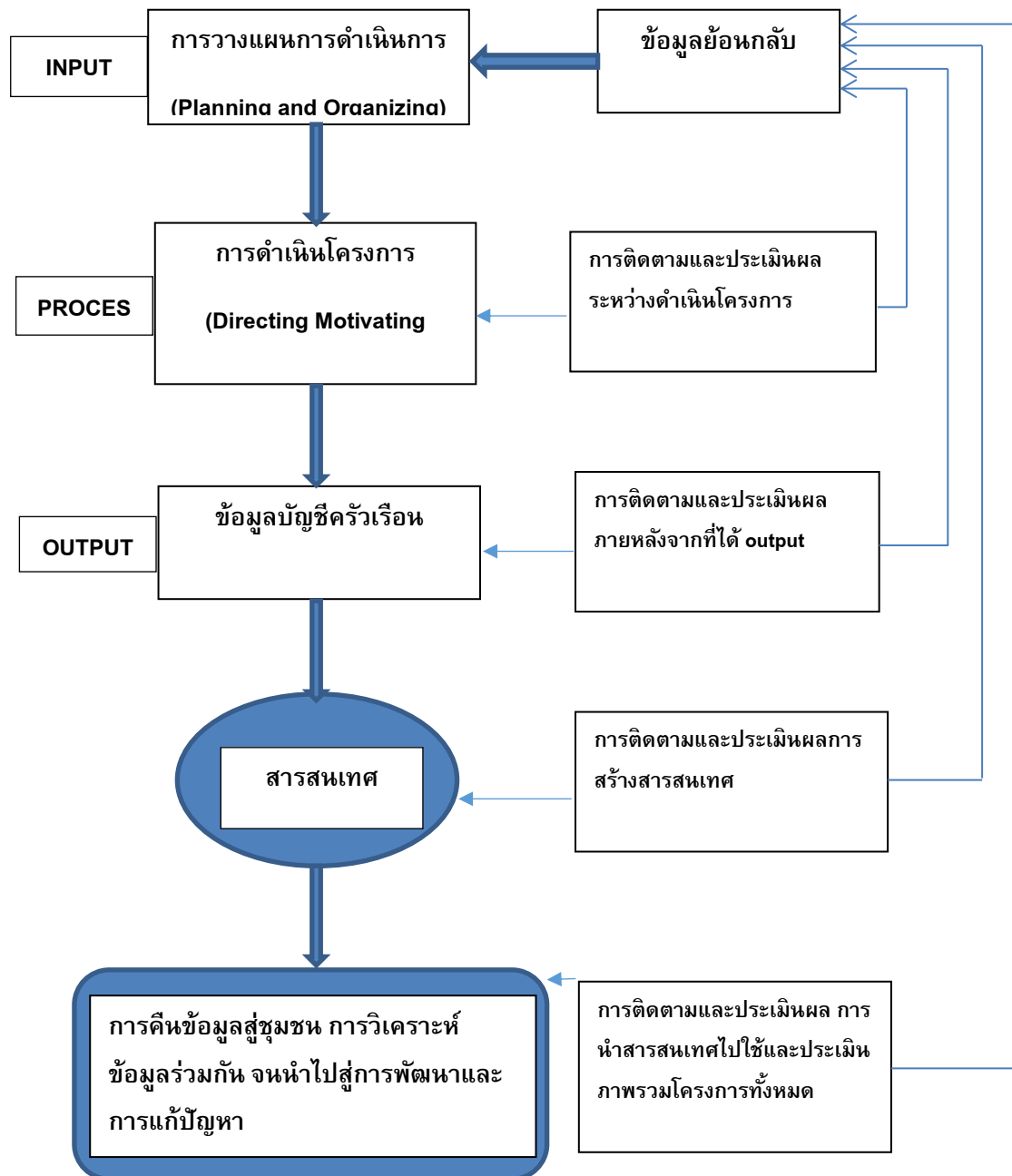
การพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีครัวเรือน

จากผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือนภายใต้โครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุขที่แสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ เมื่อพิจารณาการดำเนินโครงการภายใต้ทฤษฎีระบบที่ประกอบไปด้วย

องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันได้แก่ สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) จะเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีวางแผนการดำเนินโครงการ โดยใช้ทรัพยากรต่างๆลงไปในการดำเนินโครงการ (Input) มีกระบวนการ (Process) ในการดำเนินโครงการ มีการตั้งเป้าหมายหรือผลงาน (Output) ที่ต้องการ แต่สิ่งที่โครงการนี้ขาดไปคือ การติดตามและประเมินผล ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินโครงการ จึงทำให้โครงการไม่ทราบผลการดำเนินโครงการในแต่ละขั้นตอนและขาดการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในโครงการอย่างทันท่วงที

ดังนั้นสิ่งที่ช่วยให้สามารถตรวจสอบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุง จึงต้องมีการจัดทำข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับปรุง ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) เพื่อให้ได้ผลงาน (Output) ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ต่อไป

เพื่อให้โครงการดังกล่าวสามารถที่จะดำเนินต่อไปได้และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงสามารถที่จะพัฒนากระบวนการจัดทำบัญชีครัวเรือนได้ดังแผนภาพที่ 3 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 ระบบการดำเนินโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือน

จากภาพที่ 3 ภายใต้ทุกระบบ ที่ประกอบไปด้วย 3 ส่วนที่เกี่ยวข้องกัน คือ [5] Input-การวางแผนการดำเนินโครงการ Process-การดำเนินโครงการ และ Output- ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนในทุกๆขั้นตอน สิ่งที่จะต้องมีการติดตามและประเมินผล และการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อที่จะสามารถปรับปรุงหรือแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างทันเวลา ดังนั้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการตามนโยบายของภาครัฐ หากมีการ

กำหนดระบบการติดตามและประเมินผลในทุกๆขั้นตอน จะทำให้ปัญหาต่างๆถูกค้นพบและได้รับการแก้ไข และทำให้โครงการสามารถดำเนินต่อไปได้ ทั้งยังเป็นการควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนที่วางไว้ ซึ่งจะช่วยให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมาย โดยใช้เวลา งบประมาณ และบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วิจารณ์และสรุปผล

การบัญชีเป็นศิลปะของการจัดบันทึกรายการหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเงินไว้ในรูปของเงินตรา จัดแยกหมวดหมู่ของรายการที่บันทึก สรุปผล และวิเคราะห์ความหมายของรายการที่ได้จัดบันทึกไว้ โดยจัดทำในรูปของรายงานทางการเงิน [6] ข้อมูลทางการบัญชีที่ได้จัดบันทึกไว้จะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อข้อมูลดังกล่าวถูกนำไปใช้ [7] นั่นคือหากมีเพียงการจัดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แต่ไม่มีการสรุปผลและวิเคราะห์และนำไปใช้ ข้อมูลทางการบัญชีที่ได้จัดบันทึกไว้ก็จะไม่มีประโยชน์ ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การดำเนินโครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของกระทรวงมหาดไทย ที่ได้ใช้การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเข้าถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน โดยกำหนดให้ครัวเรือนเป็นผู้บันทึกรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนเอง ข้อมูลที่ได้บันทึกไม่ถูกเก็บรวบรวมและนำไปประมวลผลที่ได้วางแผนไว้ ทำให้ข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่ได้จัดบันทึกไว้นั้นไม่เกิดประโยชน์

ผลการวิจัยในการสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการพบว่าในด้านการทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการติดตามสนับสนุนช่วยเหลือและด้านการนำข้อมูลไปใช้อาศัยอยู่ในระดับน้อย และพบว่าในแต่ละหมู่บ้านมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือนด้านการทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการและด้านการติดตามสนับสนุนช่วยเหลือไม่แตกต่างกันโดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ที่ 3.25 และ 2.84 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและน้อยตามลำดับแสดงให้เห็นถึงปัญหาในการทำความเข้าใจให้ตรงกันในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินโครงการ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเรื่องของการขาดการติดตาม การวัดผลและประเมินผลโครงการ

ในการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีครัวเรือน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าจะต้องมีการให้ความสำคัญตั้งแต่ในระดับนโยบาย มีกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน มีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม การติดตามและประเมินผลโครงการเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ การให้ข้อมูลย้อนกลับในทุกขั้นตอนจะทำให้เกิดการปรับปรุง

และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการได้อย่างทันเวลา และควรมีการปรับปรุงแบบของแบบบันทึกเพื่อให้สะดวกต่อครัวเรือนในการบันทึกให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และโดยเฉพาะยังควรมีการนำเอาข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับครัวเรือนอย่างจริงจัง เพื่อให้ครัวเรือนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกันดังที่ได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2557 มหาวิทยาลัยพะเยา

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้จาก <http://abc.trf.or.th/index.php/moi>
2. ศุภโชค แก้วทอง และ สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือน. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2552.
3. สุนีย์ ตฤณขจี และ นิยะดา วิเศษบริสุทธิ์. การรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย; 2552.
4. สุพรรณิ ดอนรับ. การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2551.
5. เชาวลิย์ พงศ์ผาติโรจน์ และ วรศักดิ์ ทุมมานนท์. การบัญชีขั้นต้น 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2552.
6. BALL, R. and P. BROWN. An empirical evaluation of accounting numbers, Journal of Accounting Research 6; 1968. 159-178.

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง

Development of Advance Reading and Writing Textbook

กัลยาณี ภูเจริญ¹

Kanlayanee Phucharoen¹

บทคัดย่อ

การทำโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูงนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาและทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง และ 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาอังกฤษคณาจารย์ในการศึกษาที่ใช้เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูง ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 120 คน ใน 3 กลุ่มเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ โดยมีเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง ได้บทเรียนเบื้องต้น 4 บทเรียนประกอบไปด้วย บทที่ 1 Plagiarism, บทที่ 2 Making Notes, บทที่ 3 Finding information และบทที่ 4 Tables, charts and graphs

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเนื้อหาวิชา รองลงมาคือ ด้านผู้สอน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และด้านเอกสารประกอบการสอน ตามลำดับ

คำสำคัญ: เอกสารประกอบการสอน, การอ่าน, การเขียน

Abstract

The research title 'Development of Advance Reading and Writing Textbook' aimed 1. to develop and try out the Advance Reading and Writing Textbook and 2. to investigate 2nd year English – Education learners' satisfaction on Advance Reading and Writing Textbook. The target group of this research was the 120 English – Education learners who enrolled the Advance Reading and Writing course in the 1st semester, Academic year 2014. The tool of this research were the Advance Reading and Writing textbook and a set of questionnaire on learners' satisfaction. The data analysis by average, percentage and standard deviation.

¹ สาขาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

¹ English Department, School of Liberal Arts, University of Phayao

Corresponding author, E-mail: kanlayanee.ph@hotmail.com, ajarnkhwang@gmail.com

The result shown that:

1. The Advance Reading and Writing textbook contained 4 basic chapters which were Chapter 1 Plagiarism, Chapter 2 Making Notes, Chapter 3 Finding information, and Chapter 4 Tables, charts and graphs.
2. The overall of the learners' satisfaction was at the high rate. The highest average factor was Contents followed by Instructor, Teaching facilitator, and Textbook respectively.

Keywords: Textbook, Reading, Writing

บทนำ

มหาวิทยาลัยพะเยา มุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตทุกระดับให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualification Framework for Higher Education) ในด้านการสร้างบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม ทักษะทางปัญญา มีทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะการวิเคราะห์เชิงสถิติ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถทำงานได้ทุกแห่งในโลก สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ที่เน้นการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและศักยภาพ มีความรู้ความสามารถที่จะติดต่อสื่อสาร เจรจาต่อรองในเวทีโลกได้ ซึ่งในการนี้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อด้านธุรกิจการค้าให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้

สาขาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา [16] มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และศิลปวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีพื้นฐานความรู้ด้านการค้นคว้าวิจัย สามารถนำความรู้ไปพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศ รวมทั้งพัฒนาตนเองได้ ในด้านการกำหนดให้บัณฑิตสาขาภาษาอังกฤษมีความรู้พื้นฐานด้านการค้นคว้าและวิจัยนั้น สาขาภาษาอังกฤษจึงได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูง ซึ่งเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นการอ่านเพื่อวิเคราะห์ การอ่านบทความวิชาการ การทบทวนวรรณกรรม สังเคราะห์ข้อมูล การเขียนอ้างอิง และการเขียนบรรณานุกรม

รวมไปถึงการเขียนบทความทางวิชาการ และการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งนิสิตต้องใช้ทั้งความตั้งใจและความทุ่มเทค่อนข้างมาก เพื่อจะบรรลุตามวัตถุประสงค์รายวิชาที่กำหนดไว้

การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน มีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อ่านฝึกปฏิบัติและประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกฝนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีความรอบคอบ และสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ การศึกษาค้นคว้าปรึกษาหารือ อภิปราย และทดลองปฏิบัติตนตนเอง ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสพบทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวจากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเอง และเป็นผู้สร้างความรู้แทนที่จะเป็นผู้รับความรู้เพียงฝ่ายเดียว โดยผู้สอนมีหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษา ผู้ชี้แนะอย่างใกล้ชิด คอยให้กำลังใจ และช่วยกระตุ้นหรือให้แรงจูงใจแก่ผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป ในกรณีที่ผู้เรียนประสบปัญหาหรือเกิดความล้มเหลวขึ้น [10, 4, 13]

เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง เอกสารหรือสื่อต่าง ๆ ที่ผู้สอนวิชาใดวิชาหนึ่งเขียนและเรียบเรียงขึ้น ใช้เป็นผลงานทางวิชาการ ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งในมหาวิทยาลัย ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หรือเป็นเอกสารเสริมความรู้ให้กับผู้เรียน ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย โดยมีจุดประสงค์/จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรม และแบบฝึกหัด ที่จะช่วยส่งเสริมให้

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรายวิชาและหลักสูตรที่กำหนดไว้ [23, 20, 18, 8]

เอกสารประกอบการเรียน ควรประกอบไปด้วยส่วนหลัก 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนท้าย โดยในส่วนนำนั้น ควรประกอบไปด้วยใบรองปก หน้าปกใน คำนำ สารบัญ แผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลรายวิชา และตารางกำหนดน้ำหนักคะแนนในส่วนเนื้อหานั้น ควรแบ่งออกเป็นชื่อเรื่อง หรือชื่อบทเรียน หัวเรื่องย่อยของแต่ละบทเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมหลัก เนื้อหาสาระโดยละเอียด หรือใบความรู้ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ หรือแบบฝึกหัด หรือใบงาน กิจกรรมท้ายบทเรียน บทสรุป ทั้งนี้ควรมีแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน [2] ทั้งนี้ส่วนต่าง ๆ ในด้านเนื้อหาควรครอบคลุมเนื้อหาที่ปรากฏในคำอธิบายรายวิชา ซึ่งอาจจะมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนประกอบเพิ่มเติม เช่น แผนภูมิรูปภาพ ตาราง รูปภาพ เพื่อช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ง่ายขึ้น และส่วนท้าย ควรประกอบไปด้วย เอกสารอ้างอิงประจำบทเรียน หรือบรรณานุกรม และภาคผนวก (ถ้ามี) เช่น เฉลยแบบฝึกหัด หรือบทพูดสนทนาสำหรับไฟล์เสียง (script) เป็นต้น [23, 7, 22]

ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์ และสันทนา สงครินทร์ [24, 19] ได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านการนำเสนอเนื้อหาไว้ว่า ควรเป็นการนำเสนอเนื้อหาโดยการบรรยาย อธิบาย การอ้างเหตุผล การใช้ภาษาวิชาการที่ดี กระชับ ชัดเจน ทันสมัย อ่านง่าย มีความน่าสนใจ เข้าใจ ชวนให้ติดตาม ใครรู้ ใครเรียนต่อไป ไม่บรรจุความรู้และข้อมูลที่อัดแน่นจนเกินไป รวมทั้งควรมีเครื่องมือช่วยอธิบาย เช่น ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ รูปภาพ แผนที่ ที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเข้าใจและความน่าสนใจให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้การมีกิจกรรม มีแบบฝึกหัด แบบประเมินผล หรือแบบทดสอบ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เกิดการใช้อเอกสารประกอบการเรียนเพื่อบรรลุจุดประสงค์ของผู้เรียนและหลักสูตรได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ในการนำเสนอเนื้อหาแต่ละบท ควรเริ่มด้วยบทนำ และลงท้ายด้วยบทสรุป บทนำหรือความนำควรเสนอข้อมูล

ซึ่งนำไปสู่ประเด็นในเนื้อหา และบทสรุปเป็นการย้ำประเด็นหลักของเนื้อหาและเชื่อมโยงไปสู่บทต่อไป

จินตนา ไบกาชย [3] ยังได้เสนอแนวทางในการเขียนเอกสารประกอบการสอนว่า ผู้เขียนควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายด้านจิตวิทยา วุฒิภาวะ และช่วงวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้เรียนที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการแตกต่างกันทั้งในด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ และขนาดตัวอักษรที่ใช้ในการผลิตเอกสารประกอบการสอน

ความพึงพอใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ เป็นความต้องการบรรลุเป้าหมายซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมีความสุข สามารถสังเกตได้จากสายตา และ/หรือคำพูด เป็นความรู้สึกมีความสุข เมื่อประสบความสำเร็จตามความคาดหวังและความต้องการ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ หรือสนองความต้องการของผู้เรียนทำให้เกิดความสุข ส่งผลดีต่อการเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน [30, 29, 17, 15, 9]

ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูง ยังไม่มีตำราหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับรายวิชานี้ เนื่องจากเป็นวิชาใหม่ในหลักสูตร 2555 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจและพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211) ขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและทดลองใช้อเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211)
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คูณานการศีกษา ที่ใช้อเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211)

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรการศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งลงทะเบียนเรียน

ในรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง ชั้นปีที่ 2 เป็นจำนวน 120 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

2.1 เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211) ที่ได้รับการออกแบบและเรียบเรียงโดยผู้วิจัย จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

บทที่ 1 Plagiarism เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องการเขียนบทความทางวิชาการ การหลีกเลี่ยงการคัดลอกข้อความ การเขียนอ้างอิง และการเขียนบรรณานุกรมรูปแบบต่างๆ

บทที่ 2 Making Notes ว่าด้วยเรื่องทักษะการจดบันทึกข้อความจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นในการเขียนรายงานการวิจัย และบทความทางวิชาการ

บทที่ 3 Finding Information เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูล การเลือกข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ในการค้นคว้าหาข้อมูลและทำการจดบันทึกที่มาของข้อมูล แยกหมวดหมู่ของข้อมูลได้

บทที่ 4 Tables, Charts and Graphs เป็นบทที่ว่าด้วยการแปลผลจากแผนภูมิชนิดต่างๆ ออกมาเป็นความเรียง ฝึกการเขียนบรรยายข้อมูลตามแผนภูมิที่ปรากฏ

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ มี 3 ตอน ดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาวิชา 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านเอกสารประกอบการเรียน และ 4) ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลช่วงเวลาเดียว คือ มิถุนายน – ตุลาคม 2557 โดยผู้วิจัยได้นำเอกสารประกอบการเรียน รายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211) ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาอังกฤษ และ

การศึกษา กลุ่มเรียนที่ 3, 4 และ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้นิสิตกลุ่มเป้าหมายตอบในวันสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 120 ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 94 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลิตเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211) ตามคำอธิบายรายวิชา และหลักสูตรสาขาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์

2. วิเคราะห์ภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในส่วนที่ 1 และ 2 ของแบบสอบถาม และใช้การบรรยาย ในส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง ได้บทเรียนเบื้องต้น 4 บทเรียน ประกอบไปด้วย บทที่ 1 Plagiarism บทที่ 2 Making Notes บทที่ 3 Finding information และบทที่ 4 Tables, charts and graphs

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อรายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูง ได้ผลการวิจัยดังนี้

2.1 การจำแนกข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง 86 คน และเพศชาย 8 คน

จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้เรียนสาขาภาษาอังกฤษ 13 คน สาขาภาษาอังกฤษคู่ขนานการศึกษา 76 คน และเป็นผู้เรียนสาขาวิชาอื่นๆ อาทิเช่น ภาษาไทย และฝรั่งเศส จำนวน 5 คน

จำแนกตามจำนวนครั้งในการเข้าเรียนต่อภาคการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าเรียนทุกครั้ง 64 คน เข้าเรียนมากกว่า 10 ครั้ง จำนวน

15 คน เข้าเรียน 6 – 10 ครั้งต่อภาคการศึกษา จำนวน 8 คน และเข้าเรียน 1 – 5 ครั้ง จำนวน 2 คน ตามลำดับ

2.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อรายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูง โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเนื้อหาวิชา รองลงมาคือ ด้านผู้สอน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และด้านเอกสารประกอบการสอน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนา ทดลองใช้ และศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอน รายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211) ของนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาภาษาอังกฤษคู่ขนานการศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาวิชา นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 เนื่องจาก รายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูง เป็นเนื้อหาวิชาที่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของนิสิต เนื่องจากนิสิตส่วนใหญ่เป็นนิสิตสาขาภาษาอังกฤษคู่ขนานการศึกษ ซึ่งจะต้องทำวิจัยและเขียนรายงานการวิจัยเมื่อประกอบอาชีพเป็นครู นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา และเป็นเนื้อหาวิชาที่สร้างความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน อีกทั้งเนื้อหาวิชาไม่ซ้ำซ้อนกับรายวิชาอื่นที่เคยเรียนมา เป็นเนื้อหาที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์ เนื่องจากมีการศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกิดขึ้นตลอดเวลา อีกทั้ง นิสิตยังสามารถนำเทคนิคการจดบันทึก และวิธีการเขียนอ้างอิงไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรณภา โพธิศรี [14] ที่กล่าวไว้ว่า เนื้อหารายวิชาควรเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ครูสร้างกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิต หรือใกล้ตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งเนื้อหาวิชา

ควรเรียงลำดับความยากง่าย มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน

ด้านผู้สอน นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 2 รองลงมาจากด้านเนื้อหา เนื่องจากนิสิตพึงพอใจผู้สอนที่มีความตรงต่อเวลา วางตนเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน มีการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเมื่อมีปัญหาทั้งในและนอกชั้นเรียน และยังเอาใจใส่จริงจังต่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ อารมณ ใจเที่ยง [28] ที่กล่าวว่า ครูที่ดีคือครูที่สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีลักษณะการสอนที่ดี มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า สอนโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและสังคม สอนด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความเป็นกันเอง ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อให้ นิสิตสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านเอกสารประกอบการสอน นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 4 เนื่องจาก นิสิตยังพบว่าเนื้อหาวิชาบางส่วนไม่เหมาะสมกับระดับความรู้พื้นฐานของนิสิต ซึ่งบางคนเป็นนิสิตนอกสาขาวิชา ในขณะที่นิสิตส่วนใหญ่มองว่ารายวิชานี้มีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์การสอน มีการนำเสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอนแบบฝึกหัดมีคำสั่งที่ชัดเจน และมีปริมาณเนื้อหาในแต่ละหน่วยที่เหมาะสม สอดคล้องกับ รัตนา พรหมภาพ [11] ที่กล่าวว่า เนื้อหาที่เรียงลำดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนนั้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ได้ อภิปราย ชักถาม และแสดงความคิดเห็น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยการใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้น การใช้สื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง รวมทั้งมีการเชื่อมโยงบูรณาการกับการวิจัย

ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 3 เนื่องจากนิสิตได้รับความสะดวกในการใช้สัปดาห์ที่ 3 เนื่องจากนิสิตได้รับความสะดวกในการใช้สัปดาห์ที่ 3 เนื่องจากนิสิตได้รับความสะดวกในการใช้สัปดาห์ที่ 3 เนื่องจากนิสิตได้รับความสะดวกในการใช้สัปดาห์ที่ 3

เหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า แต่ก็ยังพบว่านิสิตบางส่วนรู้สึกไม่มีสมาธิระหว่างการเรียนรู้เนื่องจากอากาศภายในห้องเรียนที่ร้อนเกินไปในช่วงฤดูร้อน ประกอบกับในช่วงเวลานั้นห้องเรียนยังไม่มีเครื่องปรับอากาศ (air-conditioner) และยังพบว่านิสิตไม่สามารถสืบค้นหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาได้มากนัก เนื่องจากหนังสือในห้องสมุดที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้พบว่า เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211) มีบางส่วนที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง อาทิเช่น ขนาดตัวอักษร และความชัดเจนของภาพประกอบ ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับภาพส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ได้เข้าใจยิ่งขึ้น อีกทั้งยังควรเพิ่มในส่วนแหล่งข้อมูลอ้างอิงอื่นๆ ที่จะช่วยให้นิสิตสามารถสืบค้นเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัยและบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต เพื่อให้ให้นิสิตสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเวลาเรียนได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาทางด้านเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการอ่านและการเขียนขั้นสูง (146211) แบบเจาะลึกบรรยายบท เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดที่ชัดเจน ซึ่งจะได้ผลที่นำไปสู่การพัฒนาเอกสารที่ถูกต้อง เหมาะสม และตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กองแผนงาน. รายงานการวิจัย ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคามปีการศึกษา 2555, 2556.
2. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ; 2535.
3. จินตนา ไบกาซูยี. หลักเกณฑ์ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ในเอกสารประกอบการประชุมการจัดทำหนังสืออื่นเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ; 2542.
4. ณัฏพล กาตมกดี. รายงานการพัฒนาและผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน วิชาการใช้โปรแกรมประมวลคำ (ง 40201) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 2550.
5. ณัฐรัชย์ พิธิชนสิน. ความพึงพอใจในการเข้ารับการเรียนการสอนโรงเรียนเรียนร่วมของผู้มีความบกพร่องทางการเห็นโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่; 2556.
6. ถวัล มาศจรัสและพรพุด เจนสุวรรณ. นวัตกรรมการศึกษาชุดเอกสารประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผู้เรียน และการจัดทำผลงานวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ). กรุงเทพฯ: ธารอักษร; 2547.
7. ทับทิม บุญเหลือ [อินเทอร์เน็ต]. 2554; การสร้างเอกสารประกอบการเรียนการสอน. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559. ได้จาก Goto Know: <http://www.gotoknow.org/posts/356622>
8. นิรมล ศตวุฒิและศักดิ์ศรี ปวณะกุล. การเขียนเอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2546.
9. ปรียากร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต; 2535.
10. พิมชญา บุตรวงษ์. การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาชีววิทยา 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6; 2551.
11. รัตนา พรหมภาพ. ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2550; 2551.

12. ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์; 2552.
13. ลัดดา ภูเกียรติ. โครงการงานเพื่อการเรียนรู้หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.
14. วรณภา โพธิศรี. การพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตการศึกษา 7; 2546.
15. วิชชุดา คัมภีร์เวช. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ; 2559.
16. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต. คณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยพะเยา; 2555.
17. หลุย จำปาเทศ. จิตวิทยาการสูงใจ. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาส์น; 2533.
18. สนม ครุฑเมืองกุล. การเขียนเชิงวิชาการ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2549.
19. สันทนา สงครินทร์. รายงานการสร้างและหาประสิทธิภาพเอกสารการสอน วิชาช่างไม้โครคอนโทรลเลอร์. รายงานการวิจัย. วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี; 2555.
20. สุนันทา สุนทรประเสริฐ. การผลิตเอกสารประกอบการเรียนการสอน. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย
21. สมชาย บุญสุน. ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา; 2554.
22. สมสิน วางขุนทดและสมชาย ศรีสกุลเดี่ยว. การจัดทำเอกสารประกอบการสอน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน; 2556.
23. สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ; 2550.
24. ศ. ดร. ชูติมา สัจจามันท์. การเขียนเอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
25. ภาศิริ เขตปิรัตน์และสินีนาด วิกรมประสิทธิ์. รายงานการวิจัย ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจ (4 ปี) คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2553; 2554.
26. อติภาว วัฒนกุล. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชา-โท สองภาษา คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อระบบการเรียนการสอนหลักสูตรภาควิชา-โท สองภาษา; 2553.
27. อารีรักษ์ มีแจ้ง. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2552.
28. อารมณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์; 2546.
29. Vroom, V. H. Management and Motivation. Baltimore: Penguin; 1970.
30. Wolman, B. Dictionary of Behavior Science. Von Nostrand: Reinhold Company; 1973.

บทความวิจัย (Research Article)

ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา The Attitudes of Students Towards Learning Conditions of the Student's in Sound Laboratory at University of Phayao

สุภาพร คำรต^{1*}Supaporn Kumrot^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม งานวิจัยนี้วิเคราะห์ผลการวิจัยด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยเป็นลำดับดังนี้ ด้านแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ และด้าน สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ความคิดเห็นต่อปัญหาสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาที่พบมากที่สุดคือ ไม่โครโฟนของ หูฟังห้องปฏิบัติการภาษา 1 มีปัญหา เสียงไม่ชัดเจน แสงไฟภายในห้องสว่างมากเกินไป และไม่มีที่เก็บกระเป๋าเวลา เข้ามาใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา นิสิตขาดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ในตนเอง การเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการ ภาษาบางรายวิชาเป็นการสอนโดยอาจารย์เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่เน้นให้นิสิตมีส่วนร่วม การเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการ ภาษาสำหรับเพื่อนบางคนไม่เปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากอยู่คนละสาขาวิชา นิสิตขาดการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง ดังนั้น การเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลนั้น ต้องอาศัย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ พฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน พฤติกรรมทางการเรียนรู้ และ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นสำคัญ

คำสำคัญ: ห้องปฏิบัติการภาษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, การเรียนรู้

Abstract

The objective of this study was to analyze the attitudes of students towards learning conditions of the students in sound laboratory at the University of Phayao. The sample of this study comprised 118 students at the University of Phayao who studied in the sound laboratory. The tool for collecting the data was questionnaire. The statistics used in this study were percentage, mean, and standard deviation. It was revealed that the Most of students had the positive attitudes towards the learning condition of sound laboratory in 5 aspects. The results were ranked from the most to the least as followed achievement motivation,

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ School of Liberal arts, University of Phayao, Thailand 56000

Corresponding Author, E-mail: Supapornku999@gmail.com

instructors' behavior, friend relationship, learning behavior, learning environment, respectively. The attitudes on the problems in learning conditions of students in sound laboratory were the sound of the headphone in sound laboratory 1 was not clear enough. The lights were too bright. There were not any storage bags while the students were using sound laboratory. Students were lack of motivation in their learning. The learning was teacher-centered without focusing on students-centered. Learning in sound laboratory was not suitable for exchanging of language learning because of the differences of majors. The students were lack of self-motivation. Therefore, the students thought learning in sound laboratory depended on achievement motivation, instructors' behavior, friend relationship, learning behavior, learning environment, importantly.

Keywords: Sound Laboratory, University of Phayao, Learning

คำนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคน โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ จึงต้องคำนึงถึงคุณภาพทางการศึกษาเป็นสำคัญ ปัจจุบันสังคมไทยได้ให้ความสำคัญทางด้านการศึกษามากขึ้นที่ตื่นตัวกันคือ การศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยการศึกษาดังกล่าว เน้นทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังต้องเน้นสาระวิชาหลัก เช่น ภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก รวมทั้งการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในระดับอุดมศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เช่นกัน กล่าวคือ คณะกรรมการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่า ด้านการปฏิรูปการบริหารวิชาการและการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการพัฒนาความรู้ คู่คุณธรรม และสร้างบัณฑิตให้สามารถคิดวิเคราะห์ วิจัย มีความใฝ่รู้ โดยรัฐต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนา นวัตกรรมการเรียนการสอน และการปรับระบบวัดผลและประเมินผล [1] จะเห็นได้ว่าสังคมไทย

ให้ความสำคัญกับการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงต้องพัฒนาความรู้ ความใฝ่รู้ ทักษะการเรียนรู้ เน้นภาษาสำคัญของโลก ฉะนั้นการพัฒนาภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน การพัฒนาภาษาให้เกิดทักษะการเรียนรู้ การใฝ่รู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยสถานที่ หรือแหล่งเรียนรู้ซึ่งจะสามารถให้บริการในเรื่องดังกล่าวได้ โดยปัจจุบันมีการมุ่งเน้นพัฒนาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่ง มณเฑียรกุลสัมพันธ์มิตร ได้ศึกษาการใช้ห้องปฏิบัติการภาษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผลที่ได้จากการใช้ห้องปฏิบัติการภาษา นักเรียนมีความสนุกสนาน กล้าแสดงออก สนใจที่จะมาเรียนรู้ทุกวัน มีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ [2] ส่งเสริมให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาใช้ห้องปฏิบัติการภาษา เพื่อเป็นแหล่งสำคัญสำหรับการเรียนรู้ทางภาษาต่างประเทศ พร้อมเสริมสร้างพื้นฐานสู่การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อไป สถาบันการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการใช้ห้องปฏิบัติการภาษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยการทำการศึกษาวิจัยให้ได้มาซึ่งการพัฒนา ซึ่ง ประเทือง ธนียผล ที่ศึกษาความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษาของคณะมนุษยศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงเครื่องมือ-อุปกรณ์ให้ทันสมัย และควรมีชั้นวางของในแต่ละ Booth [3] สถาบันการศึกษาควรส่งเสริม และพัฒนาห้องปฏิบัติการภาษาให้มีสื่อการเรียนการสอน

คอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นสารสนเทศ และการฝึกฝนโปรแกรมภาษา เป็นแหล่งฝึกฝนให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้เรียนสถาบันอุดมศึกษา จึงมุ่งเน้นพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสำหรับนักศึกษา ส่งเสริมการค้นคว้า และสะสมองค์ความรู้เพื่อให้นักศึกษามีความเป็นเลิศทางวิชาการสู่ความเป็นสากล มหาวิทยาลัยพะเยาเป็นองค์กรซึ่งให้ความสำคัญ และเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าวฯ ตลอดมา และเป็นสถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพ สู่สังคม สิ่งสำคัญคือ ความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตจากส่วนของคณะต่าง ๆ คณะศิลปศาสตร์ก็เป็นคณะหนึ่งซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวฯ เป็นอย่างมาก จึงผลักดันให้มีการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้ห้องปฏิบัติการภาษาเป็นแหล่งพัฒนาความรู้ที่สำคัญ แต่การเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงนั้น อาจะมาจากหลายเหตุผล หลายปัจจัยด้วยกัน ในการเสวนาหัวข้อ “กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์” โดยการนำของ รศ.ดร.ชาญชัย อินทรประวัต ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้มีทั้งหมด 4 ปัจจัย คือความพร้อมด้านกายภาพ หมายความว่า การที่นักศึกษามีสภาพร่างกายที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และอยู่ในสภาวะแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ความพร้อมด้านจิตใจ หมายความว่า การที่นักศึกษามีจิตใจอยู่ในสภาพปกติ สามารถควบคุมจิตใจให้มีสมาธิหรือจิตจดจ่อต่อการเรียนรู้ได้ ความพร้อมด้านอารมณ์ สังคม หมายความว่า การที่นักศึกษารู้สึกว่าเป็นคนมีเพื่อน และได้รับการยอมรับทางสังคมพอสมควร ไม่มีความขัดแย้งกับเพื่อน ๆ จนเกิดความรำคาญใจ หรือ มีความรู้สึกว่าถูกกดดัน หรือทอดทิ้งจากผู้อื่น และความพร้อมด้านวิชาการ หมายความว่า การที่นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ มีสติปัญญาเหมาะสมกับการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ นักศึกษาจะต้องมีความพร้อมทั้ง 3 ด้านข้างต้นก่อน จึงจะมีความพร้อมด้านวิชาการ และพร้อมที่จะเรียนรู้ทางวิชาการในระดับซับซ้อนมากขึ้น[4] และประเด็นนี้

อุปรมัย [5] อ้างอิงใน ธาราเนาว์ สัตยพานิช [6] ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้มีอยู่ 2 ประการคือ ปัจจัยภายในตัวผู้เรียน และปัจจัยภายนอกตัวผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การเรียนรู้นั้น บางคนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่บางคนต้องกำกับการเรียนรู้ด้วยบุคคลอื่น รวมถึงองค์กรควรทราบเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ปัจจุบันว่า เป็นอย่างไร มีผลต่อการเรียนรู้มากน้อยระดับไหน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการเรียนรู้ต่าง ๆ ของห้องปฏิบัติการภาษาให้มีคุณภาพ รวมถึงแนวทางการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการเรียนรู้ต้องมาจากตัวผู้เรียนเป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งไม่สามารถจะทราบถึงปัญหานั้น ๆ อย่างชัดเจน นอกจากการทบทวน เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาที่แท้จริง ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งผู้วิจัยศึกษาทั้งหมด 5 ด้านประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาห้องปฏิบัติการภาษา เสริมสร้างให้เกิดทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ในห้องปฏิบัติการภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ และผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต เพื่อเป็นแรงผลักดันให้เกิดทักษะการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต สร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคม และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ตามปณิธาน และนโยบายของมหาวิทยาลัยพะเยาที่ว่า “ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน” หรือ “Wisdom for Community Empowerment”

วิธีการศึกษา

จากงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา” ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษาภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 (นิสิตปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1, ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3) ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 (นิสิตปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 5) จำนวน 170 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan [7] ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ คณะ สาขาวิชา แบบเลือกตอบ (Checklists) และเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนด

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ซึ่ง

แบบสอบถามสร้างขึ้นจากผู้วิจัยเอง โดยผู้วิจัยทำเครื่องมือให้เหมาะสมกับสภาพนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

การหาคุณภาพแบบสอบถาม

การหาคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบด้านภาษาที่ใช้การวางรูปแบบข้อความต่าง ๆ ก่อนแจกให้กลุ่มตัวอย่างตอบข้อมูลแบบสอบถามต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์มีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ทำการวิเคราะห์ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทำการวิเคราะห์ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน ด้าน

ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ใช้การกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของบุญชม ศรีสะอาด[8]ค่าเฉลี่ยของความถี่เห็นไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะจากข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended) โดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลของการตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา มีลำดับผลการวิเคราะห์ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน และร้อยละ ด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 และเพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5

การวิเคราะห์จำนวน และร้อยละ ด้านการสังกัดคณะของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 รองลงมาเป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 วิทยาลัยการศึกษ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 คณะนิติศาสตร์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน และร้อยละ ด้านข้อมูลสาขาวิชาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาเป็นนิสิตสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 การศึกษาคู่ขนานภาษาอังกฤษจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 นิติศาสตร์คู่ขนานภาษาอังกฤษ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 สาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน และร้อยละ ด้านข้อมูลชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 3 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ชั้นปีที่ 5 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ โดยรวม มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยาโดยรวม

		(N=118)		ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านสภาพแวดล้อม	3.73	0.931	มาก	5
2	ทางการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม	3.83	0.934	มาก	4
3	ทางการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม	3.89	0.962	มาก	2
4	อาจารย์ผู้สอนด้านความสัมพันธ์	3.87	0.974	มาก	3
5	กับกลุ่มเพื่อนด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	3.98	0.950	มาก	1
เฉลี่ยรวม		3.86	0.950	มาก	

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยาโดยรวม พบว่า นิสิตเห็นด้วยมากกับสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาทั้ง 5 ด้าน ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 1 ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาเป็นด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน นิสิตเห็นด้วยเป็นลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.89$) ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.87$) ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 4 ($\bar{X} = 3.83$) และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.73$)

ผลการวิเคราะห์ รายด้าน มีผลการวิเคราะห์ดังนี้
ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

ข้อ รายการประเมิน	(N=118)		ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
	$\overline{X}$	S.D.		
1 ห้องปฏิบัติการ ภาษามีสื่อการ เรียนการสอนที่ เหมาะสมกับการ	3.67	0.961	มาก	4
2 เรียนรู้ ห้องปฏิบัติการ ภาษามีความ สะอาดเป็นระเบียบ เหมาะสมกับการ	3.46	0.984	ปาน กลาง	5
3 เรียนรู้ เครื่องคอมพิวเตอร์ เพียงพอกับการ	3.97	0.910	มาก	1
4 เรียนรู้ เสียงลำโพงภายใน ห้องปฏิบัติการ	3.81	0.960	มาก	2
5 ภาษาไต่ยนชัดเจน ห้องปฏิบัติการ ภาษามีพื้นที่ สำหรับการเรียนรู้ แบบกลุ่มย่อย ซึ่ง มีผลต่อการเรียนรู้ ของท่าน	3.75	0.839	มาก	3
เฉลี่ยรวม	3.73	0.931	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในภาพรวมนิสิตเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ เครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาเป็นเสียงลำโพงภายในห้องปฏิบัติการภาษาไต่ยนชัดเจน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.81$) ห้องปฏิบัติการภาษามีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย ซึ่งมีผล

ต่อการเรียนรู้ของท่าน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.75$) ห้องปฏิบัติการภาษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 4 ($\bar{X} = 3.67$) และห้องปฏิบัติการภาษา มีความสะดวกเป็นระเบียบเหมาะสมกับการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$)

ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	(N=118)		ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การเข้าห้องปฏิบัติการภาษาอย่างสม่ำเสมอ	4.14	0.927	มาก	1
2	นิสิตมีการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ	3.79	0.959	มาก	3
3	การซักถามและจดบันทึกขณะที่อาจารย์ทำการสอน	3.74	0.821	มาก	4
4	การวางแผนทางด้านการเรียนรู้ก่อนการเข้าใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา	3.61	0.979	มาก	5
5	การฝึกปฏิบัติเรียนรู้เพิ่มเติมในห้องปฏิบัติการภาษา	3.87	0.983	มาก	2
เฉลี่ยรวม		3.83	0.934	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ในภาพรวมนิสิตเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ การเข้าห้องปฏิบัติการภาษาอย่างสม่ำเสมอ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาเป็น การฝึกปฏิบัติเรียนรู้เพิ่มเติมในห้องปฏิบัติการภาษา นิสิตเห็นด้วย

มากเป็นลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.87$) นิสิตมีการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.79$) การซักถามและจดบันทึกขณะที่อาจารย์ทำการสอน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 4 ($\bar{X} = 3.74$) และการวางแผนทางด้านการเรียนรู้ก่อนการเข้าใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.61$)

ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน

ข้อ	รายการประเมิน	(N=118)		ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	วิธีการสอนที่ให้ นิสิตเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.94	0.936	มาก	2
2	วิธีการสอนแบบ อาจารย์เป็นผู้สอนอย่างเดี่ยว	3.84	0.993	มาก	3
3	ความใส่ใจในการสอนของอาจารย์	3.82	0.952	มาก	4
4	การใช้สื่อเพิ่มเติมในการเรียนการสอน	4.10	0.946	มาก	1
5	อาจารย์ผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน	3.73	0.984	มาก	5
เฉลี่ยรวม		3.89	0.962	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่าด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอนในภาพรวม นิสิตเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ การใช้สื่อเพิ่มเติมในการเรียนการสอน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาเป็น วิธีการสอนที่ให้ นิสิตเรียนรู้ด้วยตนเอง นิสิตเห็นด้วยเป็นลำดับ 2 ($\bar{X} = 3.94$) วิธีการสอนแบบอาจารย์เป็นผู้สอนอย่างเดี่ยว นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.84$) ความใส่ใจ

ในการสอนของอาจารย์ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 4 ($\bar{X} = 3.82$) และอาจารย์ผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.73$)

ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ต่อสภาพการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

ข้อ	รายการประเมิน	(N=118)		ระดับ ความเห็น	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	นิสิตมีการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้เป็นอย่างดี	3.83	0.990	มาก	4
2	นิสิตมีเพื่อนให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา	3.92	0.988	มาก	3
3	นิสิตช่วยกันจัดบันทึกการเรียนการสอนร่วมกับกลุ่มเพื่อน	4.06	0.972	มาก	1
4	การรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อน	4.02	0.924	มาก	2
5	เพื่อนเป็นปัจจัยหลักในการกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับท่าน	3.50	0.994	ปานกลาง	5
เฉลี่ยรวม		3.87	0.974	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในภาพรวมนิสิตเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ นิสิตช่วยกันจัดบันทึกการเรียนการสอนร่วมกับกลุ่มเพื่อน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาเป็นการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 2 ($\bar{X} = 4.02$) นิสิตมีเพื่อนให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา นิสิต

เห็นด้วยมากเป็นลำดับ 3 ($\bar{X} = 3.92$) นิสิตมีการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้เป็นอย่างดี นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 4 ($\bar{X} = 3.83$) และเพื่อนเป็นปัจจัยหลักในการกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับท่าน นิสิตเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$)

ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	(N=118)		ระดับ ความเห็น	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การตั้งใจใฝ่หาความรู้ในการเรียนรู้	3.92	0.930	มาก	4
2	การรู้จักพึ่งตนเองในการเรียนรู้อยู่เสมอ	4.05	0.904	มาก	1
3	การให้รางวัลกับตนเอง เมื่อประสบผลสำเร็จทางด้านการเรียน	3.90	0.946	มาก	5
4	กำลังใจจากผู้ปกครองมีผลต่อการเรียนรู้ของท่าน	4.02	0.996	มาก	3
5	การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา	4.03	0.974	มาก	2
เฉลี่ยรวม		3.98	0.950	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในภาพรวมนิสิตเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ การรู้จักพึ่งตนเองในการเรียนรู้อยู่เสมอ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมาเป็นการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 2 ($\bar{X} = 4.03$) กำลังใจจากผู้ปกครองมีผลต่อการเรียนรู้ของท่าน นิสิตเห็นด้วย

มากเป็นลำดับ 3 ($\bar{X} = 4.02$) การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 4 ($\bar{X} = 3.92$) และการให้รางวัลกับตนเอง เมื่อประสบผลสำเร็จทางด้านการเรียน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.90$)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ นิสิตมีความคิดเห็นว่า ไม่โครโฟนของหุฟงห้องปฏิบัติการภาษา 1 มีปัญหา เสียงไม่ชัดเจน แสงไฟภายในห้องสว่างมากเกินไป และไม่มีที่เก็บกระเป๋าเวลาเข้ามาใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับนิสิต และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ห้องปฏิบัติการภาษาควรมีการปรับปรุงอุปกรณ์ให้ร่วมสมัยมากขึ้น พร้อมกับควรปรับปรุงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตห้องปฏิบัติการภาษา 2 ให้รวดเร็วขึ้น

ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ นิสิตมีความคิดเห็นว่า นิสิตขาดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นปัญหาในการเรียนรู้ของนิสิต และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเปิดเพลงสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ระหว่างเวลาพักการเรียนการสอน

ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน นิสิตมีความคิดเห็นว่า การเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการภาษา บางรายวิชา เป็นการสอนโดยอาจารย์เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่เน้นให้นิสิตมีส่วนร่วม และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีการเรียนการสอนแบบใหม่ และมีสื่อใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของนิสิต

ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสิตมีความคิดเห็นว่า การเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาสำหรับเพื่อนบางคน ไม่เปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากอยู่คนละสาขาวิชา และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีการจัดกลุ่มในการเรียนรู้ในห้องเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้

ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ นิสิตมีความคิดเห็นว่า ขาดการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง

และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรที่จะสร้างเป้าหมายในการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ย่อมสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับตนเองอย่างง่ายดาย

สรุปผลและวิจารณ์

ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ จากงานวิจัยพบว่า นิสิตเห็นด้วยมากใน 4 ข้อคำถาม และเห็นด้วยปานกลางใน 1 ข้อคำถาม เมื่อศึกษารายข้อพบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก แสดงให้เห็นว่า ห้องปฏิบัติการภาษามีเครื่องคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้เพียงพอ เพื่อเสริมสร้างผลการเรียนรู้ให้นิสิต อาจเป็นเพราะว่า ห้องปฏิบัติการภาษา มีการปรับปรุงให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นสารสนเทศ การใช้โปรแกรมภาษาต่างประเทศต่าง ๆ โดยนิสิตสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นสารสนเทศ หรือเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับอารีย์ มัยงพงษ์ [9] ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่พบว่า นักศึกษาที่มีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองมีการพัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้ และทักษะสูงกว่าผู้ที่ไม่มีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาเพิ่มเติม เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับนิสิต โดยมุ่งเน้นให้นิสิตสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สะดวกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนันทวัน ทองพิทักษ์ [10] ซึ่งเป็นผู้เขียนบทความเรื่องการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นทางเลือกสำหรับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ใดมีเทคโนโลยีอยู่ในมือเสมือนพกพาความรู้ติดตัวไปตลอดเวลา

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ห้องปฏิบัติการภาษา มีความสะอาดเป็นระเบียบเหมาะสมกับการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยปานกลาง อาจ

เป็นเพราะว่า นิสิตให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนิสิตโดยตรง มากกว่าความสะดวกและความเป็นระเบียบของ ห้องปฏิบัติการภาษา และห้องปฏิบัติการภาษาก็มีสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นิสิตได้ใช้ ประโยชน์จากสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่าง เหมาะสมอยู่แล้ว

ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้

ความคิดเห็นต่อสภาพ การเรียนรู้ใน ห้องปฏิบัติการภาษา ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ จากงานวิจัยพบว่า นิสิตเห็นด้วยมากในทุกข้อคำถาม เมื่อศึกษารายข้อพบว่า การเข้าห้องปฏิบัติการภาษา อย่างสม่ำเสมอ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก แสดง ให้เห็นว่า นิสิตได้ให้ความสำคัญกับการใช้บริการ ห้องปฏิบัติการภาษา ซึ่งเป็นแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ และการเรียนการสอนสำหรับนิสิตอย่างเหมาะสม อาจเป็นเพราะว่า ห้องปฏิบัติการภาษาได้เพิ่มเติมสื่อ สนับสนุนการเรียนรู้ในห้องฯ รวมถึงการเรียนการสอน โดยใช้อุปกรณ์ หรือสื่อที่ทันสมัย ซึ่งสามารถเสริมสร้าง การเรียนรู้ของนิสิต โดยนิสิตต้องอาศัยความสม่ำเสมอ ในการเข้าใช้บริการ ซึ่งการเข้าใช้บริการ หรือการเรียน การสอนในห้องปฏิบัติการภาษาในอาคารควรจะมีสื่อ หรืออุปกรณ์ที่ทันสมัย สำหรับให้บริการกับผู้ให้บริการ ห้องฯ ให้ทัดเทียมต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นโลก แห่งการเรียนรู้อย่างไร้พรมแดน ซึ่งสอดคล้องกับ นันทวัน ทองพิทักษ์ [11] ซึ่งเป็นผู้เขียนบทความเรื่อง การเรียนรู้แบบยืดหยุ่นทางเลือกสำหรับการเรียนการ สอนในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนสามารถ เลือกที่จะเรียนได้ตามเวลา สถานที่ที่ตนเองสะดวก เนื้อหาที่ตนเองอยากรู้ สิ่งที่ตนเองสนใจหรือสิ่งที่ครู ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สู่โลกกว้าง โลกแห่ง การเรียนรู้ยุคใหม่ โลกแห่งการเรียนรู้แบบดิจิทัล

ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน

ความคิดเห็นต่อสภาพ การเรียนรู้ใน ห้องปฏิบัติการภาษา ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน จากงานวิจัยพบว่า นิสิตเห็นด้วยมากในทุกข้อคำถาม เมื่อศึกษารายข้อพบว่า การใช้สื่อเพิ่มเติมในการเรียน การสอน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก แสดงให้เห็น

ว่าการเรียนการสอน หรือสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ อาจกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และเพิ่มพูนความต้องการ ในการเรียนรู้เพิ่มเติมของนิสิตได้ อาจเป็นเพราะว่า นิสิตที่มีการเรียนรู้จากสื่อ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ ภาษา โดยการส่งเสริมให้นิสิตเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ หรือการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจุบัน การเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ไม่ควรยึดรูปแบบเดิม ๆ การเรียนการสอนต้องมีเทคนิค หรือสื่อใหม่ ๆ ให้ทัน ต่อโลกปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตัวนิสิตมาก ที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นันทวัน ทองพิทักษ์ [12] ซึ่งเป็นผู้เขียนบทความเรื่อง การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น ทางเลือกสำหรับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้ กล่าวไว้ว่า ข้อดีของทฤษฎีการเรียนรู้ในปัจจุบันเน้นให้ ผู้เรียน เรียนรู้จากตนเอง เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ผ่านวัตถุ สื่อ ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนการสอนจะ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child center) ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้เรียนเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความ อยากรู้ อยากเรียน และสอดคล้องกับ ปฐมพงษ์ ธน กิจจานนท์, ภาณุมาศ พิมาน, ธนากร สุนทรานุรักษ์, พิษณุ สังข์ทอง และสุริยา ไสกระจำจ [13] ที่ศึกษาเรื่อง รายงานผลการวิจัยการศึกษาความต้องการสื่อการเรียน การสอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร เกษม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนมากต้องการ สื่อการเรียนการสอนมากเพราะนักศึกษาเห็นว่า สื่อ การเรียนการสอนสามารถช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนดีขึ้น

ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

ความคิดเห็นต่อสภาพ การเรียนรู้ใน ห้องปฏิบัติการภาษา ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน จากงานวิจัยพบว่า นิสิตเห็นด้วยมากใน 4 ข้อคำถาม และเห็นด้วยปานกลางใน 1 ข้อคำถาม เมื่อศึกษาราย ข้อพบว่า นิสิตช่วยกันจดบันทึกการเรียนการสอน ร่วมกับกลุ่มเพื่อน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก แสดงให้เห็นว่า นิสิตได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน สามารถแลกเปลี่ยน เรียนรู้การจดบันทึกการเรียนการสอนของกันและกัน เพื่อประโยชน์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง อาจเป็น เพราะว่า นิสิตที่ใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา สามารถเรียนรู้ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้

เนื่องจากเป็นกลุ่มขนาดเล็ก สามารถจัดกลุ่มสำหรับการปฏิบัติงานในห้องๆ เพื่อเน้นการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมของนิสิต และเสริมสร้างการเรียนรู้ ให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับนิสิตได้ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนได้ ซึ่งสอดคล้องกับประวิทย์ โทนแก้ว [14] ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคนิคการผลิตระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 นั่นหมายถึง นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าเพื่อนมีความสำคัญ กับตนเองมากเมื่ออยู่ในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ธรรมศักดิ์ โทนไทย [15] ที่ศึกษา รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยหลักในการกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับท่าน นิสิตเห็นด้วยปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า นิสิตมีความเห็นว่าเพื่อนไม่สามารถช่วยเหลือเป็นที่พึ่งพาในการเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ของตนเองได้ตลอดเวลา นิสิตยังคงต้องพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้กับสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ที่มหาวิทยาลัยจัดเตรียมอำนวยความสะดวกให้ต่อไป เพื่อความสำเร็จทางการศึกษาของนิสิตเอง

ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ จากงานวิจัยพบว่า นิสิตเห็นด้วยมากในทุกข้อคำถาม เมื่อศึกษารายข้อพบว่า การรู้จักพึ่งตนเองในการเรียนรู้อยู่เสมอ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก แสดงให้เห็นว่า นิสิตเห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อมั่นตนเองในการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา อาจเป็น

เพราะว่า มหาวิทยาลัยเสริมสร้างสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนิสิต ทำให้นิสิตได้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ผลักดันให้เกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการปลูกฝังจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองในการเรียนการสอน การเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ถึงจะประสบผลสำเร็จทางการเรียน หรือการใช้ชีวิต รวมถึงความต้องการของนิสิตที่จะประสบผลสำเร็จทางการเรียนอย่างเต็มที่หวังไว้ จึงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เพื่อความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าในการศึกษาของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎี ERG ของ Alderfer อ้างอิงใน สุภาพร คำรต [16] ที่กล่าวว่า ความต้องการได้เกิดขึ้นก่อนหรือหลัง และความต้องการหลาย ๆ อย่างอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ ความต้องการตามทฤษฎี ERG จะมีน้อยกว่าความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประการ ดังนี้ ความต้องการเพื่อความอยู่รอด ความต้องการมีสัมพันธภาพ และความต้องการความเจริญก้าวหน้า

จากสรุปและอภิปรายผลดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตเห็นด้วยมากกับสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยเป็นลำดับดังนี้ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การรู้จักพึ่งตนเองในการเรียนรู้อยู่เสมอ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 1 ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 2 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การใช้สื่อเพิ่มเติมในการเรียนการสอน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 1 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตช่วยกันจับบันทึกการเรียนการสอนร่วมกับกลุ่มเพื่อน นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 1 ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเข้าห้องปฏิบัติการภาษาอย่างสม่ำเสมอ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 1 และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอกับการเรียนรู้ นิสิตเห็นด้วยมากเป็นลำดับ 1

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ นิสิตมีความคิดเห็นว่า ไมโครโฟนของหูฟังในห้องปฏิบัติการภาษา 1 มีปัญหา เสียงไม่ชัดเจน แสงไฟภายในห้องสว่างมากเกินไป และไม่มีที่เก็บกระเป๋าเวลาเข้ามาใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษา ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับนิสิต และมีข้อเสนอแนะดังนี้

ห้องปฏิบัติการภาษาควรมีการปรับปรุงอุปกรณ์ให้ร่วมสมัยมากขึ้น พร้อมทั้งควรปรับปรุงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตห้องปฏิบัติการภาษา 2 ให้รวดเร็วขึ้น ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ นิสิตมีความคิดเห็นว่า นิสิตขาดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นปัญหาในการเรียนรู้ของนิสิต และมีข้อเสนอแนะดังนี้

ควรเปิดเพลงสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ระหว่างเวลาพักการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน นิสิตมีความคิดเห็นว่า การเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการภาษาบางรายวิชาเป็นการสอนโดยอาจารย์เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่เน้นให้นิสิตมีส่วนร่วม และมีข้อเสนอแนะดังนี้

ควรมีการเรียนการสอนแบบใหม่ และมีสื่อใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของนิสิต ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสิตมีความคิดเห็นว่า การเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาสำหรับเพื่อนบางคน ไม่เปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากอยู่คนละสาขาวิชา และมีข้อเสนอแนะดังนี้

ควรมีการจัดกลุ่มในการเรียนรู้ในห้องเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้ และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ นิสิตมีความคิดเห็นว่า ขาดการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรที่จะสร้างเป้าหมายในการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ย่อมสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับตนเองอย่างง่ายดาย

จากผลงานวิจัย การเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาต้องอาศัยสภาพการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ ด้านแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมอาจารย์ผู้สอน ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ด้านพฤติกรรมทางการเรียนรู้ และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

ตามลำดับ และแนวปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีในห้องปฏิบัติการภาษา ประกอบด้วยสภาพดังต่อไปนี้ การเข้าห้องปฏิบัติการภาษาอย่างสม่ำเสมอ การใช้สื่อเพิ่มเติมในการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน นิสิตช่วยกันจัดบันทึกการเรียนการสอนร่วมกับกลุ่มเพื่อน การรู้จักพึ่งตนเองในการเรียนรู้อยู่เสมอ และเครื่องคอมพิวเตอร์ต้องเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสภาพการเรียนรู้ที่จะผลักดันให้นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สร้างทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ให้กับนิสิต เสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษาแก่นิสิต เพื่อให้ได้นิสิตที่มีคุณภาพพร้อมพร้อมทุก ๆ ด้าน สร้างคุณประโยชน์ให้สังคม และประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

แนวทางการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษา ซึ่งเป็นสภาพการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการภาษาของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าใช้บริการห้องปฏิบัติการภาษาให้เกิดประโยชน์กับผู้รับบริการอย่างสูงสุด และนำไปสู่ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ของนิสิต รวมถึงการบริหารจัดการด้านวิชาการ และพัฒนาห้องปฏิบัติการภาษาอย่างเป็นระบบของคณะศิลปศาสตร์ และมหาวิทยาลัยพะเยาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของนิสิต (Learning Style) ที่ใช้บริการ หรือการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการภาษา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตอย่างต่อเนื่องต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความรู้ของคณะศิลปศาสตร์ ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์พูนพงษ์ งามเกษม คณบดีคณะศิลปศาสตร์ ผู้บริหารและคณาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผณิตรา ธีรานนท์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมกฤช

ตาชม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เกาะวัฒนากุล ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สมบูรณ์ และมีคุณค่า รวมถึงขอขอบคุณนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

หากพบข้อบกพร่องผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอภัยเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่คุณบิดา มารดา ตลอดจนบรรพคณาจารย์ ผู้ประสาทความรู้ให้แก่ผู้ทำงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี [อินเทอร์เน็ต]. 2542; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2557. ได้จาก: <http://www.nan.mcu.ac.th/images/PDF/New2/1/4.pdf>
2. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2542; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2557. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php.
3. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2532; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556. ได้จาก: http://www.thailis.or.th/tdc/search_result.php
4. Google.com [อินเทอร์เน็ต]. 2545; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2557. ได้จาก: www.sut.ac.th/tedu/meeting/study2.doc.
5. ประดิษฐ์ อูปรมย์. เอกสารการสอนชุดวิทยาการการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2543.
6. ThaiLIS-Thai Library Integrated System (อินเทอร์เน็ต). 2548; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2557. ได้จาก: http://library.cmu.ac.th/digital_collection/etheses/detail.php.
7. ชีรดา ภิญโญ และอดิศักดิ์ ไทวิชา. สถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: หจก.เพิร์นข้าหลวงพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง; 2552.
8. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์; 2545.
9. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2551; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2559. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php.
10. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2557; สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2559. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php.
11. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2557; สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2559. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php.
12. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2557; สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2559. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php.
13. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2550; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2559. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php
14. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2553; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2559. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php.
15. ThaiLIS-Thai Library Integrated System [อินเทอร์เน็ต]. 2552; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2559. ได้จาก: http://dcms.thailis.or.th/tdc/search_result.php.
16. สุภาพร คำรส ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพะเยา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา; 2555.

บทความวิจัย (Research Article)

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา Social Network Using Behavior of Undergraduate Students of University of Phayao

พรพรรณ จันทรแดง¹Phornphan Jandaeng¹

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทักษะและความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต ตลอดจนปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2557 และภาคการศึกษาที่ 1/2558 (AEC) จำนวน 20,176 คน ใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน สุ่มแบบสอบถามซ้ำหรือเสียหายน้อยละ 5 คิดเป็นจำนวน 20 คน รวมจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 412 คน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test และค่า one way ANNOVA

ผลการวิจัยด้านพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์พบว่า นิสิตร้อยละ 91.9 มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวและร้อยละ 89.22 มีสมาร์ตโฟน นิสิตร้อยละ 71.32 เมื่อหยิบสมาร์ตโฟนจะใช้งานโซเชียลมีเดียเป็นครั้งแรก นิสิตร้อยละ 50 ใช้งานเฉลี่ยมากกว่าวันละ 5 ชั่วโมง นิสิตร้อยละ 72.06 ใช้เพื่อการสนทนาหรือแสดงความคิดเห็น นิสิตใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำกิจกรรมทั่วไปและกิจกรรมด้านการศึกษามากในระดับมาก

ส่วนทัศนคติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาร้อยละ 51.04 เคยใช้โซเชียลมีเดียขณะเรียนหนังสือโดยไม่รู้สึกเสียสมาธิ นิสิตมีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการได้รับความสนุกสนานมากที่สุด ส่วนปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพมากที่สุด เช่น ทำให้ตาพร่ามัว ปวดคอ ปวดหลัง ปวดหัว

การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเพศชายกับเพศหญิงมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เพศหญิงมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาสูงกว่าเพศชาย นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเพศชายกับเพศหญิงมีทัศนคติต่อการใช้อินเทอร์เน็ตและปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : สื่อสังคมออนไลน์, การใช้สื่อสังคมออนไลน์, พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์, เครือข่ายสังคมออนไลน์

¹ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ School of Management and Information Science, University of Phayao, Phayao Province 56000

Corresponding Author, E-mail : pjandaeng@gmail.com

Abstract

The purpose of this research is to analyze the behaviors of online social network users, their attitudes and opinions on online social network use as well as to investigate problems caused by online social network usage. By performing Taro Yamane's formula and as to obtain reliable data, 412 undergraduate students of University of Phayao were randomly selected. Descriptive statistics, t-test and one-way ANNOVA were performed to analyze the data collected from questionnaires.

For user behavioral aspect, 71.32% of the students were reported to access online social network the first thing after they turn on their smartphones. 50% spent more than 5 hours a day on smartphones, and 72.06% used smartphones to chat and post comments. Other activities and educational activities were also reported as in a high level.

For users' attitude, 51.04% of the students stated that they used online social network during classes with no problem concentrating. Entertainment was obtained the most from using social network, and health-related problems such as blurred vision, neck pain, backache, and headache were the most common problem caused by using online social network.

However, there were no significant differences between genders in all aspects. No significant differences in all aspects were showed between students from different years as well.

Keywords: Social Network, Social Network Using, Social Network Using Behavior

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อใหม่เป็นนวัตกรรมจากพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการสื่อสารอย่างยิ่งใหญ่มาก เป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วแบบก้าวกระโดดในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา จากการสื่อสารแบบเผชิญหน้า เป็นการสื่อสารแบบออนไลน์ซึ่งสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว และสามารถเผยแพร่สู่สังคมได้อย่างสะดวก ทันทีทั้งที่สารสนเทศที่มากับสื่อใหม่มีหลากหลายรูปแบบทั้งข้อความ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ผู้ผลิตสื่อใหม่อาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล นิติบุคคล ห้างร้าน บริษัท ต่างๆ วิธีการผลิตกระทำได้อย่างง่ายดายด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้กันทั่วไป เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์ ตลอดจนเครื่องคอมพิวเตอร์โดยทั่วไป ที่มีการเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต

ผลการสำรวจของ Connected Life 2014 โดยบริษัททีเอ็นเอส ซึ่งเป็นบริษัทวิจัยการตลาดชั้นนำระบุว่าคนไทยใช้เวลากับโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือมือถือมากที่สุดในแต่ละวัน มากกว่าสื่อหลักของประเทศอย่างสื่อโทรทัศน์ รูปแบบการใช้งานยอดนิยมใน

เมืองไทยได้แก่การใช้โซเชียลเน็ตเวิร์กและการส่งข้อความแบบทันที การใช้โซเชียลเน็ตเวิร์กในเมืองไทยมากกว่าร้อยละ 59 เป็นการใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือร้อยละ 11 ใช้งานผ่านแท็บเล็ต ร้อยละ 15 ใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และร้อยละ 15 ใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะทั่วไป ส่วนการใช้บริการส่งข้อความแบบทันที ผู้ใช้ร้อยละ 68 ใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 10 ใช้งานผ่านแท็บเล็ต ร้อยละ 11 ใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และอีกร้อยละ 11 ใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ [1]

Nielson ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างระหว่างปี 2556-2557 พบว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น กลุ่มอายุ 12-19 ปี ใช้อินเทอร์เน็ต 5.1 ล้านคน ในปี 2556 เพิ่มมาเป็น 5.9 ล้านคนในปี 2557 เช่นเดียวกับกลุ่มอายุ 20-49 ปีที่มีการเติบโตจาก 8.8 ล้านคนในปี 2556 พอถึงปี 2557 ขยับเพิ่มเป็น 10 ล้านคน ส่วนในวัย 50 ปีขึ้นไป ในปี 2556 ใช้อินเทอร์เน็ต 8.8 แสนคน และเพิ่มขึ้นเป็น 1 ล้านคนในปี 2557 [2]

นอกจากนี้สำนักพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ ETDA

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้สำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ประจำปี 2557 พบว่าคนไทยใช้งานอินเทอร์เน็ต 50.4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 7.2 ชั่วโมงต่อวัน (หรือคิดเป็น 1 ใน 3 ของวัน) พบว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ (โทรศัพท์เคลื่อนที่ สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตคอมพิวเตอร์) ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ด้านความบันเทิงและการติดต่อสื่อสาร โดยกิจกรรมหลัก 3 อันดับแรก ได้แก่ ใช้เพื่อการพูดคุยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ร้อยละ 78.2 ใช้เพื่ออ่านข่าว/อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 57.6 และใช้เพื่อค้นหาข้อมูล ร้อยละ 56.5 [3] สอดคล้องกับข้อมูลการใช้โซเชียลมีเดียและสมาร์ทโฟนที่เพิ่มมากขึ้น คนไทยใช้เฟซบุ๊ก 28 ล้านคน ใช้ไลน์ 24 ล้านคน (ใช้ไลน์เป็นอันดับ 2 ของโลก) และยังพบอีกว่าคนไทยร้อยละ 85 ติดโทรศัพท์มือถืออย่างหนักจนขาดไม่ได้ ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการทำงานและการดูทีวี [4]

นายแพทย์สมศักดิ์ โล่ห์เลขา นายกแพทยสภา ได้กล่าวกับหนังสือพิมพ์มติชนว่า ปัจจุบันคนไทยจำนวนไม่น้อยติดการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ จนกระทั่งในบางประเทศไม่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี หรือ 18 ปี ใช้โซเชียลมีเดีย เพราะไม่จำเป็นต้องใช้ พ่อแม่ซื้อโทรศัพท์ธรรมดาให้ใช้ก็เพียงพอ ถ้าจะใช้อินเทอร์เน็ตให้ใช้เครื่องที่บ้าน เด็กเสียเวลากับโซเชียลมีเดียจนทำให้เวลาในการศึกษาหาความรู้ลดลง ในต่างประเทศมีผลการศึกษาพบว่าเฟซบุ๊กทำให้ผลงานของบริษัทลดลงไปร้อยละ 1.5 บริษัทในประเทศอังกฤษสูญเสียผลงาน 2.2 พันล้านปอนด์ต่อปี [5]

บริษัทไชล์ด์ไวส์ซึ่งเป็นบริษัทวิจัยด้านการตลาด ได้สำรวจความคิดเห็นของเด็กกลุ่มตัวอย่างชาวอังกฤษอายุ 5 ขวบถึง 16 ปี กว่า 2,000 ราย และนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับข้อมูลเมื่อ 20 ปีก่อนหรือปี 1995 ผลสะท้อนการเปลี่ยนแปลงออกมาชัดเจนมากพบว่าเด็กในยุคใหม่ใช้เวลาอยู่หน้าจอเฉลี่ยวันละ 6.30 ชั่วโมงต่อวันเทียบกับแค่ 3 ชั่วโมงเมื่อ 20 ปีก่อน ยิ่งถ้าเป็นวัยรุ่นชายใช้เวลาเฉลี่ยอยู่หน้าจอ 8 ชั่วโมงต่อวันซึ่งยาวนานที่สุดในทุกกลุ่มอายุ [6]

จากสถิติดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อใหม่ที่มาควบคู่กับอินเทอร์เน็ตมีสถิติเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อใหม่ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยารวมถึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ทัศนคติและความคิดเห็นของนิสิต ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อใหม่ เพื่อจะได้หาแนวทางส่งเสริมให้นิสิตใช้สื่อใหม่เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา เมื่อจำแนกตามเพศและชั้นปี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ คำถามเรื่องเพศ ชั้นปี และ คณะ/วิทยาลัย เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบประมาณค่า (rating scale) จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบประมาณค่า จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นแบบประมาณค่า จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด (open ended)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2557 และภาคการศึกษาที่ 1/2558 (AEC) จำนวน 20,176 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน สุ่มแบบสอบถามซ้ำหรือเสียหายน้อยละ 5 คิดเป็นจำนวน 20 คน รวมจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 412 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 408 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D./ standard division) ค่า t – test independent และ ค่า one way ANNOVA

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา สรุปผลได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 นิสิตที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.45 และเป็นเพศชายร้อยละ 47.55

1.2 นิสิตที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปี 3 ร้อยละ 28.92 รองลงมาเป็นนิสิตชั้นปี 1 ร้อยละ 28.19 ส่วนอันดับสามเป็นนิสิตชั้นปี 2 ร้อยละ 26.72 ในขณะที่นิสิตชั้นปี 4 ร้อยละ 16.18 ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด

1.3 นิสิตที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะแพทยศาสตร์ร้อยละ 22.55 รองมาเป็นวิทยาลัยการศึกษา ร้อยละ 13.48 ส่วนอันดับสามเป็นคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ร้อยละ 12.75 ในขณะที่นิสิตที่ศึกษาอยู่คณะทันตแพทยศาสตร์มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.25

2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

2.1 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่บ้านพักหรือหอพักแบบใช้สาย (wi-fi) มากที่สุด ร้อยละ 80.15 รองลงมาเป็นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบใช้สายแลน ร้อยละ 41.42 ส่วนอันดับสามไม่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 6.37 ในขณะที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบใช้ 3G น้อยที่สุด ร้อยละ 2.45

2.2 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวร้อยละ 91.9 โดยที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีพีซี หรือโน้ตบุ๊ก ร้อยละ 94.40 และมีแท็บเล็ตร้อยละ 21.33 ส่วนนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ไม่มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวร้อยละ 8.09

2.3 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือร้อยละ 89.22 และใช้โทรศัพท์ธรรมดาร้อยละ 10.78

2.4 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตแบบเติมเงินร้อยละ 61.76 และแบบรายเดือนร้อยละ 38.24

2.5 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่จ่ายค่าโทรศัพท์และค่าอินเทอร์เน็ตร่วมกันร้อยละ 51.47 ส่วนนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่จ่ายค่าโทรศัพท์และค่าอินเทอร์เน็ตแบบแยกจ่ายร้อยละ 48.53

2.5.1 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่จ่ายค่าโทรศัพท์และค่าอินเทอร์เน็ตร่วมกัน ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณเดือนละ 301 - 500 บาท ร้อยละ 38.57 รองลงมาใช้จ่ายต่ำกว่า 300 บาทต่อเดือน ร้อยละ 26.67 และใช้จ่ายเดือนละ 1,100 บาทขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.38

2.5.2 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่จ่ายค่าโทรศัพท์และค่าอินเทอร์เน็ตแบบแยกจ่าย ส่วนใหญ่จ่ายค่าโทรศัพท์เดือนละ 100 - 200 บาท ร้อยละ 44.95 รองลงมาจ่ายต่ำกว่า 100 บาทต่อเดือน ร้อยละ

34.85 ส่วนอันดับสามจ่ายเดือนละ 201 - 300 บาท ร้อยละ 11.62 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ 500 บาทขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 0.51

2.5.3 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่จ่ายค่าโทรศัพท์และค่าอินเทอร์เน็ตแบบแยกจ่าย ส่วนใหญ่จ่ายค่าอินเทอร์เน็ตต่ำกว่า 300 บาทต่อเดือนร้อยละ 48.48 รองลงมาไม่เสียค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตร้อยละ 33.84 ส่วนอันดับสามจ่ายเดือนละ 301 - 500 บาทต่อเดือนร้อยละ 14.14 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ต 1,100 บาทขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 0.51

2.6 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่เชื่อมต่อสมาร์ทโฟนกับฟรีวายฟาย (free wi-fi) ร้อยละ 66.67 รองลงมาเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกับบริการจากเครือข่ายร้อยละ 32.84 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ไม่เชื่อมอินเทอร์เน็ตมีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 0.50

2.7 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่เมื่อหยิบสมาร์ทโฟนจะใช้งานโซเชียลมีเดียเป็นครั้งแรก ร้อยละ 71.32 รองลงมาใช้เปิดดูข้อความใหม่ร้อยละ 11.03 และใช้เล่นเกมร้อยละ 9.31 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาร้อยละ 2.45 จะหยิบสมาร์ทโฟนมาใช้งานด้านอื่น ๆ ได้แก่ ตรวจสอบงาน ใช้คอมพิวเตอร์ดูเวลา ปลดล็อกหน้าจอและฟังเพลง

2.8 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ใช้โซเชียลมีเดียอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาใช้เฟซบุ๊กอยู่ในระดับมากที่สุด ใช้ ยูทูบไลน์ อินสตาแกรม และกูเกิลพลัสอยู่ในระดับมาก ส่วนทวิตเตอร์ใช้ในระดับปานกลาง ส่วน วอตส์แอป (whatsApp) สไกป์ (skype) และลิงก์ดอิน (linkedIn) ใช้ระดับน้อย

2.9 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ใช้โซเชียลมีเดียเฉลี่ยมากกว่าวันละ 5 ชั่วโมง ร้อยละ 50.00 รองลงมาใช้วันละ 3-4 ชั่วโมงร้อยละ 32.35 และใช้วันละ 1-2 ชั่วโมงร้อยละ 14.95 ในขณะที่ใช้น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวันมีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 2.70

2.10 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีวัตถุประสงค์ในการใช้โซเชียลมีเดียในการพูดคุยสนทนาหรือแสดงความคิดเห็นจำนวนมากที่สุดร้อยละ

72.06 รองลงมาใช้เพื่อเล่นเกมและแอปพลิเคชันร้อยละ 67.89 ใช้เพื่อติดตาม ค้นหาข้อมูลข่าวสารร้อยละ 60.05 ส่วนการใช้เพื่อซื้อสินค้าหรือบริการมีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 29.66

2.11 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ใช้โซเชียลมีเดียนอกมหาวิทยาลัยร้อยละ 57.35 และใช้ในมหาวิทยาลัยร้อยละ 42.65

2.12 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่เปิดสัญญาณโทรศัพท์ตลอด 24 ชั่วโมงร้อยละ 63.73 รองลงมาปิดก่อนเข้านอนและเปิดเมื่อตื่นนอนร้อยละ 20.59 และปิดก่อนเข้าเรียนและเปิดเมื่อเลิกเรียนร้อยละ 14.46 ส่วนการเปิดและปิดสัญญาณในช่วงเวลาอื่นๆ มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 1.23

2.13 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ใส่รูปตนเองไว้ในโปรไฟล์ของสื่อสังคมออนไลน์ร้อยละ 83.54 รองลงมาใส่รูปครอบครัวและรูปการ์ตูนร้อยละ 18.43 ถัดมาใส่รูปสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 17.69 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาใส่รูปธรรมชาติมีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 14.99

2.14 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเมื่อเห็นเพื่อนในกลุ่มมีสมาร์ทโฟนรุ่นใหม่ ๆ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่มีสมาร์ทโฟนก็ไม่เป็นไรร้อยละ 35.45 รองลงมาเก็บเงินซื้อสมาร์ทโฟนเองร้อยละ 30.64 และขอให้ผู้ปกครองซื้อให้ร้อยละ 25.49 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาทำงานพิเศษเพื่อซื้อสมาร์ทโฟนมีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 8.33

2.15 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่เคยขอร้องให้ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์สื่อสังคมออนไลน์ เช่น สมาร์ทโฟน โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต ฯลฯ ให้เป็นของขวัญในโอกาสต่างๆ ร้อยละ 64.71 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ไม่เคยขอร้องให้ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์สื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ ร้อยละ 35.29

2.16 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำกิจกรรมในภาพรวมและรายด้านกิจกรรมทั่วไปและด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.17 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำกิจกรรมทั่วไปในภาพรวมและราย

ข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นเพียงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ, ติดตามข่าวสารของดารา / ศิลปินที่ชื่นชอบ และสื่อสารประเด็นต้องห้าม อยู่ในระดับปานกลาง

2.18 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นเพียงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งข้อความหรือตำราวิชาการทางออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง

3. ทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

3.1 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่เคยใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อโซเชียลมีเดียขณะเรียนหนังสือร้อยละ 82.60 และไม่เคยใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อโซเชียลมีเดียขณะเรียนหนังสือร้อยละ 17.40

3.2 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่เคยเปิดใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อโซเชียลมีเดียขณะเรียนหนังสือ ส่วนใหญ่รู้สึกไม่รบกวนสมาธิในการเรียนร้อยละ 51.04 และรู้สึกรบกวนสมาธิในการเรียนร้อยละ 48.96

3.3 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ลืมนำโทรศัพท์มือถือกลับบ้านที่พักร้อยละ 46.57 รองลงมา รู้สึกกระวนกระวายใจแต่สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติร้อยละ 29.17 ส่วนอันดับสามรู้สึกไม่เป็นไร ยืมของเพื่อนใช้ร้อยละ 18.87 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาซึ่งทนไม่ได้ต้องกลับไปเอามาจากบ้านที่พักร้อยละ 5.39

3.4 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่าติดโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟนบ้าง แต่ยังควบคุมตนเองได้ร้อยละ 57.11 รองลงมาประเมินว่าไม่ติด ใช้อย่างมีสติร้อยละ 28.92 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ประเมินว่าติดมาก ขาดไม่ได้ร้อยละ 13.97

3.5 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่นอนหลับสนิทเวลาค่ำคืนเมื่อมีการแจ้งเตือนจากแอปพลิเคชัน ส่วนใหญ่ไม่สนใจไม่เปิดตรวจสอบร้อยละ 42.89 รองลงมาเปิดดูการแจ้งเตือนแล้วปิด ไม่สนใจร้อยละ 36.76 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาซึ่ง

ตรวจสอบการแจ้งเตือนและตื่นขึ้นมาใช้งานต่อมีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 20.34

3.6 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นเพียงทัศนคติที่มีข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการได้รับความสนุกสนานมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมา เป็นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตเพียงพอต่อความต้องการในการค้นหาข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และการมีข้อมูลสารสนเทศที่กว้างขวางและหลากหลายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ในขณะที่ทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับมีข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือน้อยที่สุด คือ 3.49

4. ปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ เช่น ตาพร่ามัว แสบตา ปวดคอ ปวดหลัง ปวดหัว ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 รองลงมา เป็นการใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันหมดไปกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 ส่วนอันดับสามรู้สึกพักผ่อนไม่เพียงพอเพราะใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีปัญหาเกี่ยวกับการโกหกหรือปกปิดครอบครัวเพื่อนหรือบุคคลรอบข้างเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา เมื่อจำแนกตามเพศและชั้นปี

5.1 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีเพศต่างกันมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมและด้านกิจกรรมทั่วไปแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเพศชายกับเพศหญิง

มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมและด้านกิจกรรมทั่วไปไม่แตกต่างกัน

5.2 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเพศหญิงมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เพศหญิงมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาสูงกว่าเพศชาย

5.3 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์และปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเพศชายกับเพศหญิงมีทัศนคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์และปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

5.4 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมและรายด้านกิจกรรมทั่วไปและรายด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมและรายด้านกิจกรรมทั่วไปและรายด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

5.5 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีชั้นปีต่างกันมีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

5.6 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีชั้นปีต่างกันมีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 คู่

5.7 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาชั้นปีที่ 2 มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์สูงกว่าชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาชั้นปีที่ 2 มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์สูงกว่าชั้นปีที่ 3

5.8 นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาชั้นปีคู่อื่น ๆ มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ชั้นปีคู่อื่น ๆ มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยมีประเด็นข้อสังเกต และข้อเปรียบเทียบผลการวิจัยกับผลงานที่ผ่านมา โดยสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่ใช้โซเชียลมีเดียประเภท เฟซบุ๊ก (facebook) มากที่สุด รองลงมาเป็น ยูทูบ (youtube) และ ไลน์ (line) สอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2558 [7] ที่พบว่ากิจกรรมที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่มากที่สุด ได้แก่ การพูดคุยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และพบว่าเฟซบุ๊กยังคงเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ยอดนิยมอันดับ 1 อันดับที่ 2 เป็นโปรแกรมไลน์แอปพลิเคชัน (line application) และอันดับที่ 3 คือ กูเกิลพลัส (google+) โดยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 92.1, ร้อยละ 85.1 และร้อยละ 67.0 ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pew Research Internet Project ซึ่งศึกษาการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปี 2012 ถึง 2014 พบว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือเฟซบุ๊ก คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาได้แก่ลิงก์อิน (linkedin) และพินเทอเรส (pinterest) เป็นจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 28 [8] นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mujgan Hacıoglu Deniz and Seda Karakas Geyik ที่พบว่านิสิตระดับปริญญาตรีนิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กมากที่สุด ร้อยละ 56.4 รองลงมาเป็นทวิตเตอร์ ร้อยละ 20.71 และอันดับ 3 ได้แก่ อินสตาแกรม ร้อยละ 14.29 [9]

รายงานดังกล่าวได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kerry Skemp ที่พบว่าเฟซบุ๊กเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ที่ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อและแบ่งปันกับเพื่อน จำนวนผู้ใช้เฟซบุ๊กได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นถึง 1.5 พันล้านรายในเดือนมกราคม 2016 [10] นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอภิชัย อารยะเจริญชัย และวรัชยา สุนทรศารทูล ที่พบว่าเฟซบุ๊กเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก ผลการสำรวจในปี

2013 พบว่ามีผู้ใช้จำนวนมากกว่า 1 พันล้านราย และประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้มากเป็นอันดับที่ 3 ของโลก ด้วยจำนวน 26 ล้านราย [11]

สาเหตุที่เฟซบุ๊กได้รับความนิยมมากกว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์อื่น เพราะผู้ใช้งานสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างง่ายดาย สะดวก รวดเร็ว ทั้งการสื่อสารที่เป็นข้อความ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสนทนาโต้ตอบผ่านทาง การเขียนและการสนทนาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยมีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโทรศัพท์ ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้หลากหลาย เช่น การเขียนข้อความเล่าเรื่อง การแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราว หรือต่อบุคคลที่ตนเองสนใจ การโพสต์รูปภาพ การโพสต์คลิปวิดีโอ การพูดคุย และการเล่นเกม นอกจากนี้ผู้ใช้งานยังสามารถสร้างแฟนเพจ (fan page) เพื่อให้ผู้ที่ติดตามหรือสนใจในเรื่องเดียวกันเข้ามาเยี่ยมชมแฟนเพจโดยไม่จำเป็นต้องสมัครเป็นเพื่อน แต่สามารถเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นๆ ได้ เพียงแต่บุคคลต่างๆ ที่เข้ามากดไลค์ สามารถอ่านและติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือติดต่อสื่อสารผ่านทางแฟนเพจ

ผู้พัฒนาโปรแกรมเฟซบุ๊กได้พัฒนาแอปพลิเคชันเสริมอย่างต่อเนื่อง เช่น การออกแบบให้ง่ายต่อการใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือสมาร์ทโฟน การสนทนาออนไลน์โดยไม่มีค่าใช้จ่ายด้านการโทรศัพท์ วิดีโอคอล ช่วยลดช่องว่างในเรื่องของระยะทางและเวลา ทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก รวมทั้ง การสร้างสัญลักษณ์ใหม่ ๆ เพิ่มเติมมากกว่าแบบเดิมซึ่งมีเฉพาะการกดไลค์

2. ทศนคติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาส่วนใหญ่เคยใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อโซเชียลมีเดียขณะเรียนหนังสือร้อยละ 82.60 และไม่เคยใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อโซเชียลมีเดียขณะเรียนหนังสือร้อยละ 17.40 สอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลรัฐ โตจินดา [12] ที่พบว่านิสิต นักศึกษา ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ขณะเรียนหนังสือ ร้อยละ 43.33 และ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของกุลนารี เสือไพโรจน์ ที่กล่าวว่าวัยรุ่นใช้เฟซบุ๊กทำกิจกรรมที่หลากหลายในเวลาเดียวกัน เนื่องจากวัยรุ่นที่เกิดและเติบโตพร้อมกับเทคโนโลยีสังคมออนไลน์ อุปกรณ์สื่อสารเอื้อให้ใช้ประโยชน์จากสื่อได้หลายลักษณะ ทำให้เส้นแบ่งระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงานหรือเวลาว่าง (leisure time) กับเวลาเรียนหรือเวลางาน (working time) ไม่สามารถแยกขาดออกจากกัน [13] แต่ผลการวิจัยแตกต่างจากผลการศึกษาการใช้เฟซบุ๊กของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาที่พบว่า นักศึกษาใช้เฟซบุ๊กขณะเรียนหนังสือมีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.35$) [14]

นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่เคยเปิดใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อโซเชียลมีเดียขณะเรียนหนังสือ ส่วนใหญ่รู้สึกไม่รบกวนสมาธิในการเรียนร้อยละ 51.04 และรู้สึกรบกวนสมาธิในการเรียนร้อยละ 48.96 ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของวรารักษ์ สามโกเศศ ที่เห็นว่าการใช้สมาร์ทโฟนขณะนั่งเรียนหนังสือทำให้ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ลดลงอย่างมาก เพราะใจมิได้อยู่กับบทเรียนหากออกไปลอยล่องอยู่นอกห้อง [15] จอห์น วอลซ์ (John Walsh) กล่าวสุนทรพจน์ในงานรับปริญญามหาวิทยาลัยวียตัน (Wheaton College) สหรัฐอเมริกา ว่าควรทำอะไร ๆ ที่ละอย่าง ให้ความสนใจอย่างเต็มที่กับประสบการณ์แต่ละอย่าง พยายามต้านทานภาพและเสียง ความคิด และธุระอื่น ๆ ที่จะทำให้ไขว่เขว และเมื่อไขว่เขวแล้วก็จงนำพาใจกลับมาสู่สิ่งที่กำลังทำ จอห์น วอลซ์เคยเปิดใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์พร้อมกันหลายโปรแกรม คลิกลงไป กลับมาระหว่างโปรแกรม เขาสามารถทำอะไรได้หลาย ๆ อย่างพร้อมกัน แต่ทำได้ไม่ดีสักอย่าง ดังนั้นควรทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ละอย่าง [16]

สมาธิ คือความมีใจตั้งมั่น ความตั้งมั่นแห่งจิต การทำให้ใจสงบแน่วแน่ไม่ฟุ้งซ่าน การมีจิตกำหนดแน่วแน่อยู่นิ่งในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ [17] สมาธิจึงเป็นสภาพของจิตซึ่งจดจ่อสนใจไปในสิ่งเดียว เรื่องเดียว ไม่คิดไปสนใจเรื่องอื่น ๆ การปฏิบัติสมาธิมีประโยชน์อย่างยิ่ง พระธรรมปิฎก [18] กล่าวถึง ประโยชน์ของสมาธิในชีวิตประจำวัน 3 ประการ คือ ช่วยทำให้จิตใจผ่องคลาย หายเครียด เกิดความสงบ เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน การเล่าเรียน เพราะจิตเป็น

สมาธิที่แน่วแน่กับสิ่งที่กำลังกระทำ ไม่วอกแวก ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น และช่วยเสริมสุขภาพกายและใช้แก๊สโรโคได้ ดังนั้นนักเรียน นิสิต นักศึกษาไม่ควรจะใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ขณะเรียนหนังสือ เพราะจะทำให้เสียสมาธิในการเรียน ไม่เข้าใจเนื้อหาสาระที่ผู้สอนถ่ายทอด เพราะมีว่ะวักพะวนกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จิตใจไม่ได้จดจ่อกับบทเรียน และไม่ได้ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

3. ปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีปัญหาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ เช่น ตาพร่ามัว แสบตา ปวดคอ ปวดหลัง ปวดหัว ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 รองลงมาเป็นการใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันหมดไปกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 ส่วนอันดับสามรู้สึกพักผ่อนไม่เพียงพอเพราะใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 สอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภชัย รัตนมณีฉัตร ที่พบว่า การนั่งทำงานอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน ๆ โดยมีได้พักผ่อนเท่าที่ควร อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย เช่น กลุ่มอาการทางตาจากคอมพิวเตอร์ (computer vision syndrome: CVS) ซึ่งเป็นกลุ่มอาการที่เกิดกับสายตาและการมองเห็น ทำให้รู้สึกแสบตา ไม่สบายตา เกิดอาการกระคายเคืองตา เจ็บตา และ กลุ่มอาการปวดข้อ (carpal tunnel syndrome: CYS) [19] และสอดคล้องกับผลการศึกษาของยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ [20] ที่กล่าวว่าการใช้โซเชียลมีเดียทุกชนิดมีปัญหาใหญ่เหมือนกันหมด คือการใช้ต่อเนื่องเป็นเวลานานหลายชั่วโมง ซึ่งถือว่าเป็นตัวการหลักนำไปสู่ปัญหาการเสพติดอินเทอร์เน็ต และถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ของทั่วโลกขณะนี้ การเสพติดอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้เสียเวลา และมีผลเสียต่อสุขภาพ เพราะในการเล่นอินเทอร์เน็ตร่างกายของผู้เล่นจะไม่มีอาการเคลื่อนไหว จะส่งผลเสียต่อความรับผิดชอบทั้งครอบครัวและการทำงาน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนฤมล รอดเนียม จำเป็น เกิดดำ และ วณิดา พูลนวล ที่พบว่าผลกระทบของการใช้เฟซบุ๊กที่มีต่อ

กิจกรรมการดำเนินชีวิต 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้เวลายุ่งกับตนเองมากขึ้น รู้สึกปวดหัว/ปวดตา/เมื่อยเวลาเล่นนาน ๆ และนอนดึกตื่นสาย ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนควรมีการแนะนำการใช้เฟซบุ๊กอย่างเหมาะสม และส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษารู้จักการวางแผนตนเอง แบ่งเวลาในการใช้เฟซบุ๊ก และทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รวมถึงส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องโรคที่เกิดจากการใช้เฟซบุ๊ก และการใช้เฟซบุ๊กอย่างถูกวิธี เช่น การพักสายตาเป็นระยะ ผีกทำกายบริหาร โดยนั่งท่ามือแบมือ นวดไหล่ การบริหารเพื่อยืดหยุ่นกล้ามเนื้อคอ ไหล่และหน้าอก [14]

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา จึงเสนอแนวทางในการพัฒนาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิต ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อประกอบการเรียนการสอน เพราะนิสิต นักศึกษายุคปัจจุบันชื่นชอบการใช้สื่อสังคมออนไลน์จนติดเป็นนิสัย

1.2 มหาวิทยาลัยควรมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (information and media literacy)” เพราะสื่อและสารสนเทศมีการผลิตและเผยแพร่ออกมาเป็นจำนวนมาก และเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาค้นคว้าในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นนิสิต นักศึกษา ควรใช้สื่อและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์กับการเรียนการสอนและการดำรงชีวิตประจำวัน ไม่ตกเป็นทาสของสื่อและสารสนเทศ ไม่หมกมุ่นมากเกินไป

1.3 มหาวิทยาลัยควรมีมาตรการจำกัดการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในห้องเรียน อาจจะช่วยวิธีการณรงค์ให้ปิดเครื่องมือสื่อสารก่อนเข้าห้องเรียน การหักคะแนนนิสิต นักศึกษา หากอาจารย์ผู้สอนตรวจพบว่ามีการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งวิธีการนี้สามารถช่วยให้นิสิต นักศึกษามีสมาธิจดจ่อกับการ

เรียนมากขึ้น ไม่ต้องเป็นห่วงกังวลกับการแจ้งเตือนต่าง ๆ จากเครือข่ายสังคมออนไลน์

1.4 มหาวิทยาลัยควรเพิ่มวิธีการและช่องทางในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างมหาวิทยาลัยและนิสิต เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่ดีต่อกัน เพราะนิสิตนิยมชมชอบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และสื่อสังคมออนไลน์สามารถกระจายข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทั้งถึงทันเวลา ทันเหตุการณ์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเก็บข้อมูลในเชิงลึก อาจจะด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) หรือการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เพื่อหาเหตุผลมาอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา กับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการใช้สื่อสังคมออนไลน์แก่นิสิต

2.3 ควรศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละประเภท เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ ฯลฯ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการใช้ได้อย่างเหมาะสม เพราะเครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน เช่น ลักษณะการใช้งาน ข้อดีข้อด้อย วัตถุประสงค์ของการใช้งาน ฯลฯ

2.4 ควรศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น บริบททางสังคม ภูมิหลัง สภาพครอบครัว ฯลฯ

2.5 ควรศึกษาบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนการสอนของอาจารย์และนิสิตนักศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยพะเยา ปีงบประมาณ 2558 จำนวนเงิน 25,000 บาท

เอกสารอ้างอิง

1. ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในไทยกว่า 59% เข้าโซเชียลเน็ตเวิร์กผ่านมือถือ. โพสต์ทูเดย์. 13 ตุลาคม 2557; หน้า B4.
2. ลฎาภา ยอดขุนทด. โซเชียลเน็ตเวิร์กอวูชการตลาด. โพสต์ทูเดย์ 30 ตุลาคม 2557; หน้า B4.
3. สำนักพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2557 Thailand Internet User Profile 2014. กรุงเทพฯ : สำนักงาน; 2557.
4. คอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรม ภัยร้ายในยุคสังคมก้มหน้า. เดลินิวส์ . 23 ตุลาคม 2557; หน้า 8.
5. สมศักดิ์ โล่เลขา. ทันโลกทันเหตุการณ์กับแพทยสภา : อันตรายจากการใช้เครือข่ายสังคมทางอินเทอร์เน็ต. มติชน. 7 มีนาคม 2558; หน้า 21.
6. ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์. เด็ก-วัยรุ่นยุคใหม่ใช้ชีวิต 'ติดจอ'. มติชน. 3 เมษายน 2558, หน้า 26.
7. สำนักพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2558 Thailand Internet User Profile 2015. กรุงเทพฯ : สำนักงาน; 2558.
8. Pew Research Internet Project. Social media update 2014. Available from http://www.foothillspresbytery.org/wp-content/uploads/sites/175/2015/07/Social-Media-Site-Usage-2014_-_Pew-Research-Centers-Internet-American-Life-Project.pdf Accessed May 4, 2016.
9. Deniz M, Geyik S. An Empirical Research on General Internet Usage Patterns of Undergraduate Students. Procedia - Social And Behavioral Sciences [serial on the Internet]. (2015, July 3), [cited July 1, 2016]; 195(World Conference on Technology, Innovation and Entrepreneurship): 895-904. Available from: ScienceDirect.

10. Skemp K. Facebook. Salem Press Encyclopedia [serial on the Internet]. (2016, January), [cited July 1, 2016]; Available from: Research Starters.
11. อภิชัย อารยะเจริญชัย และวรัชยา สุนทรสารทูล. การวัดและการประเมินผลการใช้เฟซบุ๊ก. รัฐศาสตรเทศ 2557; 2: หน้า 66-95.
12. กมลณัฐ โตจินดา. การศึกษาพฤติกรรมการใช้ Social Network ของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2556.
13. กุลนารี เสือไฟโรจน์. พฤติกรรมการสื่อสารของวัยรุ่นในพื้นที่สาธารณะบนเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก. ใน ชุมชนศึกษากับทรัพยากรมนุษย์ (หน้า 94-114). นนทบุรี: ศูนย์สหวิทยาการชุมชนศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2558
14. นฤมล รอดเนียม, จำเป็น เกิดดำ และวนิดา พูลนวล. รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้เฟซบุ๊กที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา. ชุมพร: สถาบันการพลศึกษา; 2556
15. วรากรณ์ สามโกเศศ. มารยาทโทรศัพท์มือถือและสมาร์ทโฟน. ได้จาก http://www.dpu.ac.th/upload/content/files/varakorn_article/vs2-57-09-30.pdf สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2558.
16. วอลซ์, จอห์น. แปดเรื่องที่ผมเสียตายเป็นไม่มีใครบอก ใน วิชาสุดท้าย 2. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: openbooks; 2554
17. พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; 2543.
18. _____. สมารถฐานสู่สุขภาพจิต และปัญญาหยั่งรู้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศยาม; 2539
19. ศุภชัย รัตนมณีฉัตร. โรคในออฟฟิศ. ได้จาก <http://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/articledetail.asp?id=711> สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2559.
20. ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. แนวโน้มเฟซบุ๊กไลฟ์เพื่อความรู้แทนมุ้งมุ้งบันเทิง. คม ชัด ลึก 2 พฤษภาคม 2559; หน้า 9

บทความวิจัย (Research Article)

การร้องขอในส่วนของผู้ที่อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ไม่สุจริตโดยอ้างสัญญาประนีประนอมยอมความตามคำพิพากษา

The Right to not be Affected by Execution of Judgement Against Property of Judgment Debtor of a Person Who Was Previously in a Position to Have His Right Registered by Claiming a Compromised Judgment Which the Parties Signed an Agreement to Sell or to buy made in bad faith or by fraudulent act

วาสินี นันทขว้าง ชาวเหนือ¹

Wasinee Nanthakwang Chawnour¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์การร้องขอในส่วน ตามมาตรา 287 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนของผู้ที่อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขาย ตามมาตรา 1300 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 2) เพื่อศึกษาถึงแนวปฏิบัติของผู้พิพากษาที่จะสั่งคดีเกี่ยวกับคำร้องขอในส่วนของผู้ที่อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ไม่สุจริตโดยอ้างสัญญาประนีประนอมยอมความตามคำพิพากษา 3) เพื่อศึกษาถึงวิธีการแก้ไขสำหรับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ถ้าบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ไม่สุจริตมาดำเนินการยื่นคำร้องขอในส่วน โดยศึกษาจากการหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการร้องขอในส่วนตามกฎหมายรวมทั้งคำพิพากษาศาลฎีกา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพในลักษณะ Concept Paper ประกอบด้วยการค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์จากผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว เช่น ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระหนี้ นั้น บางครั้งอาจเกิดกรณีการร้องขอในส่วนของผู้ภายนอก โดยอ้างว่าตนเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายโดยอ้างว่ามีสัญญาประนีประนอมยอมความตามคำพิพากษา ซึ่งการทำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นเกิดขึ้นจากความไม่สุจริตและการฉ้อฉลของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและบุคคลภายนอกนั่นเอง โดยเมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคำร้องในส่วนได้รับคำร้องดังกล่าวแล้วจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องทันที มีผลทำให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่สามารถได้รับชำระหนี้ได้ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมอย่างมากในการบังคับชำระหนี้ดังกล่าว อันจะส่งผลถึงความไม่ยุติธรรมและการใช้ช่องว่างของกฎหมายที่แฝง

¹ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ School of Law, University of Phayao Phayao 56000

Corresponding author, E-mail : wasinee.nanthakwang@gmail.com

อยู่ในการบังคับใช้กฎหมาย แสดงให้เห็นถึงการนำกฎหมายมาใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพนั่นเอง ดังนั้น ทุกภาคส่วนในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งทั้งระบบต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

คำสำคัญ: การร้องขอกันส่วน, บุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้ก่อน, สัญญาจะซื้อจะขาย, ไม่สุจริต, สัญญาประนีประนอมยอมความ

Abstract

The purpose of this research is to 1) to study the principles of being a person who has preferential rights or other rights over any executed property of a judgment debtor under section 287 of the Civil Procedure Law Code only in aspects of a person who was in position to have his right registered under section 1300 of the Civil and Commercial Law Code. 2) to study the court's guideline in considering any cases before making a judgment or order where the request of a person who has preferential rights or other rights over the property of a judgment debtor by referencing the privilege of a compromise judgment is being filed. 3) to search for any protections and solutions for a judgment creditor against a preferential person who dishonestly applies his such rights. To do this, the researcher is considering through the principles of claiming preferential rights over executed property of a judgment debtor, judgments, as well as through a qualitative study known as "Concept Paper"; including scrutinizing all related documents, interviewing an officials and persons in civil proceedings (i.e. judges, executing officers, and judgment creditors).

The outcome of the research reveals that many judgment creditors have not been able to exercise their rights over the property of a judgment debtor especially in the circumstances where the judgment debtor and the third person firstly signed contract or compromise judgment with an intention to fraud a judgment creditor, and secondly claiming their preferential rights or other rights against a judgment creditor to the court, at last the judge believe the false documents and make a judgment that property in dispute as such belongs to the third person and issue an order to release the property. At this point, the judgment creditor is not entitled to get performance from the property of such debtor. It is clearly that both of the Civil and Commercial Law Code and civil proceedings, in practice, sometimes could not protect the right of a judgment creditor, but it also widely opens opportunities to a judgment debtor and a third person to take advantages from gaps in the law. The main obstacle to achieve fairness in such cases is that law users lack of knowledges in supervising the evidences in order to prove whether the parties proceed the case in good faith or not. With this ignorance, it brings about nightmares to a judgment creditor. To do this, it could be easily starting with revising the guideline of court in considering a compromise judgment more deliberately before making judgment or order; such as applying the power of the court to call for such essential evidences in regarding to issues of the cases as 'court's evidences'.

Keywords: The right to not be affected by execution of judgement against property of judgment debtor, A person who was previously in a position to have his right registered, An agreement to sell or to buy, Fraudulent act, Compromise agreement

บทนำ

เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ถ้าผู้แพ้คดีหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เช่น ชำระหนี้ตามคำพิพากษา ออกไปจากที่พิพาทกรณีที่มีการฟ้องขับไล่ งดเว้นการกระทำตามคำพิพากษาที่ไม่จำเป็นต้องมีการบังคับคดี แต่ถ้าผู้แพ้คดีหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนจึงต้องมีการบังคับคดี ดังนั้น การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง จึงเป็นวิธีการเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในกรณีที่ผู้แพ้คดีหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้เพื่อให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นผลให้ผู้ชนะคดีหรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับสิทธิตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ในการออกหมายบังคับคดีปกติศาลจะระบุเงื่อนไขแห่งการบังคับคดีตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 213 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และจะกำหนดสภาพแห่งการบังคับคดีเพียงเท่าที่เปิดช่องให้กระทำทางศาล หรือโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดี เช่น การยึดทรัพย์ การอายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด การบังคับขับไล่หรือถอน การห้ามชั่วคราวหรือการห้ามทำนิติกรรมจำหน่ายจ่ายโอน เป็นต้น

สำหรับการยึดทรัพย์สิน คือ การเอาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ในความดูแลรักษาของเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการตามกฎหมายให้บรรลุผลตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ในการบังคับคดียึดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องเป็นผู้นำยึด ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 283 วรรคแรกบัญญัติว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีจะยึดหรืออายัดหรือขายเฉพาะบรรดาทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอ้างว่าเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษา การยึดทรัพย์สินเป็นหน้าที่ของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องสืบให้ทราบว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีทรัพย์สินอะไรบ้างอยู่ที่ไหน ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินนั้น ซึ่งหากทรัพย์สินนั้นเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมนำยึดได้

เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระหนี้ นั้น บางครั้งอาจไปกระทบสิทธิของบุคคลภายนอก กฎหมายจึงให้สามารถเข้ามาเกี่ยวข้องในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินนั้นนอกเหนือไปจากบทบัญญัติว่าด้วยการร้องขอต่อศาลชั้นบังคับคดีตามมาตรา 57(1) ที่บัญญัติให้บุคคลผู้มีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งยื่นคำร้องขอต่อศาลศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น เพราะเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อให้ได้รับรอง ค้ำประกัน หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ ยกตัวอย่างเช่น กรณี การร้องขอถอน ส่วนของบุคคลภายนอก โดยอ้างว่าตนเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายโดยอ้างว่ามีสัญญาประนีประนอมยอมความตามคำพิพากษา ซึ่งการทำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นเกิดขึ้นจากความไม่สุจริตและกลฉ้อฉลของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันเป็นผู้มีกรรมสิทธิในทรัพย์สินและบุคคลภายนอกนั้นเอง โดยเมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคำร้องกันส่วนได้รับคำร้องดังกล่าวแล้วจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องทันที มีผลทำให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถได้รับชำระหนี้ได้ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมอย่างมากในการบังคับชำระหนี้ดังกล่าว อันจะส่งผลถึงความไม่ยุติธรรมและการใช้ช่องว่างของกฎหมายที่แฝงอยู่ในการบังคับใช้กฎหมาย แสดงให้เห็นถึงการนำกฎหมายมาใช้อย่างไม่เป็นประโยชน์ภาพนั่นเอง

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์การร้องขอถอนส่วนตามมาตรา 287 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายตามมาตรา 1300 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2. เพื่อศึกษาถึงแนวปฏิบัติของผู้พิพากษาที่จะสั่งคดีเกี่ยวกับคำร้องขอถอนส่วนของบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ไม่สุจริตโดยอ้างสัญญาประนีประนอมยอมความตามคำพิพากษา

3. เพื่อศึกษาถึงวิธีการแก้ไขสำหรับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาถ้าบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้เกิดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ไม่สุจริตมาดำเนินการยื่นคำร้องขอคืนส่วน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สิทธิโดยสุจริต (หลักสุจริต) [13]

คำว่า “สุจริต” เป็นคำที่มีมาตั้งแต่กฎหมายโรมัน เรียกในภาษาลาตินว่า *bona fides* แปลว่า ความซื่อสัตย์ หรือ สัจจะที่ดี ภาษาเยอรมันใช้คำว่า *Treu und Glauben* แปลว่า ความซื่อสัตย์และความไว้วางใจ แม้บทหลักเรื่องสุจริตในระบบกฎหมายไทยปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 และมาตรา 6

สำหรับในประเทศไทย ระบบกฎหมายเก่าของไทยมิได้รับรองหลักสุจริต เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคล ในกฎหมายตราสามดวง เมื่อบุคคลผู้มีกรรมสิทธิ์ต้องเสียทรัพย์สินไป และทรัพย์สินนั้นตกไปอยู่ในความครอบครองของผู้ที่ได้มาหรือรับโอนทรัพย์สินนั้นโดยสุจริต เจ้าของกรรมสิทธิ์ย่อมมีสิทธิเรียกทรัพย์สินจากผู้รับโอนที่ได้ทรัพย์สินนั้นไปจากผู้ไม่มีสิทธิโอนเสมอ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้รับโอนซึ่งครอบครองทรัพย์สินนั้นจะได้มาโดยสุจริตหรือไม่ หลักสุจริตทั่วไป

มิได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายตราสามดวงเลย

ต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปกฎหมายและระบบศาลเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 กฎหมายไทยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของประเทศตะวันตกมากขึ้น ศาลไทยได้พัฒนาหลักคุ้มครองการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยสุจริตมากขึ้น แนวคำพิพากษาของศาลฎีกาในสมัยนั้นให้ความสำคัญคุ้มครองแก่ผู้สุจริต

เมื่อมีการจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ปรึกษากฎหมายชาวต่างประเทศได้เสนอให้มีการนำหลักสุจริตทั้งที่เป็นหลักทั่วไป และที่เป็นหลักสุจริตเฉพาะมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยหลักสุจริตทั่วไปที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 นำมาจากประมวลกฎหมายแพ่งสวิส และหลักสุจริตเฉพาะเรื่องซึ่งมีอยู่หลายมาตราก็นำมาจากหลัก

กฎหมายแพ่งของประเทศอื่น ๆ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน เป็นต้น

หลักสุจริต ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย อาจแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

1) หลักสุจริตทั่วไป

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 บัญญัติว่า “ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี ท่านว่าบุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต” หลักสุจริตที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีต้นแบบมาจากมาตรา 2 ววรรคหนึ่ง ของประมวลกฎหมายแพ่งสวิส ซึ่งมีป่อเกิดมาจากหลักกฎหมายของโรมัน ที่เป็นรากฐานของกฎหมายแพ่งทั้งระบบ และเป็นหลักทางกฎหมายที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นหลักกฎหมายยุติธรรมมีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความถูกต้องชอบธรรม บทบัญญัติมาตรา 5 เป็นหลักที่ใช้บังคับในการใช้สิทธิหรือชำระหนี้ทางแพ่งโดยทั่ว ๆ ไปของบุคคล เป็นหลักที่นำมาใช้ในกรณีที่บุคคลจะใช้สิทธิหรือชำระหนี้ของตน ในเมื่อกฎหมายหรือข้อตกลงระหว่างกันมิได้กำหนดรายละเอียดถึงการปฏิบัติต่อกันไว้อย่างไร ก็ให้ถือเอาความสุจริตเป็นที่ตั้ง เป็นไปตามหลักที่ว่า “บุคคลผู้มาศาลต้องมาด้วยมือสะอาด” (He who comes to the court must come with clean hands) หมายถึง การที่บุคคลใช้สิทธิหรือบังคับตามสิทธิของตนที่เกิดขึ้นมาแล้วนั้นจะต้องใช้โดยสุจริต มิฉะนั้นศาลจะไม่รับรองสิทธินั้นหรือไม่รับบังคับให้ รวมทั้งการชำระหนี้ก็ต้องกระทำโดยสุจริตด้วยเช่นเดียวกัน

2) หลักสุจริตเฉพาะเรื่อง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ยังมีบทบัญญัติที่คุ้มครองผู้สุจริตอีกหลายมาตรา โดยมีการนำเอาหลักสุจริตมาใช้ประกอบกับหลักกฎหมายอื่น ๆ เพื่อคุ้มครองผู้สุจริตในกรณีต่าง ๆ เช่น การคุ้มครองผู้ได้กรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์โดยสุจริต การคุ้มครองผู้ที่ได้กรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สินอื่น ๆ ในอสังหาริมทรัพย์โดยการจดทะเบียนการได้มาโดยสุจริต การคุ้มครองผู้ที่ได้มาซึ่งลาภมิควรได้และดอกผลที่เกิดขึ้นโดยสุจริต ฯลฯ เป็นต้น

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการร้องขอกันส่วน และบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตน ได้อยู่ก่อน

ตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 287 บัญญัติไว้ว่า "ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 288 และ 289 บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่า ด้วยการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย"

ดังนั้น สิทธิของบุคคลภายนอกในมาตรา 287 แยกได้ 2 กรณี คือ บุริมสิทธิและสิทธิอื่น ๆ ทำนองเดียวกันกับบุริมสิทธิ

ผลของการเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิมีบัญญัติอยู่ในมาตรา 251 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ "ผู้ทรงบุริมสิทธิย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ ในการที่จะได้รับชำระหนี้อันค้างชำระแก่ตนจากทรัพย์สินนั้นก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ โดยนัยดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ หรือบทกฎหมายอื่น" ดังนั้น จึงสามารถแบ่งบุริมสิทธิออกเป็น 3 ประเภท คือ [14]

1. บุริมสิทธิสามัญ ตามมาตรา 253 ถึง 258
2. บุริมสิทธิพิเศษเหนือสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 259 ถึง 272
3. บุริมสิทธิพิเศษเหนือสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 273 ถึง 276

สำหรับบุริมสิทธิทั้งสามประเภทนี้ ใครที่เป็นเจ้าหนี้มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้อย่อมมีสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากมีเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามายกบังคับคดียึดทรัพย์สินนั้น บุคคลภายนอกที่เป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิจะได้รับการคุ้มครองโดยผลของกฎหมายมาตรา 287 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเจ้าหนี้บุริมสิทธิมีสิทธิได้รับการป้องกันสิทธิของตนไว้

สำหรับสิทธิอื่น ๆ นั้นอาจแบ่งเป็นกรณี ดังนี้ [15]

1. กรณีเจ้าของรวม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติเรื่องกรรมสิทธิ์รวมไว้ในบรรพ 4 ซึ่งความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมจะครอบคลุมไปทุกส่วนของทรัพย์สินกรรมสิทธิ์รวม โดยกฎหมายแล้ว

เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจึงมีสิทธิขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับยึดทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยได้ทั้งหมด สำหรับเจ้าของรวมที่เป็นบุคคลภายนอกได้แต่เพียงได้รับความคุ้มครองสิทธิแห่งความเป็นเจ้าของรวม กล่าวคือเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินกรรมสิทธิ์รวมเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่สำหรับที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวม ถ้าหากมีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นสัดส่วนในระหว่างเจ้าของรวมก่อนมีการบังคับคดีแล้ว กรณีนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นเพียงเจ้าหนี้สามัญย่อมมีสิทธิไต่ถามที่ดินได้เฉพาะที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีส่วนในที่ดินเท่านั้น ไม่มีสิทธิยึดเอาที่ดินส่วนของเจ้าของรวมคนอื่นมาขายทอดตลาดได้ เจ้าของรวมซึ่งเป็นบุคคลภายนอกย่อมมีสิทธิขอให้กันที่ดินพิพาทส่วนที่เจ้าของรวมนั้นครอบครองก่อนนำที่ดินทั้งแปลงออกขายทอดตลาดได้ตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 287 แต่หากที่ดินนั้นยังไม่ได้มีการแบ่งแยกการครอบครองหรือกรณีเจ้าหนี้จำนองยอมมีสิทธิยึดที่ดินทั้งแปลงออกขายทอดตลาด กรณีนี้เจ้าของรวมคนอื่นย่อมมีสิทธิขอให้กันเงินที่ได้มาจากการขายทอดตลาดเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

2. สิทธิของบุคคลภายนอกผู้เป็นสามัญริยา ซึ่งทรัพย์สินระหว่างสามัญริยา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สิ้นส่วนตัวและสิ้นสมรส หากมีการบังคับคดีเอากับทรัพย์สินระหว่างสามัญริยาเนื่องจากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา เบื้องต้นก็ต้องพิจารณาก่อนว่าเป็นสามัญริยาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากไม่ใช่สามัญริยาโดยชอบด้วยกฎหมายก็ต้องใช้หลักกรรมสิทธิ์รวมซึ่งจะมีสิทธิตั้งที่กล่าวมาแล้วในเรื่องเจ้าของรวม

แต่ถ้าเป็นสามัญริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นต้องพิจารณาว่าหนี้ตามคำพิพากษานั้นเป็นหนี้ร่วมที่คู่สมรสอีกฝ่ายต้องร่วมรับผิดชอบหรือไม่ หากเป็นหนี้ร่วมก็ขอกันส่วนไม่ได้ แต่ถ้ากรณีมิใช่หนี้ร่วมต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1488 คือ ชำระหนี้จากสินส่วนตัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาก่อน หากไม่พอจึงบังคับเอาจากสินสมรสส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งกรณี

บังคับเอา กับสินสมรสนี้คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งที่ไม่ได้เป็นลูกหนี้ย่อมมีสิทธิขอคืนส่วนเงินที่ได้มาจากการขายทอดตลาดเฉพาะส่วนของตนได้ตามมาตรา 287

3. สิทธิของบุคคลภายนอกผู้อยู่ในฐานะอันจะให้อำนาจเพิกถอนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1300 โดยบัญญัติว่า “ถ้าได้จดทะเบียนการโอนอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์เป็นทางเสียเปรียบแก่บุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้อำนาจเพิกถอนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นอาจเรียกให้เพิกถอนการจดทะเบียนนั้นได้ แต่การโอนอันมีค่าตอบแทนซึ่งผู้รับโอนกระทำการโดยสุจริตนั้นไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ท่านว่าจะเรียกให้เพิกถอนทะเบียนไม่ได้” ดังนั้น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะบังคับให้กระทบกระทั่งถึงสิทธิของบุคคลภายนอกดังกล่าวไม่ได้

ผู้อยู่ในฐานะอันจะให้อำนาจเพิกถอนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนนั้น ได้แก่ [16]

1. ผู้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยทางนิติกรรมตามมาตรา 1299 วรรค 1

1.1 สัญญาเพื่อประโยชน์แก่บุคคลภายนอก เมื่อบุคคลภายนอกเข้าถือเอาประโยชน์ตามสัญญาและเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นแล้วตามมาตรา 374 ประกอบกับมาตรา 375

1.2 คู่ความผู้มีสิทธิรับโอนที่ดินตามสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลมีคำพิพากษามาตามยอม ตามมาตรา 138 โดยไม่ต้องคำนึงว่ามีการชำระราคาและส่งมอบอสังหาริมทรัพย์แล้วหรือไม่ แม้คดียังไม่ถึงที่สุดก็ตาม ซึ่งมาตรา 138 บัญญัติไว้ว่า “ในคดีที่คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในประเด็นแห่งคดีโดยมิได้มีการถอนคำฟ้องนั้นและข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้ศาลจดยางานพิสดารแสดงข้อความแห่งข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความเหล่านี้ไว้แล้วพิพากษาไปตามนั้น

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาเช่นว่านี้ เว้นแต่ในเหตุต่อไปนี้

(1) เมื่อมีข้อกล่าวอ้างว่าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฉ้อฉล

(2) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่าเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติ แห่งกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(3) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่ามีได้เป็นไปตามข้อตกลง หรือการประนีประนอมยอมความ

ถ้าคู่ความตกลงกันเพียงแต่ให้เสนอคดีต่ออนุญาโตตุลาการ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับ

โดยสามารถศึกษาได้จากคำพิพากษาศาลฎีกาตัวอย่างดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1876/2550 ศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีที่ผู้ร้องฟ้องจำเลยให้จำเลยโอนที่ดินแก่ผู้ร้อง คดีถึงที่สุดแล้ว แม้กรรมสิทธิในที่ดินยังไม่ได้เปลี่ยนมือและยังไม่ได้จดทะเบียนเป็นกรรมสิทธิของผู้ร้อง ผู้ร้องก็มีสิทธิที่จะจดทะเบียนการได้มาซึ่งกรรมสิทธิในที่ดินก่อนโจทก์ย่อมจะขอให้เพิกถอนการยึดของโจทก์ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1300 กรณีต่างกับมาตรา 1299 ซึ่งเป็นเรื่องของการได้มาซึ่งทรัพย์สินซึ่งยังไม่บริบูรณ์จนกว่าจะได้จดทะเบียนทรัพย์สินนั้น ๆ แล้วสิทธิของผู้ร้องดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่สามารถใช้ยื่นโจทก์ได้ โจทก์จะบังคับยึดที่ดินอันเป็นการกระทบกระทั่งสิทธิของผู้ร้องซึ่งมีอยู่ก่อนแล้วไม่ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287 ผู้ร้องมีสิทธิขอให้เพิกถอนการยึดที่ดินได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7205/2543 ศาลชั้นต้นพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความให้จำเลยไปจดทะเบียนโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ร้อง โดยผู้ร้องตกลงชำระเงินที่เหลือจำนวนหนึ่งให้แก่จำเลย ดังนั้นสิทธิของผู้ร้องตามคำพิพากษาที่จะเรียกร้องให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาโดยไปจดทะเบียนโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่ตนได้เกิดขึ้นแล้วทันทีเพียงแต่ผู้ร้องต้องชำระเงินที่เหลือตอบแทนให้ครบถ้วนตามคำพิพากษาด้วยเท่านั้นการที่ผู้ร้องยังไม่ชำระเงินดังกล่าวให้แก่จำเลยมีผลเพียงทำให้ผู้ร้องยังไม่อาจจะเรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้ตอบแทน หากมีผลทำให้สิทธิของผู้ร้องที่จะเรียกร้องให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาหมดไปไม่

การที่ผู้ร้องยังคงมีสิทธิเช่นนี้เมื่อผู้ร้องได้ชำระเงินที่เหลือตอบแทนนั้นถือว่าผู้ร้องอยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนเหนือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทได้อยู่ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1300 โจทก์จึงหาสิทธิขอให้บังคับคดียึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวอันเป็นการกระทบถึงสิทธิของผู้ร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 287 ไม่

1.3 ผู้ได้ที่ดินมาโดยการซื้อขายนี้

2. ผู้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรม ตามมาตรา 1299 วรรค 2

2.1 ผู้ได้กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ผู้อื่นโดยครอบครองปรปักษ์ ตามมาตรา 1382

2.2 การได้อสังหาริมทรัพย์โดยคำพิพากษา แม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด

2.3 ทายาทที่ได้อสังหาริมทรัพย์มาโดยการรับมรดก

3. กรณีเจ้าของรวมยอมให้เจ้าของรวมคนอื่นมีชื่อในโฉนดคนเดียว เจ้าของรวมผู้ที่ไม่ชื่อในโฉนดเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะอันจะได้จดทะเบียนสิทธิได้อยู่ก่อน

4. ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลโดยสุจริต

5. ผู้จะซื้ออสังหาริมทรัพย์ซึ่งชำระราคาครบถ้วนแล้วและรับมอบทรัพย์สินที่ซื้อแล้ว หรือชำระราคาครบถ้วนและมีการยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว แต่หากชำระราคายังไม่ครบแม้จะได้นำครอบครองก็ไม่ได้รับความคุ้มครองที่จะร้องขอคืนส่วนได้ ตามมาตรา 287

โดยบุคคลภายนอกที่จะใช้สิทธิตามมาตรา 287 นั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ไม่ต้องฟ้องผู้ใดเป็นจำเลยต่อศาลก็ได้ สำหรับกำหนดเวลาในการร้องขอคืนส่วนตามมาตรา 287 นั้น ไม่มีกำหนดเวลาไว้โดยเฉพาะ การใช้สิทธิขอคืนส่วนจึงไม่จำเป็นต้องขอก่อนนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด อีกทั้งการขอคืนส่วนเงินตามมาตรา 287 ไม่จำเป็นต้องขอคืนส่วนเฉพาะเงินที่ได้จากการบังคับคดียึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกขายทอดตลาดเท่านั้น โดยสามารถใช้สิทธิขอคืนส่วนเงินได้แม้เงินนั้นจะไม่ได้

เป็นเงินที่มาจากการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ตาม

ดังนั้น จากทฤษฎีการใช้สิทธิโดยสุจริต หลักกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งหลักกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ต้องนำมาใช้ให้สอดคล้องกันในชั้นพิจารณา จึงจะก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นอย่างแท้จริง

ระเบียบวิธีการวิจัย

ศึกษาจากการหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการร้องกันส่วนตามกฎหมายรวมทั้งคำพิพากษาศาลฎีกา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพในลักษณะ Concept Paper ประกอบด้วยการค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว เช่น ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

อภิปรายผลการวิจัย

ในการร้องขอคืนส่วนตามมาตรา 287 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น สิทธิของบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนนั้นเป็นสิทธิอื่น ๆ ที่บุคคลภายนอกมีอยู่เหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเทียบเคียงได้ทำนองเดียวกับบุริมสิทธิอันเป็นสิทธิประเภทแรกของมาตรา 287

สำหรับกรณีที่คู่ความผู้มีสิทธิรับโอนที่ดินตามสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง ตามมาตรา 138 ในทางปฏิบัตินั้นมักเกิดกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ต้องการให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของตนที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ โดยใช้ช่องว่างของกฎหมายทำกลฉ้อฉลกับบุคคลภายนอกด้วยวิธีการทำสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อให้เป็นพยานหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดี ตามมาตรา 456 วรรค 1 และวรรค 2 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติไว้ว่า “การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ไว้เป็นโมฆะวิธีนี้ให้ใช้ถึงซื้อขายเรือกำปั่น

หรือเรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย

อนึ่ง สัญญาจะขายหรือจะซื้อทรัพย์สินอย่างใด ๆ ดังว่ามานี้ก็ดี คำมั่นในการซื้อขายทรัพย์สิน เช่นว่านั้นก็ดี ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบสำคัญ หรือได้วางประจำไว้หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่..." แล้วนำสัญญาจะซื้อขายที่ฉ้อฉลดังกล่าวไปฟ้องเป็นคดีแพ่ง แล้วแถลงต่อศาลว่าคู่ความต้องการทำสัญญาประนีประนอมยอมความในประเด็นแห่งคดีโดยมิได้มีการถอนคำฟ้องนั้นในศาล ตามมาตรา 138 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยในคดีฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาจะซื้อขายนั้นอันเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีร้องกันส่วน ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่โจทก์ ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้มีการทำสัญญาจะซื้อขายดังกล่าวขึ้นจริง ซึ่งหากไม่สามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา

จากการสอบถามข้อมูลและการสัมภาษณ์จากผู้พิพากษาได้ความว่า ในกรณีที่โจทก์และจำเลยแถลงต่อศาลว่าคู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกัน ศาลจะไม่เรียกพยานหลักฐานใดมาพิจารณาเนื่องจากโจทก์จะแนบสัญญาจะซื้อขายมาในคำฟ้องเป็นเอกสารท้ายฟ้องอยู่แล้ว ถ้าคู่ความตกลงกันได้และศาลเห็นว่าข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ศาลก็จะพิพากษาตามยอม เท่ากับว่าเป็นการรับรองว่ามีหนี้เกิดขึ้นจริงระหว่างโจทก์และจำเลย โดยไม่ได้มีการสืบพยานใดๆ ทั้งสิ้น

หลังจากที่มีคำพิพากษาแล้ว บุคคลภายนอกที่เป็นคู่ความในคดีฟ้องให้โอนกรรมสิทธิ์ในคดีจะซื้อขายจะนำคำพิพากษามาตามยอมนั้นมายื่นคำร้องขอขึ้นส่วน ตามมาตรา 287 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งอ้างว่าตนเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน อีกทั้งยังสามารถยื่นคำร้องดังกล่าวในเวลาใดก็ได้ก่อนที่จะมีการขายทอดตลาดเสร็จสิ้น เนื่องจากกำหนดเวลาใน

การร้องขอขึ้นส่วนตามมาตรา 287 นั้นไม่มีกำหนดเวลาไว้โดยเฉพาะ เมื่อศาลได้รับคำร้องกันส่วนแล้วศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องทันที เนื่องจากได้รับการรับรองสิทธิมาครั้งหนึ่งแล้วในคดีก่อนตามคำพิพากษามาตามยอม ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาผู้นำยึดไม่สามารถบังคับชำระหนี้ได้จากทรัพย์สินดังกล่าวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้

จากการสอบถามข้อมูลและการสัมภาษณ์จากเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ความว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษามักจะใช้วิธีการนี้เพื่อประวิงคดีทำให้การขายทอดตลาดนั้นยืดเวลาออกไป หากศาลต้องดำเนินการไต่สวนคำร้องกันส่วนก่อน แต่หากศาลไม่ได้ไต่สวนคำร้องกันส่วนแต่อนุญาตตามคำร้องไปในทันที เนื่องจากเห็นว่าผู้ร้องกันส่วนได้รับรองสิทธิมาตามคำพิพากษามาตามยอมอันเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน เจ้าพนักงานบังคับคดีก็ต้องงดการขายทอดตลาดและถอนการยึดทรัพย์นั้นไป ซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษาใช้วิธีการนี้เพื่อประโยชน์ของตนเองโดยส่วนใหญ่ ทำให้เกิดภาระแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาผู้นำยึดที่จะต้องหาวิธีการทางกฎหมายมาแก้ไข อีกทั้งยังทำให้ได้รับชำระหนี้เงินช้าออกไปอีกหรือไม่สามารถได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้เลย

จากข้อมูลข้างต้น เห็นว่า ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการบังคับชำระหนี้ดังกล่าว อันจะส่งผลถึงความไม่ยุติธรรมและการใช้ช่องว่างของกฎหมายที่แฝงอยู่ในการบังคับใช้กฎหมาย แสดงให้เห็นถึงการนำกฎหมายมาใช้อย่างไม่เป็นประสิทธิภาพนั่นเอง ดังนั้นทุกภาคส่วนในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งทั้งระบบต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออาจใช้กฎหมายอาญามาดำเนินการได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามก็อาจจะทำให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

สรุปผลการวิจัย

จากกรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาผู้นำยึดสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาผู้นำยึดสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษามาตามยอมได้ ตามมาตรา 223 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งบัญญัติไว้

ว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติ มาตรา 138 มาตรา 168 มาตรา 188 และ มาตรา 222 และในลักษณะนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นนั้นให้ ยืนอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ เว้นแต่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นจะได้บัญญัติไว้ให้เป็นที่สุด” โดยอ้างเหตุว่าเมื่อมีข้อกล่าวอ้างว่าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฉ้อฉล หรือคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่าเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน อันเป็นข้อยกเว้นของข้อห้ามอุทธรณ์ของมาตรา 138 ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะไม่ใช้คู่ความในคดีที่ศาลพิพากษามาตามยอมก็ตาม เนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียที่ถูกกระทบโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นแม้มิใช่คู่ความก็อุทธรณ์ได้ ในความเห็นของผู้เขียน เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาผู้นายัดเป็นผู้มีส่วนได้เสียแล้วในคดีที่ศาลพิพากษามาตามยอม อย่างไรก็ตามก็มีข้อจำกัดในเรื่องทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์ที่ยังต้องพิจารณาตามมาตรา 224 อีกด้วย เนื่องจากกรณีนี้เป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

2. หากศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอทั้งสองของบุคคลภายนอก เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาผู้นายัดสามารถอุทธรณ์คำสั่งอนุญาตของศาลดังกล่าวได้ว่าผู้ร้องไม่ใช่บุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้อรรถประโยชน์ของตนได้อยู่ก่อนโดยสุจริต เนื่องจากเป็นกลฉ้อฉลกันระหว่างผู้ร้องขอทั้งสองกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นผู้กรรมสิทธิในที่ดิน อีกทั้งการร้องขอทั้งสองนั้น ตามมาตรา 287 นี้ เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ดังนั้น จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ตามมาตรา 224 ดังเช่นกรณีตามข้อ 1.

3. เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษสามารถยื่นคำร้องขอเพิกถอนกลฉ้อฉลดังกล่าวได้ ตามมาตรา 237 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “เจ้าหน้าที่ขอที่จะร้องขอให้ศาลเพิกถอนเสียได้ ซึ่งนิติกรรมใดๆ อันลูกหนี้ได้กระทำการตั้งรู้ไว้ว่าจะเป็นทางให้เจ้าหน้าที่เสียเปรียบ แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าปรากฏว่าในขณะที่ท่านนิติกรรมนั้นบุคคลซึ่งเป็นผู้ได้ลากออกแต่การนั้นมิได้รู้เท่าถึงข้อความจริง อันเป็นทางให้เจ้าหน้าที่ต้องเสียเปรียบนั้นด้วย แต่หากกรณีเป็นการทำให้โดยเสนหาท่านว่า

เพียงแต่ลูกหนี้เป็นผู้รู้ฝ่ายเดียวเท่านั้นก็พอแล้วที่จะขอเพิกถอนได้

บทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ท่านมิให้ใช้บังคับแก่นิติกรรมใดอันมิได้มีวัตถุประสงค์เป็นสิทธิในทรัพย์สิน”

4. ในกรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่า ทั้งลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอก อาจจะมีผลในการเป็นตัวการกระทำความผิดอาญาฐานโกงเจ้าหนี้แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนหรือของผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้นหรือโอนไปให้ผู้อื่นซึ่งทรัพย์ใดก็ดี แก่งให้ตนเองเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริงก็ดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เห็นได้ว่า การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ฉ้อฉลกับบุคคลภายนอกทำสัญญาประนีประนอมในศาลและนำไปยื่นคำร้องกันส่วน โดยมีเจตนาเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนนั้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษารายอื่นได้ใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้แล้วครบตามองค์ประกอบความผิดในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้แล้ว

5. กลฉ้อฉลระหว่างลูกหนี้ตามคำพิพากษาและผู้ร้องขอทั้งสอง เพื่อให้ได้มาเพื่อคำพิพากษามาตามยอมในคดีหนึ่ง แล้วนำไปใช้ขอทั้งสองในอีกคดีหนึ่ง อันทำให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจไม่ได้รับชำระหนี้ นั้น เห็นได้ว่า เป็นการใช้ศาลเป็นเครื่องมือในการทำกลฉ้อฉล ดังนั้น จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนมาดำเนินการลงโทษ เนื่องจากกรณีดังกล่าว ไม่เข้าบทบัญญัติในเรื่องละเมิดอำนาจศาลที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

อย่างไรก็ตาม ทางแก้ไขทั้งหมดที่กล่าวมานั้นก็ยังก่อให้เกิดภาระแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่ใช้สิทธิทางศาลโดยสุจริต จนกระทั่งมีคำพิพากษารับรองสิทธิของตน ที่จะต้องเสาะแสวงหาพยานหลักฐานมาสนับสนุนข้ออ้างของตนว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกนั้นฉ้อฉลกัน ตามหลักกฎหมายในมาตรา 84/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความแฟง ที่บัญญัติไว้ว่า “คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตนให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น แต่ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายหรือมีข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็น ซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว”

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคุณอรุณโกวิท ชาวเหนือ คุณวิรัช สิริสาร และคุณชญา นุช ฐัญญพพร ที่ให้ข้อมูลและความช่วยเหลือทางด้านวิชาการอย่างเต็มที่ ทำให้บทความทางวิชาการนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม. คู่มือติดต่อราชการกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ; 2558.
2. ไกรฤกษ์ เกษมสันต์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิด มาตรา 288 ถึง 366. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา; 2554. หน้า 360-371.
3. ประเสริฐ เสียงสุทวิวงศ์. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแฟง. กรุงเทพฯ: อภิโชติ; 2558.
4. วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. กฎหมายแฟงพิสดาร เล่ม 4 (ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2559). กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์; 2559.
5. วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. กฎหมายวิ.แฟงพิสดาร เล่ม 2 (ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2559). กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์; 2559.
6. วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. กฎหมายวิ.แฟงพิสดาร เล่ม 3 (ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2559). กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์; 2559.
7. วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. กฎหมายอาญาพิสดาร เล่ม 2 (ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2559). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:แสงจันทร์การพิมพ์; 2559. หน้า 469-484.
8. สมชัย ศรีมาอุตมากร. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแฟง 1. กรุงเทพฯ: กรุงสยามพับลิชชิ่ง จำกัด; 2559.
9. สมชัย ศรีมาอุตมากร. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแฟง 2. กรุงเทพฯ: พลสยามพรันตัง (ประเทศไทย); 2558.
10. สมชัย ศรีมาอุตมากร. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแฟง 3. กรุงเทพฯ: กรุงสยามพับลิชชิ่ง จำกัด; 2559.
11. เสนีย์ ปราโมช. ประมวลกฎหมายแฟงและพาณิชย์ ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้ เล่ม 1 (ภาค 1-2). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:วิญญูชน จำกัด; 2559. หน้า 40-100.
12. อุดม เฟื่องฟุ้ง. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแฟง ภาค 1 ตอน 2. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: กรุงสยามพับลิชชิ่ง จำกัด; 2555.
13. สมยศ เชื้อไทย. คำอธิบายวิชากฎหมายแฟง หลักทั่วไป (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด; 2555), หน้า 153.
14. วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. กฎหมายแฟงพิสดาร เล่ม 4 (ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2559) (กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์; 2559), หน้า 230.
15. ประเสริฐ เสียงสุทวิวงศ์. สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความแฟง (กรุงเทพฯ: อภิโชติ; 2558), หน้า 374-382.
16. สราวุธ ปิตยาศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2555), หน้า 77.

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นวารสารวิชาการจัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยพะเยา กำหนดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ ผู้พิมพ์สามารถส่งเรื่องมาลงพิมพ์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกหรือสังกัดมหาวิทยาลัยพะเยาเท่านั้น ผลงานที่ได้รับการพิจารณาจะลงพิมพ์ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานที่ทบทวนความรู้เดิม หรือองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัย รวมทั้งข้อคิดเห็นทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

นอกจากนี้สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เจ้าของบทความต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมในการวิจัยได้รับทราบข้อมูลและตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความสมัครใจ และจะต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณา ลงพิมพ์ในวารสารใด ๆ บทความอาจถูกดัดแปลงแก้ไขเนื้อหา รูปแบบ และสำนวน ตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ หากผู้พิมพ์มีข้อสงสัยในการจัดเตรียมต้นฉบับ สามารถตรวจสอบระเบียบการตีพิมพ์ล่าสุดของวารสาร ได้จาก E-mail: j.nu.phayao@gmail.com

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ แต่จะเรื่องจะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์ และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถานให้หลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น ศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปล หรือคำที่ใช้แล้ว ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะสำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. ขนาดของต้นฉบับ: ใช้กระดาษขนาด A4 (8.5x11 นิ้ว) และพิมพ์โดยเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษด้านละ 1 นิ้ว จัดหน้าพิมพ์เป็นสองคอลัมน์ ในส่วนตารางและรูปภาพ ถ้ามีขนาดใหญ่สามารถใช้เป็น 1 คอลัมน์ได้

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร **Browallia New**

- ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา
- ชื่อผู้พิมพ์ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ
- หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา
- หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวหนา
- บทคัดย่อและเนื้อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

- เชิงอรรถ (อยู่ท้ายบทความหน้าแรก) ซึ่งจะมีที่อยู่/สังกัดของผู้พิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ E-mail ของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวปกติ

4. การส่งต้นฉบับ ผู้เสนอผลงานจะต้องส่งต้นฉบับแบบพิมพ์ ในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์แบบ “.doc” (MS Word) และ pdf file มาที่กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาหรือที่ E-mail: j.nu.phayao@gmail.com

5. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่ควรเกิน 15 หน้า และไม่ควรรีบทบทวนไป โดยรวมทั้งตาราง รูปภาพ (JPEG.) และเอกสารอ้างอิง (แบบ Vancouver Style) ด้วย

6. รูปแบบการเขียนต้นฉบับ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทบทความรายงานผลงานวิจัย (Research article)
2. บทความวิชาการทบทวนที่จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยใหม่ ๆ ที่ผู้อื่นได้ทำไว้มาก่อน (Review article)

7. ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้า ตรงกลางด้านบนของกระดาษ A4

การเรียงลำดับหัวข้อในบทความ ผลงานวิจัย

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของงานวิจัย ไม่ใช่คำย่อ ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร (ประมาณ 2 บรรทัด) ชื่อเรื่องให้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้นฉบับภาษาไทยให้พิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทยก่อน แล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่าง **“Local Communities’ Participation in Sustainable Tourism Management along the Phayao Lake Rim”**

2. **ชื่อผู้พิมพ์ [Author(s)]** และที่อยู่ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และระบุหน่วยงานหรือสถาบันที่สังกัดและ E-mail address ของผู้พิมพ์ เพื่อกองบรรณาธิการและผู้สนใจบทนิพนธ์สามารถติดต่อได้

3. **บทคัดย่อ (Abstract)** เป็นการย่อเนื้อความงานวิจัยทั้งเรื่องให้สั้น และมีเนื้อหาครบถ้วนตามเรื่อง เพิ่มความยาวไม่เกิน 250 คำ ไม่ควรมีคำย่อ

4. **คำสำคัญ (Keywords)** ให้ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา ไม่ควรเกิน 5 คำ

5. **บทนำ (Introduction)** เป็นส่วนเริ่มต้นของเนื้อหาที่บอกความเป็นมา เหตุผล และวัตถุประสงค์ที่นำไปสู่การวิจัยนี้ ควรให้ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากการตรวจเอกสารประกอบ

6. **วัสดุอุปกรณ์และวิธีการศึกษา (Materials and Methods)** ให้ระบุรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งที่มาศึกษา จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา แผนการทดลองทางสถิติ วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และการแปลผล

7. **ผลการศึกษา (Results)** รายงานผลที่ค้นพบ ตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย อย่างชัดเจน ได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อน และมีตัวเลขไม่มาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขหรือตัวแปรมาก ควรใช้ตารางหรือแผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ

8. **วิจารณ์และสรุปผล (Discussion and Conclusion)** แสดงให้เห็นว่าผลการศึกษาดังกับวัตถุประสงค์และเปรียบเทียบกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือทิ้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

9. **ตาราง รูป ภาพ แผนภูมิ (Tables, Figures, and Diagrams)** ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง โดยเรียงลำดับให้สอดคล้องกับคำอธิบายในเนื้อเรื่อง และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน

กรณีที่เป็นตารางคำอธิบายอยู่ด้านบน ถ้าเป็นรูป ภาพ แผนภูมิ คำอธิบายอยู่ด้านล่าง (สำหรับรูปภาพจะต้องส่งในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ jpg.)

10. **กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)** ระบุสั้น ๆ ว่างานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุน และความช่วยเหลือจากองค์กรใด หรือผู้ใดบ้าง

11. **เอกสารอ้างอิง (References)** ระบุรายการเอกสารที่นำมาใช้อ้างอิงให้ครบถ้วน โดยใช้ **แบบ Vancouver Style** คือ การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง (in-text citations) เมื่อนำผลงานของผู้อื่นไม่ว่าบางส่วนหรือทั้งหมดมาอ้างอิงในงานนิพนธ์ให้ใส่ตัวเลขกำกับที่ท้ายข้อความนั้น เรียงตามลำดับ [1], [2], [3].... แล้วรวบรวมเป็นเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

11.1 **รูปแบบและตัวอย่างการอ้างอิงหนังสือ (Book)**

รูปแบบ :

1. ชื่อผู้แต่ง. ชื่อหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่. เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์; ปีที่พิมพ์.

2. Author. Title of Book. Edition of Book. Place of Publication: Publisher Name; Year of Publication.

ตัวอย่าง:

1. ชมพูนุช อ่องจรีต. คลื่นไฟฟ้าหัวใจทางคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย; 2539.

2. Getzen, TE. Health economics: fundamentals of funs. New York: John Wiley & Son; 1997.

11.2 การอ้างอิงจากวารสาร (Journal)**รูปแบบ:**

1. ชื่อผู้แต่ง. ชื่อเรื่อง. ชื่อย่อของวารสาร. ปีที่พิมพ์; ปีที่ (ฉบับที่): เลขหน้า.

2. Author. Title of Article. Title of Journal. Year of Publication; Volume (Issue): pp.xx.

ตัวอย่าง:

1. พิจารณ์ เจริญศรี. การปรับความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก่อนรุกเข้าสู่โลกโลกาภิวัตน์ครั้งใหม่. นักบริหาร 2547; 24(2): 31-6.

2. Russell FD, Coppell AL, Davenport AP. In vitro enzymatic processing of radiolabelled big ET-1 in human kidney as a food ingredient. Biochem Pharmacol 1998; 55(5):697-701.

11.3 รายงานจากการประชุมทางวิชาการ (Proceedings)**รูปแบบ :**

1. ชื่อผู้แต่ง. ชื่อเรื่อง. ใน: ชื่อคณะบรรณาธิการ, ชื่อเอกสารรายงานการสัมมนา; วันที่เดือนปีที่; สถานที่จัดประชุม, เมืองที่พิมพ์. สำนักพิมพ์; ปีที่พิมพ์. หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

ตัวอย่าง:

1. พิทักษ์ พุทธรชัย, กิตติ บุญเลิศ นิรันดร์, ทองศักดิ์ มณีวรรณ, พงาม เดชคำณ, นภา ชันสุภา. การใช้เอทีฟอนกระตุ้นการสุกของพริก. ใน: เอกสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 15 สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ 2541. หน้า 142-9.

2. Bengtsson S, Solheim BG.

Enforcement of data protection, privacy and security in medical informatics. In: Lun KC, Degoulet P, Piemme TE, Reinhoff O, editors. MEDINFO 92. Proceeding of the 7th World Congress on Medical Informatics; 1992 Sep 6 -10; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North Holland; 1992. p.1561-5.

11.4 การอ้างอิงจากพจนานุกรม**รูปแบบ:**

1. ชื่อพจนานุกรม. พิมพ์ครั้งที่. เมืองหรือสถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์; ปีที่พิมพ์. หน้า.

ตัวอย่าง:

1. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์; หน้า1488.

2. Stedman S, medical dictionary. 26th ed. Baltimore: Williams & Wilkins; p.119-20.

11.5 การอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์**รูปแบบ:**

1. ชื่อผู้แต่ง. ชื่อเรื่อง. ชื่อหนังสือพิมพ์. ปี เดือน วัน; Sect: หน้า 15.

2. Author. Title of Article. Title of Newspaper. (Year, month date); Sect: pp. xx.

ตัวอย่าง:

1. พรรณี รุ่งรัตน์. สทศ ตั้งทีมพัฒนาข้อสอบระดับชาติมั่นใจคุณภาพ. เดลินิวส์ 12 พฤษภาคม 2548.

2. Lee G. Hospitalization tied to ozone pollution: study estimates 50,000 admissions annually. The Washington Post 1996 Jun 21; Sect. A: 3(col.5).

11.6 อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์**รูปแบบ:**

1. ชื่อโฮมเพจ/เว็บไซต์ [อินเทอร์เน็ต]. ปีที่พิมพ์; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ เดือน ปี. ได้จาก: URL.

2. Author. [Internet]. Year; Date
of Publication [updated] year month day.
Available from:

ดังตัวอย่าง:

1. Kimberly Harris [อินเทอร์เน็ต].
2555; สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2556. ได้
จาก [http://www.mnn.com/your-home/at-home/blogs/
13-natural-remedies-for-the-ant-invasion](http://www.mnn.com/your-home/at-home/blogs/13-natural-remedies-for-the-ant-invasion)

2. UCLA Division of General
Internet Medicine and Health Services
Research [Internet]. Accessed 2014 February
10. Available from: [http://www.gim.med.ucla.
edu/kdqol](http://www.gim.med.ucla.edu/kdqol)

ข้อมูลในการติดต่อ:

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา 19 หมู่ 2 ต.แม่กา
อ.เมือง จ.พะเยา 56000
โทร. 0 54-466666 ต่อ 1048
โทรสาร. 054-466714
E-mail: j.nu.phayao@gmail.com

ใบสมัครสมาชิการสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
โปรดกรอรายละเอียดในใบสมัคร ดังต่อไปนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail.....

หน่วยงาน.....

สถานที่ทำงาน.....

ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ข้าพเจ้าขอสมัครเป็นสมาชิการสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ดังนี้:

☐
☐

สมัครเป็นสมาชิกหนึ่งปี

ค่าสมาชิก 200 บาท

สมัครเป็นสมาชิกห้าปีติดต่อกัน

ค่าสมาชิก 800 บาท

ลงนาม.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ท่านสามารถส่งจ่ายธนาคัตหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่ายในนาม:

นางสาวรัชฎาภรณ์ แก้วสืบ (วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา)

กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

โทรศัพท์ 0 - 5446 - 6666 ต่อ 1048

โทรสาร 0 - 5446 - 6714

**Membership Application From
Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao**

Date.....

Name (Last).....(First).....

Mailing Address.....

Sub-district..... District.....

Province (City State)..... Country.....

Postal Code..... E-mail Address.....

Telephone No..... Fax No.....

I Would like to subscribe of membership of Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao for:

☐	One-Year membership	(200 Baht)
☐	Five-Year membership	(800 Baht)

Please rent your personal check or money order to the following address:

Miss Ratchadaporn Kaewsueb, 'Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao'

Division of Research and Quality Assurance Affairs

University of Phayao, Phayao 56000

Tel. 0 – 5446 - 6666 ext. 1048

Fax. 0 - 5446 – 6714